

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

310445

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ మే నెల 15 వ తేది సోమవారము

No. 37.

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, వైశాఖ మాస బహుళ చతుర్థి ర.

సంచిక 32

పలువిదసాదాబంగారు

వైద్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులగారి

(1045)

ఉంగరములు
కంఠము, పుష్కరములు
చేర్చి కట్టబడిన

ఉంగరములు మావద్ద తయారుగా నున్నవి
వివాహ సమయములందు,
ద్రామా, సర్కిలు, మున్నగు వాటిలో నుండు ప్రదర్శన

శకులకు బహుమానముగా నిచ్చుటకులేనివి సకలం బంగారుకు పూచీ నివ్వగలము.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామి శెట్టి
(1842) అండు కంపెనీ, నగలవర్తకులు
649 వైశాఖమాసము, మద్రాసు.

బహుమానము

వైద్యవిద్య

ఆయురారోగ్యైర్వర్యములకు మార్గదర్శి
అన్ని భాషలలో వ్రాయును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,
(8198) 37, చీవాటాబాద్, మద్రాసు.

మలయచందనము

గనేరియా అను నెగరోగమునకు మరారము

పథ్యులు లేదు. వివికారితో పని లేదు.
ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు
విధముల నెగరోగమును మూడు
పూజలలో మాన్యును. శ్రీల దేవుడు
వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షోధము.
(1251) డబ్బీ 1 కి నెల 2.4-0

గంధర్వ పార్వతి, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

ప్రాచీన ప్రసిద్ధి నొందిన (219)

హిందూస్థానమును స్థాపించబడియుండు

ఆయుర్వేదబోషదాలయము

స్థాపితము 1881 సం॥

ఆరోగ్యనిగ్రహ బోషదాలయము కోరి వ్రాయు
వాండ్లకు యుగాగ్రాభివృద్ధి వృద్ధిలు ఒక
గ్రంథమును తపాలు ఖర్చు సహా కోరికనే
ఉచితముగా పంపుచున్నాము

మూలము - ప్రతి ఒకటి కావలయు ననిన

లోకలో విలంబు ఇండియన్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్
వైశాఖమాసము

ఆతంగనిగ్రహబోషదాలయం

26 బ్రాడ్వే, మద్రాసుకు వ్రాసేడి.

గురుగారు గురుగారు

శ్రీ గోగములకు

భృగువతి

బహువత్సరములుగ నునుజాల మూర్తి మార్గమునుండి చీమువలె ప్రవించుచుండెడి, తెలుతె, పచ్చతెగ కత్తెగ నీరు
చురుకు శాశ్వతము మూత్రము బొట్టు బొట్టు బడుట మాటి మాటికి మూత్రము విడుదల చేయుట పాత్రకడుపు వరములు
విగడియుట మూత్రము వచ్చినట్లు అనుమానము గలుగుట యిటువంటి లక్షణములు గల శ్రేణిలో సామాన్యములను మొదలంట
నిన రీతేయును, మరియు నూతనముగ సంభవించిన శ్రేణిలోములను! 48 గంటలలోపుగ గుణమును బొందించును. మూత్రశాశ్వతమును
వస్త్రీతి (అనగా మూత్రపుత్రి) కుభ్రపరచి వరములకు అధిక బలమును కలుగ జేయును. క్రయము బుడ్డి 1-కి రూ. 1-12-
ప్యాకెంకు మరి, పోటీజి వస్త్రీరాణి వేసుగా నివ్వవలయును. మా మందుల జాబితాను, కోరువానికి పంపింపుము గా పంపబడును
అయుర్వేదాశ్రమం, నెం. 41 ఆచారప్పవీధి, మద్రాసు. తంజిలద్రన్:-పండిట్, మద్రాసు.

సకల వ్యాధులు సావత్ లోషన్

చర్మ వ్యాధులు సావత్ లోషన్

తామర, గజ్జి చర్మవ్యాధులు మొదలగు వాటి కిది త్వరలో నిజమైన గుణము నిచ్చును.
ఇది సువాసనగల ద్రావకము. గుడ్డలకు మరకకాదు.

ప్రదరరిపు

ఉత్తరములు ఆంగ్ల భాషలో వ్రాయవలెను. Sapat & Co. [3404]
Kalbadevi Road, Bombay.

1. లోకాయమాన కన్యారీమాత్రులచే గుణములు వాతను శావధకు వచ్చు గోగులకు అతిత్వ పీకనముగ నున్నది.
కె. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్గెబజారువీధి రంగూరు, బళ్లారి.
లోకాయమాన కన్యారీమాత్రుల జనలకు గలుగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా నాశనజేయును.
250-300 మాత్రలుxల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సిసాలవరకు రూ. 1-4-0

సారస్వతాసవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, శ్రీలకు బలము నిచ్చు బోషకము.
మొదట దుర్బలము, మోపు, తలనడిమి, మలబద్ధకము, ఆకలిలేకుండుట, కాంతిహీనత, శుల్కము, మూలరోగము,
స్వప్నస్థలము, శీఘ్రస్థలము మున్నగువాటిని పోనాటి ఆమితమైన కుద్రకము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును.
ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల బోషకముగల బుడ్డి 1 కి రూ. 1-0-0.

మార్గమును:-మా శాతాదారుల పోకగార్హమై వాగుకోరుటచే మద్రాసు, నెం 831 తంబుకెట్టివీధిలో మా వ్రాంచిన
లింగయన్నాము. పప్పుక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొసగు కోరెదము. వి. పి. జర్జలు మద్రాసు వ్రాంచినండి పంపబడవు.
801-594) పాశాపు వెంకటాచల పండితులు శ్రీశతారాఘవ వైద్యశాల మైసూ

నోటీసు

కృష్ణా డిస్ట్రిక్టు బందరు తాలూకా నడువూరు కెవారు నెరికేపాతెం అను ఖండ్రిక ఈ నాంబీ రిజిస్టరు ప్రకారం యి 284-82 లు గలది అయి వున్నది నదురు భూమిలో యి 162-46 భూములు పల్లమున్నది 85-6-6 లు క్విటు రెంటుగలది. మిగతాది మొక హెడ్డునవున్నది. ఇందులో కొంత పల్లపు సాగు అగుచున్నది. ఇటీవల ఆంధ్రకట్టు ఘమారు ఆరవై యాగములవై చిల్లర మెరక భూమి పల్లపు హెడ్డులో చేర్చబడినది. జరామితి హక్కులలేవు. ఈ యావత్తు భూమిని బందరు ఖజీర్లపేటలో తాడేపల్లివారి కర్మసత్తిములో ఆన 1922 సంవత్సరము మే నెల 27-28 తేదీలను పట్టు కేలం వేయబడును గనుక వలయువారు వచ్చి కొనుక్కొనవచ్చును వేలం వాడుకలు పాటకాలనందు తెలుపబడును. తగు ఖరీదు. రానియడల వేలంపాట కొట్టి వేయబడును. తైటిల్ వగైరా : మ యమైన తప్పేళ్లు మాకెక్ల ముందు కనుగొనవచ్చును. నదురు నెరికే పాతెం రెవెన్యూనుంచి బందరుకు వచ్చు రైలుమార్గములో పెదన పేషెనుకు రెండు మైళ్లలోపు దూరములో వుండిఉన్నది.

పాటపాడుటకు ముందు మాకువేల రూపాయలు డిపా జిట్టు కట్టవలెను. పాట కొట్టివేయఁడికి వెంటనే పాటమొత్త ములో నాలుగోవంతు మొత్తం చెల్లించవలెను.

మచిలీ పట్నం } తాడేపల్లి సుబ్బారావు.
7-5-1922 }

ప్రకటన

తిరుపతి దేవస్థానమునకు ఈ క్రింద వివరించిన ప్రకారము రత్నములు కావలసియున్నది. వర్తకులు వాటిని తిరుపతి దేవస్థానము కచ్చేరిలో 5-6-1922 తేది లోగా హాజరుపరచవలెను. వాటిని పరీక్షించి తగువైన వాటిని యేర్పాటుకొనబడును. అట్లు పరీక్షించుటకై హాజరు పరుచుటకు వర్తకులకు తగులుబడి కాగల రైలుచార్జి వగైరా ఖర్చులు యావత్తున్న వర్తకులే భరించుకోవలెను.

వివరము.	రత్నముల సంఖ్య.
(1) కేమ నలములు. క్యాట్టు 1-కి 1, 2, 3 రాళ్లు తూనిక గలవి	260
(2) రకపంచలు. మంజుడి 1-కి 1, 2 రాళ్లు గాని, తేక క్యాట్టు 1-కి 1, 2, 3 రాళ్లు గాని తూనిక గలవి	
(3) కంపులు. కంపి పప్పు పురపు కనఁపప్పు పురపు, అనప పప్పు పురపు, చింగిరిజ పురపు గలవి	1800
(4) పచ్చలు. ఒక్కొక్కరాయి 1, 2, 3, 4, 5 రకము తూనిక గలవి	450
(5) నీలములు. ఒక్కొక్కటి మాకు క్యాట్టులు తూనిక గలవి.	10
(6) కైఫార్యము. ఒక్కొక్కటి రెండు మాకు క్యాట్టు తూనిక గలవి	10

దేశస్థానం ఆఫీసు } (Sd) శ్రీమహాంత
అధికారి } ప్రయాగదాసుజీ వారు,
విచారణ కర్త.

ఆయిలు ఎంజినులు

రెండు 3½ హెచ్. పి. హార్వర్డ్ ఆయిలు ఎంజినులు (వాడించి) అమ్మకమున కున్నవి. ఎంజి నులు బాగా పనిచేయుచు మంచిస్థితియందున్నవి. 16 అడుగుల పొడవుగను, రెండుపుల్లెలు, పెద్ద నూనెతోట్టి, 2½ అంగుళములు పంపు సహా విక్ర యింపబడును. కావలసినవారు వెంటనే చూచు కొని ధరను నిర్ణయించుకొనవచ్చును.

చిరునామా
ఆంధ్ర పత్రిక
7, తంబుకెట్టిపేట, మద్రాసు.

ఆంధ్రుల చరిత్రము

ఒక విన్నపము

శ్రీయుత చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు ఆంధ్రుల చరిత్రమును వ్రాయబూనుకొని, ఆంధ్ర చారిత్రక ప్రపంచమునకు చేయుచున్న సేవ ఇంతింతయని వర్ణింప నలవికాదు. ఇంతవరకును వారు మాడు సంపుటములను ప్రకటించి యున్నారు. ఇంకను రెండు సంపుటముల ప్రకటింపవలసి యున్నది.

1918 సం॥ న వీరభద్రరావు పంతులుగారు తెన్నుపుకి వచ్చినపుడు, వారి నివేదనమును గురించి ప్రస్తావించగా, అప్పు టికి రెండుమాడు నెలలలోపుగ నాలుగవభాగమును తరువాత కొద్దికాలములోపుగ రెక్కిన సంపుటమును ప్రకటించుచు సం కల్పించు కొంటిమనియు గ్రంథరచనకు గావలసిన సామగ్రి మంతయు సంసిద్ధముగానే యున్నదనియు చెప్పియున్నారు.

పంతులుగారి యాసంపుటములు ఎప్పుడు ప్రకటింప బడునా, ఎప్పుడు చదువు అవకాశము గలుగునా యను ఆతుర తతో వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు కంపెనీవారికి ఎన్నియో సారలు ఉత్తరములు వ్రాసియుండిరి. మూడవ సంపుటమును ప్రచురించిన ఇతివృత్త తరంగిణి గ్రంథమాల (అరవిల్లి) వారికి విషయమున తగిన వివరములు తెలుపఁగోరి యుంటిని. గ్రంథకర్త గారికి (కోతూరు విలాసమునకు) నైతము వ్రాసికొని యుంటిని. కాని వారికివరకు వృత్తిరమగు నాబురానందులకు విచారింపు చున్నాను. సంతి సందర్భములను బట్టిచూడ శ్రీపంతులుగారు, ప్రస్తుతము తమ యద్యమును విరమించు కొనవలసి వచ్చెనేమోయని భావించవలసియున్నది.

ఆంధ్రుల చారిత్రక విషయమున ఎంతయో పరిశ్రమచేసి తగిన సామగ్రి చేకూర్చుచున్న శ్రీపంతులు తమ కార్యక్రమ ముకు కొనసాగించుటకు ఆంధ్రులందరు వారిని కోరవలయును. వారితోతుముందు ప్రకటించిన ఆంధ్రులచరిత్ర మూడు సంపుట ములు ఆంధ్రదేశ చరిత్ర విషయమున ఎన్నియో కొత్త విషయ ములను ప్రకటించ గలిగినవి. పంతులుగారి రెక్కిన సంపుటములు నైతము ఎన్నియో కొత్తకొత్త విషయములను ప్రకటింపగలవు కావున పంతులుగారు ప్రాయమున ఎంతోమౌత్రము యశాధము లేనది ప్రకటించ ఆంధ్రపత్రికా పాఠకులను కోరుచున్నాను.

శ్రీపంతులుగారు తమ జీవితమునంతయు ఆంధ్ర చారి త్రక పరిశోధనమున ధారపోయు చున్నారు. అట్టివారితో ప్రచు రింపబడు గ్రంథములు ఉత్తమోత్తమమని చెప్పటంతో వింత యేమియులేదు. ఇంతవరకు వారు ప్రచురించిన మూడు సంపుట ములు చారిత్రక విషయమున మనకెంత లాభదాయకములైన దియు ఇచ్చట వ్రాయటం అవసరము. నాలుగో అయిదు సంపు టములు నైతము వానికొక అయాకాలపు చారిత్రక విషయము లనుబట్టి మించియుండునని నా అభిప్రాయము. వానికి కావలసిన సామగ్రినంతయు తయారుగా నుంచుకొన్న శ్రీపంతులుగారు తమ గ్రంథముల నింకను ప్రకటింపవలయుటకు కావలయును ఆంధ్రలోనుండును తెలుపుకొనుట వారి విద్యుక్త ఘోషమై యున్నది. అర్థక పరిస్థితులను బట్టి ప్రచురించుటకు వీలకాక బోయినదని, వారి తలంపిన, అందువిషయమున గల శాశ్వత వారికిగాదని చెప్ప నక్కరలేదుగా! ఆదోషము మనవైననే గలదు.

కావున శ్రీపంతులుగారుగారి, వారి విశ్రులుగారి ఈ విషయమున కడిమి ప్రత్యుత్తరమిచ్చి, వాఁళిక నెరవేర్చుకొరు చున్నాను.

ఒంగోలు, } వి. ఎన్. శర్మ
12-5-22. } వి. ఏ. బి. టి.

పునుకొట సుస్థానములో కొన్నాళ్లకిండుట ప్రధాన న్యాయాధిపతి శివారావుచేయగా దర్బారువారు సి. హెచ్. స్వామినాథ శాస్త్రి, బి. ఎ. బి. శర్మ గారి సన్నదును కదుతే నీరి. స్వామినాథ శాస్త్రి గారు ఫీఫ్ కోర్టుకు అపిలుచేసిరి. దగ్గర తిరుక్కావమును మార్పులకు తమకధికారములేదని ఫీఫ్ కోర్టుజ డీలు చెప్పిరి

కొచ్చిక్ సుస్థానముజితి తియ్యాల 19 వశ్రీవారము ధర్మపరిపాలన యోగం సాంవత్సరిక సభ కస్తాపనిక్కాగు వి. యం. యస్. గారి అధ్యక్షత క్రింద సమావేశమయ్యెను. అధ్యక్షులు ఆంగ్ల రాజ్య పరిపాలనా శాఖములను గురించి విశేష ముఁ ప్రకటించి భారతీయవాడులు స్వరాజ్యసంపాదనకు చేయుచున్న ప్రయత్నములను నిఁదించెను. తియ్యాలకు యాజ వాలకు ఆంగ్ల రాజ్యము తొలగుటకలన కష్టము లెక్కువగునని అతడు చెప్పెను.

నోటీసు.

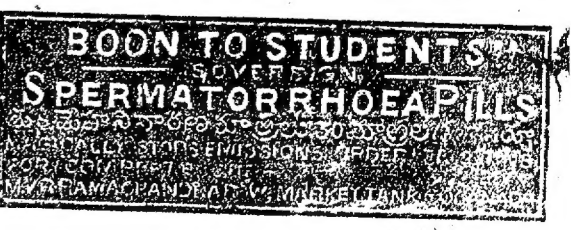
తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానములలో 1922 సంవత్సరం ఫిబ్రవరి, మార్చి, ఏప్రిల్ నెలల్లో రాబడిన బంగారు వగైరా వస్తువులు యిదిగవ కనువచ్చిన వాటిని 1922 మే నెల తేది 22 ది సోమ వారం సగలు 12 ఘంటల మొదలుకొని తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానా ఆఫీసువద్ద అదినమున్ను తరు వాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదే వేళకు ప్రారంభించి యేలం వేయబడును యేల ములో సవాలు చేయిగోరువారు దేవస్థానం కచ్చే రిలో యేలమునకు మూడుగ్గానఫరు 1-కి రూ 100 నూరురూపాయలు దరావత్తుకట్టి వలముతో సవాలు చేయుటకు అర్హులను పొందవలసినది. యేలం ఖా యపర్చిన విషయమునుగురించి శ్రీవిచారణకర్తల వారు మంజూర్ పుత్తర్వు సాదరైన తేది లాగా యతు 30 దినములలోపల వలపు మొత్తం చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకొనవలయును. అట్లు వాయిదా కాలములో వైకం చెల్లించి లాట్లు తీసుకొని పోని యెడల వాయిదా మీరివ తేది లాగాయతు మరల ఒక నెలవరకు లాట్లు అనామత్తులో వుంచబడును. అట్టిరోజులకు దినం 1-కి లాటు 1 కి రు 2-0-0 రెండు రూపాయలు నంతున జరిమాన చెల్లించి లాట్లు తీసుకొనవలయును.

యిందుకున్ను తప్పినయెడల సదరులాట్లు మరు యేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగే నష్టమును పార్టీనవ్దనుండి క్రమప్రకారం నసూలు చేయబడును.

మూల వివరం.	సుమారు మొత్తం తులారు.
1 బంగారు దపా 1-కి తులారు 80 వంతు	2220-0-0
2 బంగారు నాణ్యములు	19
3 మెడి దపా 1-కి తు 1000 వంతు	11480-0-0
4 హాళిఖా రూపాయలు	9860-0-0
5 తేగడరూపాయలు	2770-0-0
6 తామ్రం ఒకలాటుగా కేర్లు	820
7 తేగడనైసాలు ఒకలాటు	420
8 రాగి వగైరా పాత్రలు	70
తిరువల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానం ఆఫీసు తిరుపతి 11-5-22	సి. దొరసామయ్య, డివాన్ కే. స్టూర్.

ప్రతాప కస్తూరిమాత్రలు

అవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి నువాసనగా నుండును. తాం బూలములో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనిన ఆనందముగా నుండుటయే గాక, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబు, జ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బుసము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు, పండ్లనొప్పులు, మొదలగు అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది ప్రజ్ఞాయోధమువలె పనిచేయును. వేలలాది సీసాలు విక్రయ మగుచున్నవి. (8851)-3 200 మాత్రలసీసా 1-కి రు 0-4-0; డబ్బా సీసాలు రు. 2-8-0 వి. పి. ఛార్జి ఎన్నిటికైనా రు 0-6-0. పి.సి.పి. అందు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేపి. నెల్లూరుజిల్లా

ప్రకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు గాని మనిఅర్ధరులు గాని పంపునపుడు తమ చందా నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు సులభముగా నుండును కనుక నికనుండి అట్లు తప్పక గావింపవలెనని కోరు చున్నాము. ఆం॥ ప॥ వ్యవస్థాపకుడు.

నిరుపమాన గాంధీమహాత్ముడు

నిర్బంధానంతరమతోపన్యాసము

రెవరెండు హోమ్ము

నేటికోసం, భారతదేశపు గాంధీమహాత్ముని గూర్చి, ఆయన మాతృదేశములో జేర్చేయు మహత్కార్యమును గూర్చియు సుపర్యవించుటకు ప్రారంభించుచు, నేను మున్నొకసారి ఆనతికాలముకిందటనే, ఈపురపురి విశుత్ ప్రదర్శించిన దినము జ్ఞప్తికివచ్చుచున్నది. అప్పటికిని యిప్పటికిని నాకు గాంధీమహాత్ముడు యిప్పుడు ప్రపంచములో జీవించి యున్నాడో తేరతపురుషుడని ఒక ప్రశ్న సముఖము. ఈ కొలది మా సముఖంలో పరిస్థితులు మారివి. ఆ సమయమున గాంధీమహాత్ముడు భారతదేశమున కాలం నెవ్వరు నంతగ నెరుంగరు నేనును విధివ కాత్ ఆనామమును విడిచి. ఈయన గొప్ప ఆధ్యాత్మిక గుణ సంపదకుల మేధావియని వెంటనే స్పష్టించినను అప్పుడు నా కాయురజిహ్వయై యెక్కువగా తెలిసియుండలేదు. కిదవ కను గొంపమన్నా తెలియలేదు. నేడు గాంధీమహాత్ముడు ప్రతివార్తా పత్రికయొక్క మొదటిపుటపై గాన్పించుచున్నది. ఇంగ్లాండు దేశములోను భారతదేశములలోను మానవత్రికలలో, విమర్శన పత్రికలలో ఆయనపై నెన్నియోచ్యుతములు ప్రచురింపబడు చున్నవి. 'న్యూయార్క్ టైమ్స్' అను విశుత్ పత్రిక తన ప్రధానవిలేఖకుని భారతవిషయముల గనుగొని రమ్మరి యిండి యాట'పంపెను. ఆయన తిగివచ్చి గాంధీనిగూర్చియు, ఆయన ఆహింసామార్గమును గూర్చియు, అసహాయోద్యమమును గూర్చి యు ప్రాసెను. ఇదివరలో పైకిరాకుండనండి యిప్పుడు యీ పురపురు కొలదిమానములలో ప్రపంచవిస్తా రితమును, కాశ్యతమున గుర్తింప గడించినాడు. ప్రపంచముయొక్క దృష్టియంతయును ఆయనపై కేంద్రీకృతమై యున్నది. ఈమహాత్ముని పుట్టినదని 1918-19 సంవత్సరము లలో వుద్భవించినది. 1920-21 సం॥లులలో నికొలెలెనుగార లధిష్టించియుండిరి. ఇప్పుడు వాదవి యెట్టి ఉన్నతాధికార పదవిని బొందనట్టియు, అధికార ప్రతివలకై వెతికుకొనెట్టియు యీరోజున ఇంగ్లీషు జెంబులలో కప్పముల బొందుచున్నట్టియు నొక ప్రాయస్నిచే అధిష్టించ బడియున్నది.

జాతీయభివృద్ధి

ఇట్టి యెక్కువపున విశిష్టో నట్టి మాట్ట గట్టుటకు కారణము లుండవలయును. ఈ కారణములు స్పష్టముగ నిప్పుడే గాన్పించుచున్నవి. ఇంతదూరముననున్న యీదేశములో బొందు చున్న కలరమునకు నిదర్శనములుగా వాణివిషయములవెత్తునను. మొట్టమొదట భారతదేశములో జాతీయవాదిపత్తియు అమృతముగ నిచ్చుచు గాంచెను. కొలదివర్సములకింద, యే కొద్దియందెంతవఱుగా స్వరాజ్యమును స్వాతంత్ర్యమునుకొ వలెనని కోరిక. నాడును చాలమంది సామ్రాజ్యతర్గన స్వపరిపాలనమా, అధినిదేశరాజ్యనియో మాత్రము గోరి యుండిరి. ప్రజాసామాన్యము యీ విషయముల పూర్తిగా తెలియక గాని, నిర్లక్ష్యభావముతో గాని యుండియుండలేదు. ఇప్పుడో బ్రిటిషు పరిపాలనమునుండి విముక్తము లగునతనను యుద్ధమును హిందూదేశములో నికొననుండి ఆకొనకు కార్పిచ్చుకలె వ్యాపించినది. స్వదేశస్థాగ్రాధీకులును, వేల కొలది ఉద్యోగులును వారి సేవకులును, కొందఱు ధనవంతు లగు విద్యావంతులు ప్రభుమార్కును అడ్డుపడువాగును, యిండి యలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును సమర్థించుటకును. అయితే పితంధమున జేరి 10 లక్షల మంది కంటె నెక్కువ గారు. మిగిలిన అందఱును, నెక్కువయిన, రిపబ్లికన్ భాగూరు వద్దకుండి అస్పృశ్యులములవరకును అందరియందును బ్రిటిషు పాలనమునుండి విముక్తము లగునతనను గావలె ననుకోత ప్రజ్వ రిల్లుచున్నది. భారతదేశముయొక్క జనసంఖ్య 30 కోట్లమైగా ప్రపంచములో నైదవవంతు జనసంఖ్య నిర్ది యున్నది. భారతము యొక్క భూములు. ఈ జాతీయోద్యమము అంతరాల వాక్కించుచున్నదో గ్రహించుట కష్టముగా డు. ఇప్పుడు యిండియాలో జరుగుచున్న యుద్ధమును, అందు జేస జనసంఖ్యబట్టియో చూచినయెడల ప్రపంచజీవితములో ముఖ్యవిషయ మనవలయును.

విప్లవ నాయకుడు

భారతీయులు యింగ్లీషు ప్రభుత్వముపై నెదురు తిరుగుటకు గాంధీని నాయకుడుగ గుర్తించుటయే ఆయన ప్రభోన్నతికి మరియొక కారణము. కొలది వర్సముల క్రిందటి వరకును గాంధీ యింగ్లాండునకును, భారత దేశములో బ్రిటిషుపాలన మనకును మిత్ర భావముతో నుండెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారినుండి ఆయన యే నెన్నియో సాధులు బహుమానముల నందెను. మహాసంగ్రామమునందును ఆయన మిత్రమండలిపత్తి నవలంబించెను. సాత్వికావలంబులకు సాధ్యమైయుంట్టి యింగ్లీషు నైర్యము యొక్క బలమునున్న అధికారమునున్న ప్రోత్సాహపరచెను. యుద్ధానంతరము స్వపరి పాలనాంతరము గావలెనని ప్రజాభిప్రాయమును వెల్లెను ఆమృతము విహదములు నిల్చి, డయరుసేనాని మతభేదగులను ఆమాయకుల గుభారతీయులపై ద్రిప్పి, మూడు వాల్ల వంతులమంది స్త్రీ పురుషుల బాటోను చంపిపెడద గాంధీమహాత్ముడు. అప్పటినుండియు ఆయన యింగ్లాండునకు కత్తువై సాత్వికత్వమునకు కాదుపువ్వు ముండెను. క్రింతటి దీనెంజులో సంవత్సరముకింద జేర్చెను మహాసభ ఆయన దౌర్జన్యవిరోధ అసహాయోద్యమ కార్యక్రమ ము నంగీకరించెను. మూడుమాసముల క్రింద దీనెంజులో నధిక సంఖ్యాకులు ఆకార్యక్రమమును పునః అంగీకరించి, గాంధీ మహాత్ముని స్వాతంత్ర్యోద్యమ నాయకుని గ చేర్చి నిలి. ఇప్పుడు దేశముయొక్క భావిభాగ్య మంతయు ఆయనచేతులలో నున్నది. గాంధీమాటాడెనేని భారతదేశమంతయు మాటాడు చున్నది. గాంధీ యే పనిచేసెను, అది భారత దేశము జేసెనే. గాంధీని నిర్బంధించినపుడు భారతదేశము అవమాన పడుపడి దూషితము చేయఁబడింది. ఈ భారతా గ్రేసరుడు, ప్రజాత్మకమగు నవతార మని అందరికన్నను నాకట్టన నమ్మించు గలడు.

నిర్బంధవిధానము

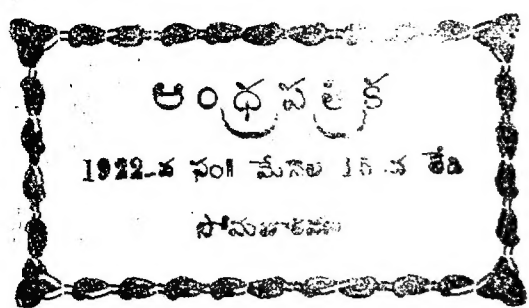
గాంధీ యొక్క ప్రతిభా తీతమునకు యింగ్లీషు ప్రభుత్వము వారి పుడవలంబించిన నిర్బంధవిధానము మూడవకారణము. ఇట్టిసంగీతిలో యే ప్రభుత్వమైనను నిర్బంధవిధానమును గడంగనేని, ఆయా ప్రభుత్వములకు ప్రజామానమును చాత్రమును వెలియదనియు, అవభింమునల నేమియు నెర్పకొననియు డాహించవలయును. ఏలనగా నిర్బంధవిధాన మెప్పుడును పలుకుగాలేదు నిర్బంధ విధానము యెందులకు ప్రారంభింపబడెనో అది సఫలమయ్యెనని పురాతన ఆధునిక చారిత్రములలో నొక్కనిదర్శనమైనను యొక్కరై న మా పగలుగ బాలరని నేను శపథము బూతుచున్నాను ఈవిధానము యింగ్లీషువారి చేతులలో మాత్రము విజయము జడచులేదు. 1775 లో ఆమెరికాలో నవ జయించెను. గతకాలము 20, 40 సంవత్సర ప్రాంతములలో దేశీయవ్యవహారములలో నవజయమందెను. బోయయొద్దానంతరము డక్షిణాఫ్రికాలో అవజయమందెను. రేపు యిండియాలో గూడనవజయ మందును. నిర్బంధ విధానము జయమందెనో కేతువుయొక్క ఉద్యమము ప్రకటితము జేయుటలో జయమందును. మేక్స్ వీయరుమహావిప్లవావేమిమిత్రులచేమెముబుట్టడిమి అని వ్రాసియుండెను. అంతులకు నేను 'మేము మాభయభ్రాంతు లగు కేతువులచేగాడ బయల్పడితిమి' అని చేర్చెదను. భారతీయులు తమంతట తామ చేతు లైన దానివలన వారియుద్ధము మంగ వ్యాపింపి సానుభూతి బడయినదే. ఇంతకన్న బ్రిటిషు అధికారుల పాలనావిధాన మెక్కువ పనిజేసెను. అజీనాదరు బంధించినవరకనే ఆవార్త మహాసత్తీయప్రపంచ మంత గాని వ్యాపించి ప్రతిమహాత్ముని భారత స్వాతంత్ర్యముకు సన్నద్ధుని జేసెను. లజతరా యిని కట్టుకొని నిర్బంధించి నొక జేలలోనికి ఆమెరికనులు యింగ్లీషువారును వెంటనే పంపిరి. వారికాసున విద్యాధికుడని యి, అమృతమును వెలియును. అట్టి ఆయనను నిర్బంధింపవలసిన స్థితి యెమి పచ్చినో నాడు గ్రహించాలక పోయి. అట్లే యిప్పుడు గాంధీమహాత్ములలో నాడ జరిగెనది. చట్టును ప్రపంచములోని లక్షలకోటిజనము ఆయనను నేడొంగుదురు. ఆయనను ప్రేమించి విశ్వసించి రేపటికిని అట్లేయందురు. సామ్రాజ్యాధికారులదౌర్జన్యము ఒకమహాత్ముడు దేశమునకు నేపజేగినందులకు నిర్బంధము నొక కనుగొనిరి.

యువరాజు గమనము

భారతదేశమునకు యువరాజుగమనము యీపరిస్థితులకు ఒక కారణము. ఇంత తెలివితక్కువ పని మరియొక యువరాజు. భారతీయులకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము నెడల రాజభక్తిని ప్రదర్శించుటయే యీ ప్రయాణము యేర్పాటు చేయుదేశము. భారతీయులు నిజముగ రాజభక్తియుతులే యై నో యిట్టి యువరాజుగమనమున కివరమేలేదు. పరిస్థితులు మితిమీరుటచేతనే అనుకొనిన ఫలితమునకు వ్యతిరేకము జరిగినది యువరాజు ప్రయాణమును ప్రకటింపినతోడనే గాంధీ బహిష్కారోద్యమమును ప్రారంభి పజేసెను. ఇటుల జేయుట ఆమాయక యువరాజుపై నెట్టిద్యేషముచే గాదు ఆయన నచ్చినపుడు బ్రిటిషు ప్రభుత్వముపై భారతీయుల కట్టిభావము గలదో ప్రదర్శింపవలయునని తెలంచెను. యువరాజు కాగానే బహిష్కారము ప్రారంభమాయెను. ఆయన వెడలినవోట్లనెల్ల, దేశీయులు నెడముఖుతోను వెనుకకువరలియు సత్కరించిరి. యువరాజు తుదకు అలంబాడుకు వచ్చినపుడు సత్కారమేలేదు ఒట్టమం తియు కట్ల కాడుతలెనందెను. వీధులు నిర్వాసమయ్యు నుండెను. తలుపులు వేసియుండెను. కిటికీలకు లువేసియుండెను. ప్రజలందఱును ఒట్టబహిష్కారమున క్వరాల్వోత్సాహమును బాధుటకు గుమిగూడిరి. ఇప్పుడు యువరాజుపట్టణము ముగియవచ్చుచున్నది. అంతయును భారతీయరాంధ్రప్రదర్శనముగ జరిగెను. అన్నిటికంటెను ముఖ్యముగ నానివలన ప్రపంచమునకు గాంధీ యనమెయో ఆయన స్వాతంత్ర్యోద్యమ మన నేమియో తెలిసెను.

ఆత్మపరిశుద్ధ్యము

ఇట్టి సంగతులు గొన్ని జరుగుటలన భారతదేశమునకు మానవదృష్టి మరలెను. గాంధీ యెలో, ఆయన జేయునని యేమియో తెలిసికొని యీ ప్రాచ్య మహాత్ముని తెలిసికొనుట వలనమానవాత్మపారిశుద్ధ్యము నందెనని నేనుజెప్పగలను. అంతర్భుద్ధి బహిర్భుద్ధియన నేమియో తెలిసినవారలకు ఆయన నామము చ్చూడమునకు స్పృశి చినపుడు అమృతముతె నుండును. ఇంకొక విధమున జూచినయెడల యీవిషయము లన్నియు దురదృష్టములనవలయును. ఏలనగా అందువలన గాంధీ ప్రపంచమునకు బాతీయోద్యమనాయకుడుగ మాత్రము గాన్పించెను. ఆసంగతులవలన భారతమహాత్ముడు, పరాధీనలకు స్వాతంత్ర్యప్రదాత లగు, విల్లిజంతు, విల్లియం వాలెను, రాజ్య యెమ్మెట్, కోషియస్కో, బార్లె వాషింగ్టను గారి బాతీ ప్రముఖులతో జేర్చెదను. ఆయన యిట్టివా డొట్ట కట్టిసంజే మామున తేదు. గాంధీ యిప్పుడు జాతీయ జీవితమునకు చాయ కుడుగ నుండిస్వాతంత్ర్యసేవలో వెనుకటిబాతీయ నాయకులుజేరి గంతటి సేవను సమానధీరతో జేసెనవలయును. ప్రత్యేకముగ నీ దృష్టితో గాంధీ పరికించుట కుద్ధతపు బాతీయ స్వాతంత్ర్యోద్యమనాయకుడే గాక ఆయన తదతితుడు. ఆయన కార్యము ఒక జవాబికి రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము నిప్పించుటగాక అంతకు మిన్నయైనది. భారతదేశమును యింగ్లీషు పాలననుండి విముక్తి జేయుట చాలాపెక్కుమై పరి గాంచును. ప్రస్తుతోద్యమమునకు జయయో మూలాధారము గావచ్చును. ఇదియంతయు ఆయనచారిత్రములో నొక విషయ మనవలయును. ఆయన జీవితము యంతకన్న ఉన్నతాత్యయములను జూచుచున్నది. స్వాతంత్ర్యోద్యమము కాకున్న గాంధీ యిప్పటివలెనే సహ్యాద్రిపదవిని బొందియుండెడివాడే. ఈ యుద్ధము రేపు అపజయమందెనను విజయ ముందెనను, గాంధీ నిజముగ జేయ దలచిన పని పూర్తియగు నంతవరకు ను జరిగి తిరును. ఈ పురపుని యుద్ధధూమిపై నెత్తుకంద జూచిన, వాలెను వాషింగ్టను, గారిబాల్డిగార్లతో జేర్చుట తప్పని వేదక జెప్పుకొరలేదు. గాంధీ సాత్వికానికాధారములకు నై స్వాతంత్ర్యము కొరకు పోరాడుటకు కత్తికట్ట దౌర్జన్యముకన్న ఉత్తమధర్మమగు భావమును కోడెను. సాత్వికనికాధారములతోనే గాంధీయొక నతోధానము. ఈదేశ మాదేశ వనక ప్రపంచమంతయును ఆయనను గుర్తించును. గాంధీ భావప్రపంచములో జీవించి సుచరించు ముందును. ఆయన రాజులతోను మంత్రులతోను గాక దైతముతోను, మానవాత్మతోను వ్యాపారము జేయును. తనవాలకు గాని యితరులకుగాని రాజకీయస్వాతంత్ర్యమునకు మిన్నయగు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన మోక్షము నుండున గోడును. ఆయనను మానవచారిత్రములో మహాత్ములకు కాన్పాస్వీయము తెయొట్టిబుద్ధుడు, జోరాన్లు, మహాత్ముడు, ఆ దేశాన్ని సత్వ సంతుడను నాచరిమగాత్రతో జేర్చవచ్చును. ఈభగవదంత సంభాషణల విషయాలలో అప్పుడొకప్పుడొక రుద్దని చిరి. ఒక కొకటి ప్రజాసామాన్యమునకు జీవితధర్మమును అధ్యపూ గ్నముగ బోధజేసి, అబాతిన రక్షించుట కుద్ధతపుల్లి. ఇప్పుడు మనకాలములో భారతీయమార్కు లింకొకటి ఉచ్చిల్లి. నేనుయీపురపుని యేసుక్రీస్తుతో బోధెదను. వీధుజీవితములను పరికించినో యెన్నెన్నియో మానవిషయములు గాన్పించును. ఇప్పుడు మహాత్ములకు కొనాసాను మూర్తిమొక్కటి కొటెరి. ఇప్పుడు మహాత్ముడు సంతుల బట్టివాడే. వెనుకటి రోజు సామ్రాజ్యములతోనే యిప్పటి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము గూడ గుట్టపురముకు వారిజాపునని నమ్మవచ్చును.

హిందూదేశాన్ని నడుపు గంభీరోపన్యాసములు

మానవజాతియైన రాజప్రతినిధిగారి భవనమునందు శ్రీ శ్రీ శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి కొనగిన విందు సందర్భమున, రాజప్రతినిధిగారును, శాస్త్రిగారును గంభీరోపన్యాసముల నొసంగిరి. అందునుగూర్చిన సంపూర్ణవృత్తాంతము నేటి తరివార్తలలో గలదు. శాస్త్రిగారును, రీడింగు ప్రభువుగారును బ్రిటీషు కామరువెల్లునందు హిందూదేశ మార్కమించు చున్న స్థానము గూర్చి ఆమితోత్సాహము గనుబడిచిరి. హిందూదేశమునకు క్రొత్త గెలిగిన మహా స్తుతపదవి ఎద్దియో కనుగొన కుతూహలు లగు వారికి, ఏ రియల్ ప్రసంగములను పూర్తిగా జదివినను, గోచరించుట లేదు. అట్టి దురదృష్టవంతులు దేశమున పలువురు ఇదివరకే గలరు. వారిని రీడింగు ప్రభువుగారును శాస్త్రిగారును గూడ, నిరసించిరి. శాస్త్రిగారింతవరకును జేసిన సేవను, రాజప్రతినిధిగారు గుర్తించిరి. అధినివేశరాజ్యములలో శాస్త్రిగారు చేయబోయేది పర్యటన పర్యవసానము గూర్చి, రీడింగు ప్రభువుగారి కయినను నిండు విశ్వాసము లేదు. మనము దలచిన ఫలితములు చేకూరనిచో, ఆశాభంగము చెందగూడదనియు, ఓరిమి వహించవలె ననియు, రాజప్రతినిధిగారు హెచ్చరించిరి. భారతీయులకు ఓరిమి కొడువలేదు. కాని తేనిపోని యాశలను వారికి కలిగిప జవదు. ఫలముల బట్టియే, వ్యక్తమును నిర్ణయించవచ్చును. ఇంతవరకును దేశమునకు లాభించేది ఫల మొక్కటియు గనుపించలేదు. అందుచేతనే, శాస్త్రిగారి పర్యటనము గూర్చి ప్రజలు అప్రసాదము జూపజాలరు. దేశమున కింతటి యదృష్టము గలుగునని, కొలది సంవత్సరముల క్రిందట ఎవరును తలంపలేదని రీడింగు ప్రభువుగారు సూచించిరి. ఇంపీరియల్ సమావేశమునందును, సంధిసభయందును, నానా జాతుల సభయందును, వాషింగ్టను సమావేశమునందును, హిందూదేశ పక్షమున నొకసభ్యుడు అధినివేశరాజ్యప్రతినిధులతోపాటు గూర్పుండగలుగుటయే దేశమునకు గలిగిన మహాన్నతస్థితి యని రీడింగు ప్రభువుగారు తెలుపుచున్నారు. భారతీయులకు దలంపజాలరనుట నిశ్చయము. సిడల జూచి భ్రమించెడి కాటము గడచినది. ఎండమావుల గని, సీరని మోసపోయెడి తరుణము గలించినది.

శాస్త్రిగారును రీడింగు ప్రభువుగారును ఇందులకు కోపగించి లాభములేదు. శాస్త్రిగారి సమర్థకు గాని రీడింగు ప్రభువుగారి సమర్థకు గాని భారతీయు లిందువలన కలిగిన మోసాదించుచున్నటుల తలంపగూడదు. వ్యక్తుల సమర్థావతరణతో దీనికి సంబంధములేదు. విమర్శకులను ఎత్తువెట్టవలె దని, రీడింగు ప్రభువుగారు శాస్త్రిగారికి హిత మొసగిరి. కాని శాస్త్రిగారి హితమును పాటించక, వారికి సమాధానము జెప్పటకు దుదూరము శ్రమపడిరి. అన్నిచోట్లను ఇండియా ప్రభుత్వమునకు అత్యంతగౌరవము కలదనియు, ఇండియా ప్రభుత్వపు ఏజెంటును ఎక్కుడు

క్రొత్తతో నాలంటిచురనియు, శాస్త్రిగారు తెలుపుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వపు ఏజెంటుగ శాస్త్రిగారిని ఆమెరికాలో చులకన జేసినటుల సమాచారము చెలిసెను. ఆవిషయ మటుండ, ఇండియా ప్రభుత్వమును కర్జన ప్రభువుగా రిటీవలనే సభ్యులను శాఖయని పిలిచియుండెను. ఇది గౌరవనూచకమో, అగౌరవనూచకమో కనుగొనుట సులభము. జాతీయ ప్రభుత్వము హిందూదేశము నొకవేళ పరిపాలించుచున్నను, హిందూదేశపక్షమున ఇంత కన్నను నెక్కుడు బాగుగను, ప్రజాభిమతమున నెక్కుడు అనుకూలముగను నివేదించుటకు వీలుండదని, శాస్త్రిగారు చెలిపిరి. జాతీయ ప్రభుత్వపు లక్షణమునకును, విజాతీయ ప్రభుత్వపు లక్షణమునకు గల నిజభేదమును శాస్త్రిగారింతవరకు కనిపెట్టజాలకపోవుట తోచనియము. జాతీయ ప్రభుత్వము, ప్రజలకు నిజపాలినిధ్యము వహించును. వారి యిచ్చల నది నెరవేర్చితీరవలయును. జాతీయ ప్రభుత్వము, ప్రజల కంతమువంటిది. ప్రజలు జాతీయ ప్రభుత్వముద్వారా తమ యభిమతము నెరుకపరుపగలుగుదురు. జాతీయ ప్రభుత్వము ఏసంగతి జెప్పినను దానికి ప్రజాభిప్రాయబలము వెనుక నుండును. జనోపాసమావేశమును పరికింపుడు.

ప్రాయుధేశ ప్రజల యభిప్రాయమునే బాల్తోగారు వ్యక్తపరుపగలుగుదురు గాని, అన్యథా తెలుపజాలరు. బాల్తోగారు తెలిపెడి సంగతులు, ప్రాయుధేశ ప్రజలనుండియే వెలువడినటుల, భావించుచున్నారు. రుష్యా ప్రతినిధుల యభిప్రాయములు, బాల్వివిక్కుల యభిప్రాయములుగ వర్గీకరింపజదుటచేతనే, వానికి విలువగలిగినది. లాయడు జార్జిగారు ఇంగ్లీషు ప్రజాభిప్రాయ మెటులుండునో యని ఎప్పటికప్పుడు జనోవాలో కనిపెట్టుచున్నారు. అన్ని పక్షముల వారును తమ తమ యభిప్రాయములను ఇంగ్లండు నుండి లాయడు జార్జిగారికి చెలియజేయుచున్నారు. స్వతంత్ర దేశములస్థితి యిటులుండ, హిందూదేశపు స్థితిని తిలకింపుడు. హిందూదేశ ప్రభుత్వము తరపున దాలాల్ గాజిని జనోవా సమావేశమునకు పంపియుండితి. వారక్కడ ఏమిజేయుచున్నావో తెలియదు గాని, హైదరాబాద్ ప్రజాభిప్రాయమును వారు వ్యక్తపరుచుచున్నటుల ఎవరును తలంపజాలరు. ప్రజాభిప్రాయము వారికి తెలియుట కవకాశములేదు. తెలిసినను, వారు ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము వహించరు. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు ప్రజలపక్షమున ప్రతినిధిగా వెదలినపుడును, నిరంకుశ ప్రభుత్వపక్షమున ప్రతినిధిగా వెదలినపుడును, ఒక్కమాదిరి సంగతులనే చెలిపెదరనుకొనుడు. అయినను రెంటికిని హస్తమతకాంతరము తారతమ్యముగలదు. మొదటియభిప్రాయములను చులకనగా జూచుటకు వీలుండదు. ప్రజాభిప్రాయబలము వెనుక నుండుటచే వానికి గల శక్తి వేరు. అంబలి ప్రతి యక్షరమునకును విలువయుండును. రెండవ యభిప్రాయములకు వెనుక ప్రజాభిప్రాయ బలమిలేకుండుటచే, అవి గాలితో మూటలవలెనుండెను. వానిని లక్ష్యముజేయువా రుండరు. ప్రభుత్వ ప్రతినిధికి స్వయముగ నెన్ని గౌరవములుగలవను జరుగవచ్చును. కాని అవి ప్రజలకుగాని దేశమునకుగాని జరిగిన గౌరవములుగ నెవ వీలులేదు. ప్రజాప్రభుత్వ ప్రతినిధి కెట్టి గౌరవము జరిగినను, అయ్యది దేశమున కంతకును జరిగిన గౌరవముగా భావింపబడును. అగౌరవముచేతనే, శ్రీనివాస శాస్త్రిగారికిని, సింహగారికిని, స్వయముగ నెన్ని గౌరవములు లభించినను, హిందూదేశపుస్థితి మారలేదు. అధినివేశ రాజ్యములలో హిందూదేశపుస్థితి ఇప్పుడు మరింత అధ్వాన్నముగ నున్నది. కిలాఫాత్ వ్యవహారము విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమయినను తన

యభిప్రాయమును స్వంతముగ వెల్లడి జేయుట కధి కారములేదని నిరూపింపబడినది.

శాస్త్రిగారింతజెప్పినను, జాతీయ ప్రభుత్వము వేరు. విజాతీయ ప్రభుత్వము వేరు. రెంటికిని తారతమ్య మెంతయేని గలదు. నామమాత్రమున, హిందూదేశమునకును అధినివేశరాజ్యపు హోదా మెసరియుండవచ్చును. ఇందువలన ఎక్కుడు హక్కులు దేశమునకు లభింపకపోయినను, అంత రాతీయసభల ఖర్చులను మూత్రము హిందూదేశము సమానముగా మోయవలసివచ్చినది. శాస్త్రిగారి కయినను, ఇంపీరియల్ సమావేశ తీర్మానము పరీక్ష కాగు నను నమ్మకము లేదు కెనియాలో ఉగాండాలో జరిగెడి ఫలితములబట్టి, ఈ తీర్మానపు విలువను నిర్ణయించెద రని వారును భావించుచున్నారు. భారతీయుల జేమము గూర్చి ఇంపీరియల్ మంత్రినగ్రమువారు తొందరపడి తీర్మానించినచో, అధినివేశరాజ్యములలో తమకు బలము తగ్గిపోవునని శాస్త్రిగారు జెప్పుచున్నారు. తూర్పు ఆఫ్రికా భారతీయుల సమస్య విషయమై, చర్చిలో మంత్రిగా రిదివరకే విరుద్ధముగా బలికేయుండిరి. ఇది యటులుండ, శాస్త్రిగారు కానిస్టేటు బయలుదేర నున్న సమయముననే, దక్షిణాఫ్రికానుండి భారతీయులను నెట్టివైచుటకును, ఉన్నవారిని ప్రత్యేకముగా గూడములలో నుంచుటకును ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. ఇట్టి స్థితిలో శాస్త్రిగారికి గల ఆశ, ఇతరుల కుండుట దుర్లభము. శాస్త్రిగారు విమర్శకులను ఖండించుటలో, బ్రిటీషు కామరు వెల్లుయొక్క యాత్మవృద్ధ్యమును అమితముగా పొగడిరి. రాజప్రతినిధి భవనమున ఇట్టి ప్రసంగమునకు అవసరము గనుపించదు. ప్రజలు గూడిన సభలో, వారి దురభిప్రాయములను తొలగించుట కిటుల జలిగిన బలకవచ్చును. బ్రిటీషు కామరువెల్లుయొక్క అర్థమును, ఇంగ్లీషువారే గ్రహింపలేదని శాస్త్రిగారు చెలుపుచున్నారు. అట్టితరీ, భారతీయుల సంగతిని గ్రహింపకపోవుచో నాశ్చర్యముండదు. ఇంగ్లీషు కామరువెల్లునందు తమకుగల విశ్వాసము ఏమాత్రము తగ్గలేదని, శాస్త్రిగారు చెలుపుచున్నారు. వారి యభిప్రాయముల కింకొకరు కర్తలు గారు.

కాని తమ యభిప్రాయమునందు అంతరును పాల్గొనవలయునని శాస్త్రిగారు బలుకునపుడు మూత్రము, వాడు సందర్భములను తిన్నగ యోచింపలేదని తలంపవచ్చును. ఏలనన దారినజూపువారికి సంగతిజెప్పిన, వారి ప్రశ్నల నడిగెదరు. బ్రిటీషు కామరువెల్లునందు తెలుపు నలుపుభేద మంతరించెనా? ఆస్ట్రేలియా, కనడా, పశ్చిమాఫ్రికా, తూర్పు ఆఫ్రికా మొదలగు భాగములను శ్వేతభూములుగా జేయు ప్రయత్నము, సామ్రాజ్యాదర్శముల కనుకూలముగ నున్నదా? నల్లవారలను పీడించుటయు, వారి నడగద్రొక్కుటయు, స్వాతంత్ర్యభావప్రదర్శనములా? ఇందునుగురించి, ప్రజలు తలవాల్సిన అంశమునా లేక గర్వపడవలయునా? ముప్పదిమూడుకొట్లమంది ప్రజలు గల హిందూదేశము అస్వాధీనస్థితియందుండుట గర్వపడదగిన యంశమా? ఈ కళంకములు దొలగినగాని, బ్రిటీషు కామరువెల్లును గూర్చి గర్వపడుట కవకాశములేదు. ప్రస్తుతసమయమున ప్రభుత్వమునందు ప్రజలకు గలిగినంత యవిశ్వాసమును, ఆశాభంగమును ఇదివరకెన్నడును గలిగియుండలేదని, శాస్త్రిగారు చెలుపుచున్నారు. ఇందుకు కారణమేమి? ప్రజల ఉన్మాదమా? నిరాకరణావలంబుల ప్రేరేపణయూ? లేక వేరుకారణములు గలవా? వేరుకారణములు గలవని, ఎల్ల రంగీకరించెడి విషయమే. ఈ కారణములను తొలగింపనంతవరకు, ప్రజలు సంతృప్తి

జెందజాలరు. పైపై మెరుగుల నెన్ని గనుబడినను, లాభము గలుగదు. ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యము సిద్ధించిన పిమ్మట, హిందూదేశప్రతినిధి దెలిపెడి సంగతులకు విలువయుండును. రాయబారముల కప్పుడు అవకాశముండును. ఈలోపుగ నెన్ని రాయబారములు వెడలినను, ఫల మొక్కటియే. శాస్త్రీగారి యుత్సాహములో ప్రజలు పాల్గొనజాలనందులకు వారి కెంత విసుగుగ నున్నను, సందర్భములు మారనంతవరకు వారి యభిప్రాయము మారజాలదు.

శంకరన్ నాయరుగారు

హిందూదేశ సమస్య విషయమై ప్రముఖులనే కులు తమయభిప్రాయములను తెలుపుట సమస్య ప్రాముఖ్యమునకు నిదర్శనము. బొంబాయిలో రాండుటెబిలు సమావేశమునండి లేచిపోయిన దాడిగ, సర్ శంకర్ నాయరుగారిని ఆంగ్లోహైందవ పత్రికలు పొగడుట కారంభించెను. గాంధీ మహాత్ముని యుద్ధమును నిరసించుచు, గ్రంథమును వ్రాసిన దాడిగ సర్ శంకర్ నాయరుగారిపై ఈపత్రికలకు మక్కువగలిగెను. ఇంగ్లీషు పత్రికలకు ఈయన వ్రాతలు శరణ్యము లయ్యెను. శంకర్ నాయరుగారు మొక్కటిదిన మిచ్చిన యుపన్యాసమునందు, వివిధవిషయముల గూర్చి ముచ్చటించిరి. ప్రపంచ పరిస్థితులన్నియు, హిందూదేశమునుగూడ ప్రేరేపించుచున్నటుల, నాయరుగారు సూచించిరి. ప్రపంచ వ్యవహారములను తేటపరుచుచు, యూరపునకును అమెరికాకును మధ్య విరోధమును, అనుమానమును ప్రబలియున్నవని వీరి యుద్దేశము. యూరపు ఖండమునందు ప్రజలకును ప్రభుత్వములకును మధ్య మనస్ఫర్లుగలవు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందు, బర్లెండు వ్యవహారము వ్యాకుల పూరితముగ నున్నది. ఈజిప్టునందు దుస్థితి ప్రబలియున్నది. దక్షిణాఫ్రికాయందు, దుర్గుటమగుస్థితి జనించినది. ఇందులకు శంకర్ నాయరుగారి రహస్యమును దెలుపుచున్నారు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నాశించెడి దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారు బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకు భారతీయులు గూఢచారులని భావించుచున్నారు. అందుచేత వీరి నేలాగుననయినను, దేశమునండి తరిమివేయ జూచుచున్నారు. నాయరుగారు దెలిపిన సంగతులు శ్రీనివాస శాస్త్రీగారికి దెలిసినటుల దోచదు. దక్షిణాఫ్రికాయందు, తెలుపు నలుపు భేద మొక్కటియే ప్రబలియుండలేదు. భారతీయులు కూలీలను సేవభావము మాత్రమే వ్యాపించియుండలేదు. భారతీయులు బ్రిటీషు గూఢచారులను నిండ్గూడ, వారిపై మోపబడుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారలభావములు వీరి కేద్యారా తెలిసినను, అందు కేడియో ఆధారముండియుండవలెను. అస్వతంత్రులగు ప్రజల నెన్ని పేర్ల బెట్టి బిలచినను, ఇబ్బందిలేదుగదా. భారతీయులను గూఢచారులని భావించెడి యీ సమయమున, శాస్త్రీగారి యుద్దేశమును అధినివేశ రాజ్యములనారస్యభాభావించుట సహజము. ఇక కెనియాలో, తమనాగరకముతో హిందూ మహమ్మదీయ నాగరకము కలియగూడదని, ఇంగ్లీషువారు తలచుట, శంకరన్ నాయరుగారికి కడు న్యాయముగ గనుసించుచున్నది. చర్చిల్ మంత్రి తరువాత, తూర్పు ఆఫ్రికా ఇంగ్లీషువారి ప్రవర్తనమును సమర్థించుటకు మరియొక ప్రముఖుడు గనుపించుట, వారి కెంతయు ఆహ్లాదము గలిగింపక మానదు. కెనియా సమస్య అనుకూలముగ పరిష్కారము గానిచో, తమప్రార్థన

నము వృధ యగునని శాస్త్రీగారు భయపడుచున్నారు. చర్చిల్ మంత్రి, శంకరన్ నాయరుగార్ల వంటి రాజకీయవేత్తలు తూర్పు ఆఫ్రికా వారి దృక్పథమునకు సానుభూతి జూపుచుండ, కెనియా భారతీయుల వ్యవహారము అనుకూలముగ పరిణమించునా? నాయరుగారి వాక్యముల నాధారముగ కైకొని ఇంగ్లీషుపత్రికలు నిరాకరణోద్యమమును తూలనాడుచున్నటుల, తూర్పు ఆఫ్రికా తెల్లవారు నాయరుగారి యభిప్రాయములను చేయూతగ కైకొని గగ్గోలు బెట్టరా? తూర్పు ఆఫ్రికాలో వివిధనాగరకములు జోగూడదని భావించుచో, హిందూదేశమునందు వేరునీటిని బోధింపనేల? ఇక సామ్రాజ్యములో తెలుపు, నలుపు నాగరకము తెలుల మిళితమై, సామ్రాజ్యసౌష్ఠ్యమునకు లోడ్డును? ఫిజీదీవులలో, లేబరునియమములకు మనము అసమ్మతి దెలుపగూడదనియు, ఆ దేశములో ప్రభుత్వాధికారములను సంపాదించ బ్రయత్నింపగూడదనియు, ఆక్కడివారు దెలుపుచున్నారు. నాయరుగారి కీయాజ్ఞ పణ సరియైనదనియే లోచుచున్నది. మొత్తముమీద, అధినివేశ రాజ్యముల వారు భారతీయులకు గలిగించెడి కష్టములను సమర్థించెడివారు హిందూదేశమునందు నేడు బయలుదేరినందులకు, వారు సంతసింపవచ్చును. ఇదివరకే మియాత యున్నను, కాలసిల వారికి మీద భారతీయుల కోర్కెలను మన్నించెదరిన తలంపవీలులేదు. తుర్కీ సంద్ధివిషయమై ఇండియా ప్రభుత్వప్రతిపక్షమునకు మాంటాగుగారు రనుజ్జ మెసగుట మంత్రుల బాధ్యతకు భంగకర మనభాదము సయితము, నాయరుగారికి భావ్యమని భోచినది. కెనియాపక్షమున చర్చిల్ మంత్రి తమ యభిప్రాయమును స్వంతముగ ప్రచురింపవచ్చునట. ఏమనిన, చర్చిల్ గారు అధినివేశ రాజ్యప్రజల యభిప్రాయమును దెలుపుటకు మాత్రమే అర్హులు. మంత్రులవర్గము అవిషయమై జోక్యము కలుగజేసికొనలేదు. ఇండియాస్థితి మాత్రమటులగాదట. ఆటులగుచో, ఇండియాకు అధినివేశ రాజ్యములతో పాటు గలిగిన హోదా ఎద్దియో తెలియకున్నది. కనడా, ఆస్ట్రేలియా మొదలగు అధినివేశ రాజ్యముల కట్టి స్వతంత్రాధికారమున్నను, కెనియావంటి క్రొను కాలనీలకుగూడ అట్టి యధికారము గలదా? కలదని నాయరుగారు నిరూపించి, హిందూదేశమును క్రొను కాలనీలకన్న తక్కువ స్థితికి దెచ్చుచున్నారు. ఇందునుబట్టి, హిందూదేశము పై బోవుటకు మారుగ ఇంకను అడుగునకు బడనని తెలిసికొనవచ్చును. హిందూదేశమున ప్రభుత్వకార్యదర్శి ఇండియా ప్రభుత్వముతోను, ఇండియా ప్రభుత్వము రాష్ట్రములతోను జోక్యము కలుగజేసికొనగూడదని, నాయరుగారు సూచించుచున్నారు. కాని, రాష్ట్రములును, ఇండియా ప్రభుత్వమును ప్రజలకు సంపూర్ణముగ బాధ్యత వహింపనిది, ఇట్టి చిల్లరమార్పులవలన లాభమున కన్న నష్ట మధికముగ గలదు. నిరంకుశవిధానమునందు, రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నిరర్థకము. నిర్బంధవిధానముగూర్చి నాయరుగారు దెలిపిన యభిప్రాయములు, వారు ఇటీవల దెలిపెడి యభిప్రాయముల కనుగుణ్యముగ నున్నవి. కోర్టులు తమకు న్యాయముజేయుటలేదని, నిరాకరణవాదులు ఎవరితోను మొరలిడుటలేదు. మారుమాటాడక వారు బాధల నన్నిటి ననుభవించుచున్నారు. నాయరుగారి యభిప్రాయములు, మిలేవాడుల సామాన్యాభిప్రాయములకేగాక అధికార వర్గమువారి యభిప్రాయములకు సయితము వెనుక బడియున్నవి.

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు
వీరిని, లక్ష్యణపురుపు జయిలునుండి గత శుక్రవారమునాడు నానిటాలు జయిలుకు బంపిరి. వారికి దేహము స్వస్థత లేక బావుటచే లక్ష్యణపురుపు జయిలునందు వారికి ఇరువురు డాక్టర్లు చికిత్స జేయుచున్నారు. నానిటాలోకు వెడలుటకు, నెహ్రూగారికి బాత్రుగ నిష్ప్రములేదు. కాని, నెహ్రూగారి ఎడమచేత్తము, అధికారులు అదరణ బావుదురా? నెహ్రూవంటి త్యాగశీలురు దేశమోక్షము కొరకు బాధపడుట, వింతగాదు. ఇట్టి మహామహుల త్యాగము నుండియే, దేశ స్వాతంత్ర్యముద్భవిల్లును.

అహమదాబాదు నాయకులు
అహమదాబాదు నాయకులు గ్రామములవెంట తిరిగి తాంగ్రాను కఘ్లలను చేర్చుచున్నారు. రిలకునధికి భజును జేర్చుచున్నారు గ్రామములలో తాంగ్రానుసంఘముల నేర్పరచుచున్నారు.
మాలానామాజరతు మోహనిగారు
మాలానాగారిని 13 వ కేవీవరకు గూడ సురక్షిత శరణులోనే యుంతు. ఇతఁ డైరీల నెకని చూడ నిచ్చుటలేదు. మాలానాగారికి ప్రాతఃసామగ్రినివ్వలేదు. ఆయన గ్రంథములకు చదువును కాలము గడపుచున్నారు.
లావలోరు చెరసాల - సిక్కులనిరశనదీక్ష
లావలోరు చెరసాలలో భోజనసదుపాయము సరిగా లేదనియు ఇబ్బందులు పొచ్చుగా మున్నవనియు చాలవంది సిక్కులు భోజనము మానివేసిరి. వారిలో 5 గురు ఉపాధ్యక్షులు నలనచాలబహుదేవీలోనున్నారని ట్రిబ్యూనల్ ప్రకటనాసినది.

సరిహద్దు విచారణసంఘము
చెమచకు, మే 13:—చెమచకు జిల్లా సంఘసభ్యు లిది ప్రతి సరిహద్దు విచారణసంఘము నెడుట సాత్వమిచ్చిరి. సరిహద్దు మండలములను పంజాబుతో తర్కతెని వారశ్చిప్రాంతదేశి. చిన్నరాష్ట్రములలో ఈ నూతన సంస్కరణముల ప్రతిష్ఠామును సాపీంమముకు చాలద్రవ్యము కావలసియుండును గాన వారణాశివముండలములను పంజాబు రాష్ట్రముతో తర్కవలసివట్టు కొరి. జిల్లా సంఘమువారు సరిహద్దు ప్రాంతముల న్యాయపరిశాలన కాభివృద్ధి పంజాబు ప్రాధ్యుత్వ తర్కతెని కొరకను, సబ్జిడ్ అను పాక్షి అట్లు చేయరాదని తనస్వంత అభిప్రాయమును దెలిపెను. రెండవరెండి ముఖరదాను వైసికాధికారులను న్యాయ కాభివృద్ధిముఖుల నియమించరాకని నడిపెను.

కె. కే. వేలుకెట్టిగారు:—చెన్నైలో గార్లెన్ తు ద్రావుకంపెనీలో చిపు అక్కాం టెంజును హానరరీ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు నగు పి. కే. వేలుకెట్టిగారు వారమురోజులనుండి గ్రహాశిత బాధకుదురుండి 12 వ లేదని చనిపోయిన సినిటకు చాల తింతజుచున్నాము. వీరికి చాలభర్తృత్వతీక్ష్ణపన పరిపాలనముతో సంబంధము కలదు. వీరికుటుంబమునకు సానుభూతిని తెలుపుచున్నాము.

సంయుక్తరాష్ట్రములలో గతసంవత్సరపు కెవె ఆద్య మహానుజోత్సవోత్సవము మొట్టి బహుళదినదినయ, ఇది కర్ణాటకాలో ఇబ్బందులకు సంబంధించినకాన తాలూకా వారును తమరయతులనడ శిక్షలు నన్నిటిని ద్రవ్యరూపముగ తీసికొనుట ఆ త్రవముగనుండునని సంయుక్తరాష్ట్రముల ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

బొంబాయినగరములో గతనివారము మహమ్మదీయ దివ్యాభిషిక్తుల ఆన ఇంటిలో బాడుగు కాపురమున్న పాక్షి యువకుడొకడు పిచ్చిపట్టి, ఆ ఇంటి స్వంతదారుడగు జాక సార్వీన్ముద్దని, అతని భార్యను, కూతురని, ఆ తన కత్తితో బాడిచించి, తాను కిటికీనుండ 40 అడుగుల ఎత్తునుండి క్రొంక పడెను. అతడు తల్లి తాత మృతికొనెను.

సంయుక్తరాష్ట్రములలో భూమిశులకుగరించి విచారిం చుటకు సభాయుతులైన గవర్నరుకేక గారి అధ్యక్షతక్రింద ఒక విచారణసంఘమును నియమింపెను.

[3-వ పేజీ తరువాయి.]

ఆధ్యాత్మిక నాయకుడు

ఈ ఉదయము మీరే ప్రపంచ మంతటా గాంధీ ఆధ్యాత్మిక నాయకుని గుర్తించిన విషయమును గూర్చి మాటాడవలసి యిది. ప్రపంచమున యాయాధ్యాత్మికత, ఆయన నడవడిలో ప్రత్యక్షముగ గాన్పించుచున్నది. భారతీయులలో గాంధీ యంతి పరిపూర్ణముగ గాన్పించుచున్నది. సంతోషముతో చెప్పవలసిందిగా నామనస్కరముగా వినవలసిందిగా కోరుచున్నాను. ఈ కలుగుచున్నది స్వభావమును గూర్చి అనుమాన ముగ్ధులైనది. ప్రపంచములో నిత్య చాయన యొక ఆనాధా శిశువు కు లోకము. సాత్యజిత్తు యొక్క జీవితము వెంట గుంతులు వచ్చినట్లే గాంధీ ఒక చోటునుండి యింకొక చోటునకు పరివ్రేలి గుంపులు గుంపులు స్త్రీపురుషులు ఆయన వెంట వచ్చెను. ఏదైన పట్టణములో నున్నది అప్పుడు ఆయన వాక్కులను వినుటకు 25 మైళ్లు, 75 మైళ్లు దూరము గుమిగూడెను. ఆయన ఆదర్శముల గావించునని మూఢులు నమ్ముచున్నారు. గ్రామ పట్టణాల్లో ఆయన జేసిన ఆదర్శముల గూర్చి కథలు చెప్పి గొనుచున్నారు. ఆయనను ప్రజలందఱును దైవాంశ భూతాదని అప్పుడే గుర్తించుట వలన ను హాస్య దానియు. సాక్షు వనియు అనుచున్నారు. ప్రజలలో గాంధీకి గల పలుకుబడికి సాదృశ్యము గావలెననుచో ప్రాచీన కాలమునకు గుర్యార్థములను పోలయును. అప్పటికిని సాదృశ్యము అసంపూర్ణముగా నుండును. ఒక నిమిషముపాటి యగు సాక్షి, చరిత్రము లో వినియోగించెడి, గాంధీ యనవలయు గలదనియు, వారి భావమునందు భక్తియు, శిక్షణయు గలదనియు జెప్పెను.

ఆయన పలుకుబడి

ఇట్టి యెంతవలెననెడి కారణములను ఆయన వ్యక్తి సాధారణ విషయములలో గమనించవలయు. అది గాంధీయేకమనవలసి కీర్తనములే లేదు. ఆయన ఒక నూతన పాత్రను కల్పించుచు నున్నాడు. ఆయన ముప్పదివేల సంవత్సరములకు పైగా కీర్తియును విశేషముగ కార్యమునొందించి శిక్షణ చేయు పోషకులు చిక్కియో గాన్పించును. అప్పుడప్పుడు ఆయన నిజమైన లేక కుర్చీలో కూర్చొని ఉపన్యసింపవలసివచ్చును. ఆయన కారకకావయములలో కన్నులు మూయు మిగుల తేలికవ. తిరులూ నుండి ముంపును గూడ దహించుకొని చొరగల కత్తి లెక్కలు నుండును. ఆయనకు ఆసాధారణ మేధా కత్తియొంటి యింక పలుకుబడి గలదని నే నాచాలను. గాంధీకి ఆసాధారణ మేధా కత్తి యున్నట్లుల నాకు కాన్పించలేదు. ఆయన గొప్ప శిష్యులగు రియాలిస్టులను కంటివారలతో పోల్చుటకు వలెను. భారతీయుడు, "యధ్యమ, గాంధీ" అన్న కరేణి 'నామయి' అను పుస్తకములను వ్రాయునని నేనూ హించి యుండలేదు గాంధీ గొప్పవాడైన యీ యుద్ధములో నున్నట్లుల గాన్పించెను. ఆయన వ్యక్తిత్వమును గూర్చి గూడ వాటి యను మానమేగలదు. ఆయన ఉపన్యాసములను అచ్చెనవానిని కూడ గాంధీ ఒక పక్షమున నాకు తోచుటలేదు. ఆయన మాటలలో యెద్దయి బుద్ధు, పాటిక్ హెన్రీ గాంధీ మాటలలో వలె నెమియు పలుకెప్పు గాన్పించెను. గాంధీ ప్రేక్షకుల వశపరచు కొనుట భావక్రమముచే గాక మరి లేదు కారణములచే గాకలయును.

ఆయన మూర్తిత్వము

భారతీయు లీయనను మహాత్ముడనుచున్నాడు? వ్యక్తిగాంధీయేమో లేదు. అపూర్వమేధాశక్తియో లేదు. గొప్ప క్రయాశాదు అయి వ్యక్తిత్వములను మూర్తిభవించిన ఆధ్యాత్మిక సౌందర్య మే ప్రభవించుచుండును. ఆయన ప్రమాసామ్యాముతో సమానముగ జీవనము జేయుట వాటిలకు ముందు గాన్పించును. గాంధీ మంచి కుటుంబములో జన్మించెను. వలయు సంపత్తిలదు. స్వదేశములోను ఇంగ్లాండులోను విద్యబడెను. జాంబాయికి తిరిగివచ్చిన కిదప న్యాయవాది వృత్తి భిక్షినింకను. అందరితోలే ఆయన వైకిహానోల్లికి, క్రిందికి. కిక్కిరి, అప్రకృష్టముల ననుభవించు ప్రజలతో జేసెను. తాను బొందని కష్టమును, అవమానమును, యెదురనియితమును ఉండగూడదని శపథము గావించుకొనెను. అప్పుడుపుల తో గల సె యెండవ తేదీన ఆయన కోరును. వాటిలతో నుండి ప్రపంచ మామనకు పాత్ర మగును. అన్ని యనుభవముల బొందెను. సంస్కరణమునకు పోరాడుటకు నుండు కష్టములకు గానె ముందు యెడికట్టుకొని పిదప యితరులను గమనించును. ప్రభుత్వపు టవ్యాయములకు విరుద్ధముగ యెదురు నిడుగుటకై కక్షి, నాద్రీకాలో హిందూమతాలను నడిపిన విషయము యెంత ఆహ్లాదకరముగ నున్నది! ఇచట గాంధీ యే ముందు వట్టి నేలమీద నాకు వైట ప్రదర్శింపెను. లీకరణము ననుభవించెను. భోజనమునకై నేలనున్నెను. (సశేషము)

చెన్న పురి కార్య రేషను నోటిసు.

(1)

1922-23 సం॥ రమునందు ఓటు పొందుటకు అర్హులైనవారిపేరులు 1919 సం॥ రం మద్రాసు సిటి మునిసిపల్ 4 వ ఆక్టు 47 (1) వ సెక్షను ననుసరించి ప్రచురించబడియున్నది. సదరు ఎలెక్షన్ లో రోల్స్ జాబితా రిఫ్రష్ భవనమునందు నోటిసుబోర్డువద్ద గలను. ఆయాడివిజనుల జాబితాలుగూడ ఈ దిగువ వెలుపబడిన జాగాలయందు గలవు. పరీక్ష చేయదలచినవారు వెల్లి పరీక్షించవచ్చునని ఇందుమూలముగా ఎల్ల రకు తెలియ జేయడమైనది.

మొదటిది లేక రాయపురము డివిజను:—	1 తపాలాఫీసు, మెయిన్ రోడ్డు, రాయపురము.
	2 రోమన్ క్యాథోలిక్ చర్చి
రెండవది లేక తండ్రియాల్వేట డివిజను:—	1 కల్ మంటనమువద్దనుండు వాక్సి నేషను డిపో.
	2 రాయపురము పోలీసుస్టేషను, మన్నార్ స్వామి కోవిల్ వీధి.
మూడవది లేక చాకలపేట డివిజను:—	1 కార్య నేషను మాడల్ స్కూలు, సెంట్రల్ రోడ్డు.
	2 కార్య నేషను మాడల్ స్కూలు, సెంట్రల్ రాయన్ పేట
నాలుగవది లేక కొరుకుపేట డివిజన్:—	1 వాక్సి నేషను డిపో, నెం 22 తిరువత్తూరు హైరోడ్డు.
	2 పోలీసుస్టేషను నెం 312 తిరువత్తూరు హైరోడ్డు.
ఐదవది లేక హార్బరు డివిజను:—	1 వీదిపోలీసుస్టేషను, నార్త్ బీచ్ రోడ్డు
	2 మాడల్ స్కూలు, అంగప్ప నాయక్ వీధి.
ఆరవది లేక ముత్యాలపేట డివిజను:—	1 వాక్సి నేషను డిపో, ఇబ్రాహీం సాహెబు వీధి
	2 వాటర్ వర్క్సు ఓవరుసీరు ఆఫీసు తంబు శెట్టివీధి మద్రాసు
ఏడవది లేక కచ్చాలేశ్వర డివిజను:—	1 వాక్సి నేషను డిపో, నెం 37 జోన్సువీధి
	2 మాడల్ స్కూలు, శాలవినాయగ్ కోవిల్ వీధి
ఎనిమిది లేక కొత్తవాల్ బజారు డివిజను:—	1 బి. 2 తాకాలేశ పోలీసుస్టేషను
	2 ఆనంద ప్రెస్సు
తొమ్మిది లేక అమ్మన్ కోవిల్ డివిజను:—	1 బి. 3 పోలీసుస్టేషను, నెం 96 బ్రాడ్వే
	2 మాడల్ స్కూలు, వాసమోడు.
పది లేక ఏనుబావుల డివిజను:—	1 సి. 3 పోలీసుస్టేషను, పెద్దపరచ్చేరి బజారు
	2 అమ్మన్ కోవిల్ వీధి
	2 వాటర్ వర్క్సు ఓవరుసీరు ఆఫీసు, ప్రోర్సు గోవిందప్ప నాయక్ వీధి
పదునొకండవది లేక సాహుకారుపేట డివిజను:—	1 సాహుకారుపేట పోస్టాఫీసు, టంక శాలవీధి.
	2 సౌందర్యమహల్, గోవిందప్ప నాయక్ వీధి.
పందొండవది లేక పెద్దనాయక్ పేట డివిజను:—	1 వాక్సి నేషను డిపో, నెం 236, టంక శాలవీధి.
	2 మింటుబిల్డింగ్స్ పోస్టాఫీసు, టంక శాల.
పదుమూడవది లేక శ్రీ వెలియన్ బేసిన్ డివిజను:—	1 వాక్సి నేషను డిపో, నెం 94, ఆదియప్ప నాయక్ వీధి.
	2 సి-2 పోలీసుస్టేషను, ఎలిఫెంటు గేటు రోడ్డు.
పదునాలుగవది లేక ఎస్టేషను డివిజను:—	1 సి-1 పోలీసుస్టేషను, ఫ్లవర్ బజారు.
	2 పోస్టాఫీసు, ఫ్లవర్ బజారు.
పదునైదవది లేక పార్కులను డివిజను:—	1 వాక్సి నేషను డిపో, నెం 20, వాల్ టాక్సు రోడ్డు.
	2 మాడల్ స్కూలు, ఎడయపాళయం.
పదునారవది లేక పెరంబూరు డివిజను:—	1 సి-3 పోలీసుస్టేషను, గానుజురోడ్డు.
	2 పోస్టాఫీసు, ప్రహన్నురోడ్డు.
పదునేడవది లేక చూళ డివిజను:—	1 స్కిట్ ఫీల్డు మార్కెట్టు
	2 తపాలాఫీసు, చూళబజారురోడ్డు.
పదునెనిమిదవది లేక పురశవాకము డివిజను:—	1 లీజింగ్ ఇవాన్ శెలి కల్ లూదరన్ మిషన్ చర్చి, కందప్ప మొదలి హైరోడ్డు.
	2 మాడల్ స్కూలు, వై కాకరన్ వీధి.
పంతొమ్మిది లేక వేవేరి డివిజను:—	1 జి-1 పోలీసుస్టేషను, రండాల్పురోడ్డు, వేవేరి.
	2 మాడల్ స్కూలు, పూనమలి హైరోడ్డు.
ఇరువది లేక ఎగ్గూరు డివిజను:—	1 ఎఫ్-2 పోలీసుస్టేషను, ఎగ్గూరు హైరోడ్డు.
	2 ఓవర్ శీర్సు ఆఫీసు, హాన్స్ రోడ్డు.
ఇరువై ఒకటిది లేక కీల్ పాక్ డివిజను:—	1 వాక్సి నేషను డిపో నెం 21, పూనమలి హైరోడ్డు.
	2 జి-2 పోలీసుస్టేషను, పూనమలి హైరోడ్డు, కీల్ పాక్.
ఇరువై రెండవది లేక నుంగంబాకం డివిజను:—	1 వైట్టురోడ్డు, మూటురోడ్డు కూడు స్థలమునందుండు వాక్సి నేషన్ డిపో.
	2 ఎఫ్-3 పోలీసుస్టేషను, నుంగంబాకం విలేజిరోడ్డు.
ఇరువదిమూడవది లేక చింతాద్రిపేట డివిజను:—	1 వాక్సి నేషన్ డిపో, చింతాద్రిపేట.
	2 ఎఫ్-1 పోలీసుస్టేషను, చింతాద్రిపేట.
ఇరువది నాలుగవది లేక తిరువట్టిశ్వరన్ పేట:—	1 మాడల్ స్కూలు, వల్లభ అగ్రహారము.
	2 మహమ్మదన్ ఎలిమెంటరీ బ్రెయినింగుస్కూలు, తాయరసాహెబు వీధి.

- ఇరువదియైదవది లేక చేపాకు డివిజను:— 1 డి-1 పోలీసుస్టేషను, వాలాజాపేట్.
2 మాడల్ స్కూలు, బెల్లుకోట్.
- ఇరువై ఆరవది లేక తిరువళ్ళిక్కేడివిజను:— 1 వాస్తిశేషను డిపో వైక్రాస్ట్రోస్ట్రా
2 మాడల్ స్కూలు, తిరువళ్ళిక్కేడి హైకోట్.
- ఇరువై ఏడవది లేక ఆమిక్ మహల్ డివిజను:— 1 డి-4 పోలీసుస్టేషను, బాంబారు
2 ఓవర్ సీరు ఆఫీసు, మద్రాసు క్లబ్ దగ్గర
- ఇరువై ఎనిమిదివది లేక మీరాసాపేట డివిజను:— 1 కార్పొరేషను బుల్డ్ డిపో, కార్పొరేషన్ గుడి,
డివిజను:— బాపుర్య బ్రిడ్జిదగ్గర
2 ఐస్ హాసురోడ్ల పోలీసుస్టేషను.
- ఇరువై తొమ్మిదవది లేక రాయపేట డివిజను:— 1 ఇ-2 పోలీసుస్టేషను రాయపేట హైకోట్.
2 ఇ-3 పోలీసుస్టేషను తేనాపేట.
- ముప్పది లేక మైలాపూరు డివిజను 1 వాస్తిశేషను డిపో, నెం 88 కచ్చేరికోట్
2 మాడల్ స్కూల్ మంజుల్లి

కన్నుపురి కాన్పాశేషను,
డివిన్యూ డిపార్టుమెంటు,
13-5-22

పి. శివభూషణం మొదలియారు
ఆర్కింగు రెవిన్యూ ఆఫీసరు.

విదేశీ పంపులు

జెనోవా సమావేశము

రష్యా ప్రత్యుత్తరము

విజయనూచనలు

లండను, మే 18:— జెనోవా సమావేశ మింకను వదులైతే దినములవరకును ఇరుగుదొడ్డి అంతకును వలచుచున్నాడు. తరువాత నీ సమావేశము జాలామాసములకు కాపియించబడును. ఈ లోతుగా రష్యానూచనల ప్రకారము, రష్యానూచనలు, రష్యాను బుణములు, ప్రత్యేక కర్మల అర్హతను గురించి విచారించుటకు మూడుసంఘము లేర్పాటుగావించబడును. దీనియందు రష్యానూచనలను సమాప్తపరిచివేయబడును. వీర మార్గములందు సమావేశము గావించు. ఈ సంఘములను నియమించు మాదనలను కొన్ని మరల వై బ్రిటిషువారి రంగీకరింపజేయు. ఈ సంఘములవారు తమ పనుల నిర్వహించువరకు తాత్కాలిక సంద్భోత కాలము గడపవలెనని లాయరుబార్నింగు చెప్పుచున్నాడు. గత రోజున తాత్కాలిక ప్రతినిధులను ఇంగ్లం ప్రతినిధులను లాయరు బార్నింగు జరిగింది. విదేశీ అప్పదు వారందరినీ లాయరుబార్నింగు యజ్ఞిప్రాయమును జరిపించిరి. బ్రిటిషువారి నూచనలందు ముఖ్యభూమిలకు పరామర్శనిధులుగూడ అనుకూలభావమును గన్పించిరి.

ఇటాలియనుల నిశ్చయము

రష్యానుల ప్రత్యుత్తరమునకు ఇటాలియను లిచ్చిన సమాధానము కాలవరకు బ్రిటిషు నూచనల సమగ్రించియుండెను. పరామర్శనిధులను ప్రతినిధులు అమ ప్రభుత్వములనుండి ప్రత్యుత్తరముల కదురుచుచు చుండిరి.

బార్నింగు రష్యానుల ప్రత్యుత్తరమును పాయింట్ల గారి కంక్షజేసి దానియందు నూచించినదిన శాస్త్రజ్ఞుల సంఘమును గురించి తన సలహాలను గూడ తెలిపెను.

రష్యానునవవహారములతో సంబంధములు లేకపోయినట్లు లండను, మే 13:— పోలీసునుండి ఇట్లు తెలియచున్నది. జెనోవా సమావేశమున రష్యాను వ్యవహారములందు పరామర్శనిధిగారి నెట్టికోర్కయను ప్రకటించిన బార్నింగు కేపుప్రకటించును. రష్యానునవవహారములకు సంబంధించినంతవరకు జెనోవా సమావేశమునందు పరామర్శనిధి బార్నింగునని నమ్ముచున్నాడు.

ప్రత్యుత్తరమును చర్చించుట

లండను, మే 13:— మిత్రమండలివారి కోర్కెల సమగ్రించి రష్యానుల బాతీయ బుణబాధ్యత సంగతిని చిన యెడల వారి కెట్టిలాభములు సమకూర్చునని రష్యానుల తమ ప్రత్యుత్తరముల దిగభగమునకొరిగి రష్యానుల కాంతిగిరి గర్భమును న్ను. ఈ తార్కామము, అన్యతాకరముని గోధక యెడలబడిన వారుమావీస సంస్థతయు లాయరు బార్నింగుని సంస్థిప్తిపరచెను. పరామర్శనిధులను గోరుచున్న ప్రత్యేకవ్యక్తుల సామర్థ్యనిధులనుగూడ విదేశీలంగరింపలేదు. సంగ్రామములకు బదులుగా కొన్ని మరలనుగూడచుండిరి.

లాయరు బార్నింగు, పరామర్శనిధిగారి దిగమున రష్యానుల ప్రత్యుత్తరమును గురించి చర్చించిరి. అవలంబించవలసిన విధానమును గూర్చి చర్చించుటకుగానూ బ్రిటిషు శాస్త్రజ్ఞుల ప్రతినిధులు సమావేశమైరి. సమావేశమున కొంతకాలమువరకా పిలేతువరకే సని మిత్రమండలివారు తెలుపకయును.

రష్యాను ప్రభుత్వమువారు బుణములనీయ నుద్దేశపలేదని సారముగాను పార్లమెంటునందు ప్రకటించిరి. దీనిని చాలచుం దిగ్రహణించిరి.

బ్రిటిషు అభిప్రాయములు

జెనోవా మే 12:— రష్యానులనోటానుగురించి ఆంగ్ల ప్రతినిధి రష్యానువారు విచారించుచు నోటు చాల అవివేకముగానున్నదినియు రష్యానులకు లాభకారి కాదనియు, తెలిపిరి. ఇంక మూతముచే యూరప్తునందు కాంతితేజవంతులకు బ్రిటిషు వారు సహించుట. రష్యాను ప్రజలు అధికభాగలనుగలచుండ గాంచి యూరప్తునందనేరక, రష్యాను సంబంధించినంతవరకు సహాయమునట్లుట చాలకాలము పట్టును.

రష్యాను నోటునందు నూచించబడిన ప్రకారము, ప్రత్యేక అర్హులు, బాతీయ బుణముల మొదలగు విషయములను విచారించుటకు ప్రత్యేక సంఘముల నియమించుటకు బ్రిటిషువారి రంగీకరించెదరు. ఇందువలన రష్యానులకు వెంటనే సహాయమునట్లుటకు వీలుండదుగానూ రష్యానులే బాధపడెదరు. యూరప్తుకాంతి సాధనవిషయమున రాయబారములను జరపటకు ఈ నోటు వలన నింకను వీర్ణు చిక్కెను.

ఆర్కు-హార్టుగారు

లండను మే 12:— లాయరుబార్నింగు వెంటనే కావలెనని కోరుటచే వెస్ట్ ఆర్కు-హార్టుగారు జెనోవాకు జరిరి.

లెనినుగారి ఆరోగ్యము

లెనినుగారు స్వస్థతనొంది ఆరోగ్యముగా నున్నారని మామూలురాజకీయవ్యవహారములను తిరిగి తాతే గూర్చుకొనుచుండిరి.

ఈజిప్టు

ప్రభుత్వమునందు మార్పులు

కెయోకో మే 13:— ఈజిప్టు ప్రభుత్వమునందు మార్పులు తీసుకొనుటకు నియమించబడిన కాన్స్టిట్యూషను సవరణమిటీవారు తమ నివేదికను పూర్తిగావించినది తెలియచున్నది. దీనియందీక్రిందినూచనలు గలవు. పార్లమెంటు వారి యనుమతి ననుసరించి రాజు ఇట్టుములను గావించును. పార్లమెంటునందు నెట్లు సభ్యులను, ప్రతినిధులను గలవారును నుండురు. పార్లమెంటు సభ్యులెవ్వరును అతియ సంబంధించిన సభ్యుల నియమకేతనందే సరస్సు జేయబడరాదు. ప్రతి ప్రతినిధియు 75000 ప్రజలకు ప్రతినిధిగ నుండవలెను. ప్రతినిధికి కలిగవల్సిన మూల వయస్సునకు తక్కువ గాకుండ నుండవలెను. నెట్లు సభ్యులు 80 మంది యుండురు. వీరిలో సమముఖ్యుని యొక్క కమలచే పూర్తి కేతు బడును. అందరకును 40 వత్సరముల వయస్సు చాలవలెను. వీర భూస్వాములుగను, మంత్రులుగను, రాజకుటుంబమునకు సంబంధించిన వారుగను మర కాభ్యుండు ఉన్నతపదవియందైనను లేక ప్రముఖులుగ నైనను నుండవలెను.

అయిదవ పరిస్థితులు

చాంబర్లనుగారి హెచ్చరిక

లండను, మే 12:— చాంబర్లనుగారు క్లీన్ స్పెషానునందు పశ్యసించుచు రిపబ్లికన్ ప్రభుత్వమునకు తీవ్రముగ హెచ్చరించిన సందర్భములపై సంతకము లొనర్చిన అయిదవ ప్రతినిధులయందును అంతరిపుప్రజలు కాంతినే గోతుచుండెను విషయమునందును చాంబర్లనుగారికి సంపూర్ణవ్యక్తము గలదు. కాని విదేశీనందు జరుగుచున్న హత్యలు, అల్లరులును జూచినప్పుడు చాంబర్లనుగారికి ఆందోళన గలుగుచుండును. ఈవిషయమున చాల ఒక్కను గన్పరువ వలెనని ప్రభుత్వము వారు తెలంచి అట్లు గావించిరి. కాని తాత్కాలిక ప్రభుత్వము వారు తమకేతనలను ఉపయోగించి తమపాతలను భగ్గపాణములను రక్షించి తమగౌరవమును నిలబెట్టుకొనవలసిన కాలము వచ్చెను. సంద్భి యొడంబడిన అమలుపెట్టుట తమ యభిప్రాయ నియోగాక అందులకు తమకు కత్తిలదనిగూడ తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారు నిరూపింపకతనని చాంబర్లనుగారు నుడిచిరి.

తురుష్కులు - సోవియట్టులు

లండను, మే 13:— గ్రీకు తురుష్కుల సంగ్రామమునందు రష్యా ప్రభుత్వమువారు తాత్కాలిక వహించవలెనని మిత్రమండలి వారు గోరగా చిచిరనగాను నిరాకరించిరి. ఆంగ్ల రామార్థి ప్రభుత్వములవారు బ్లాకుసీ సమీప ప్రాంత ప్రదేశములందు పరస్పర సైనిక సహాయము లొనర్చుకొనవలెనని యొడంబడిక గావించుకొనటయే ఇందులకు కారణమని డెయిలిటెలిగ్రాఫు ప్రతి యొక్క జెనోవా విలేభుకును తెలుపుచున్నాడు.

ఇండియాకు విమానముల రహదారి

లండను, మే 10:— ఆంగ్ల కేళమునందీ భారతదేశమునకును అట్లేలియాకును విమానముల రహదారి నేర్పరుచుటకు గురించి కమాండరు బర్నింగు రోక ప్రణాళికను తయారుజేసి ప్రభుత్వము వారికి దానిని తెలిపిరి. బ్రిటిషు కాళువారి ప్రణాళికకు దగిన భనసహాయము తేదను సాకు జెప్పి త్రోసివేసిరి. ఇవను విమానకాళువారి ప్రణాళికను బాల ప్రకటించుచు ఇట్టి యుద్ధయుక్తమైన నూచన లిదివరకు తెలుపబడలేదని ప్రకటించిరి. ఇందువలన భారతాంగ్ల కేళములకు రహదారి సంక్రమీకరముగ సాగుననియు కీ కు నూచించిన విధముగ నైదు విమానములు గాక ఇండుల కానివిమానములుండవలెననియు విమానకాళువారు నూచించిరి. భారతదేశమున విమానముల స్టేషనుల నొకదానిని నిర్మింపవలెననియు తెలిపిరి.

ఆంగ్లచరమగు విమానము

లండను మే 10:— ఒక నూకనగు విమానము కనిపెట్టబడినదియు నిది ప్రణాణ మొనర్చుకపు డెట్టి కర్మమును నుద్దవింపదనియు ఎంతకూక శ్రవ్యప్తి గల్గివారకేనిగూడ నిది గాన్పించుట కష్టమనియు తెలియచున్నది. ఈ విమానమును పరీక్షించుచున్నారు. (నిలోనుటైయు.)

చైనా సంగ్రామము

లండను, మే 13:— వెకింగు:— గ్రేటుబాటు వాటి చిల్లిపరగజాలానికి యుద్ధము సమీప్తము చాంగుట్యలిని గారిచే తీసికొని రాబడిన 110000 పైకులలో 70 వేలకు పైగా పట్టుకొనబడి నిరాయధులుగ నొప్పబడిరి.

పోరాటమింకను జరుగుచున్నవలు

టూన్స్టోను, మే 13:— జెజరలు చాంగ్ట్వోనినుగారిముక్తమునండి 50 వేల సైన్యములు సహాయమునచ్చెను. చాంగ్ట్వోన్ లోపల వీర యుద్ధమునకు సన్నద్ధులై తమస్థానముల బలపరచుకొనుచుండిరి. ఇదేంట్లుగల చిల్లి పటాలములు టూన్స్టోనువద్ద రైలుగిగను. ఈ ఇరుపక్షములవారును 5 మైళ్ళదూరమున నుండిరి. ఇంకను పోరాటము జరుగవచ్చును.

సార్వభౌమపర్యటనము

మే 12:— బార్ని సార్వభౌమిడు పరామర్శనిధులకు నోటుదామిటీలెట్టి పట్టుమును దర్శించిరి. తరువాత సార్వభౌమిడు అగ్రాను బాహము, వాన్కోవోట్ అట్లై పట్టుములకు జరిగి.

కెనడా నౌకాదళము

బ్రిటానా మే 13:— హాల్ పాన్సునందు వలంటీయులు కిజగ్యులమును దయారు జేయుటకుగాను ఒక నౌకను రెండుగ్రాట్లను అచ్చట నుండెదనియు నికమివ గ్రాట్లకాలు నిర్మింపవలెననియు యుద్ధాంగములై కాచున్న సభ్యులందు తెలిపెను. ఈ ప్రకటన ప్రకారము, ఇటీవల బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారిచే నియంజిడ రెండు డిస్ట్రీ గట్ల, రెండు సర్వేయింగు, ఒక ప్రాంగులకు డొకయందును.

రెడ్ ఆనరబుల్ వి.ఎన్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు

రాజప్రతినిధి విండు చేయుట

శ్రీ డింగ ప్రభువు శాస్త్రి గార్ల ప్రసంగములు

శాస్త్రి గారికి వీడ్కోలుపు

రాజప్రతినిధి ప్రసంగము

ఈ నెల 12 వ తేదీని స్థిరముగా రాజప్రతినిధి మందిరమున శ్రీనివాసశాస్త్రిగారిని వీడ్కోలుపు సంకల్పమున రాజప్రతినిధి చే చేయబడిన విషయము రాజప్రతినిధి యొసంగిన యుపన్యాసము.

రైలు హాసరము వి. ఎన్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారిని గౌరవించుటకే కేటిరాత్రి మిమ్ముటికి నే నాహ్వానించితిని. ఏ ఘనకార్యమున తలబూని శాస్త్రిగారు త్వరగా తాత్కాలికముగ హిందూదేశమున విడిచిపోవుచున్నారో ఆ ఘన కార్యము నెరవేరుకొను భగవంతు డనుగ్రహింపవలెనని కోరుటలో మీరందరు నాకు తోడ్పడవలెనని కోరెదను. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి కడజేయగోరుచు యిండియామంత్రి నా కొక సందేశమును పంపెను. దానివలన శాస్త్రిగారు తలబూనిన కార్య మెంత ఘనమైనదో స్పష్టము కాగలను.

ఇండియామంత్రి సందేశము

ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలండు, కెనడా, దేశముల ప్రభుత్వము వారు హిందూదేశ ప్రభుత్వ ప్రతినిధి యగు మీరు తెనుదేశములను రావలెనని కోరుచు మీకు పంపిన ఆ హస్తముల ననుసరించి మీరాదేశములకు వెళ్ళగోరుచున్నారు. గాన మీ ప్రమాణములన హిందూదేశమునకును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకును గూడ నమితమగుభావము కలుగగలదని నేను మీకు తెలుపగోరుచున్నాను. నిరుదు జరిగిన ప్రధానమంత్రిల సభలో మీరు సహాయముగ నొసంగిన సంభిక్షకాన్యములవలననే సామ్రాజ్యమందలి యితరదేశములలో శుభముగా నివాసమేర్పరుచుకొనిన భారతీయులగుడ పౌరసత్వము లిచ్చునడవలెనను తీర్మాన మానభలో నామోదింపబడినది. జర్మనీ యుద్ధమునందు భారతీయులు మాపితకాన్యము వలననే చేసిన సహాయములవలన అధినివేశముల రాజ్యాంగ పథంలో భారతీయులకు సమాభిక్ష స్వామ్యగౌరవము క్రొత్త గాలభించిన దనుటకు అధినివేశముల మంత్రి లాటిర్వానమును వెంటనే ఆమోదింపబడెను ముఖ్యనిర్దేశము. ఆ అధినివేశములకే మీ రిప్పుడు వెళ్ళదలచితిరి.

ఇక మీరాదేశముల కేగి సామర్యవద్భావము లతిశ్రీఘ్రముగ నాదేశములవారి కందరికిని కలుగ జేయవలసి యున్నది. అదే రాజకీయకరుణానామకులతో నానాచింతనలెను. ఆ తీర్మానము శ్రేష్ఠతముగ ననుసరించుట గూర్చి ఆదేశముల వాయవ్యమున రాష్ట్రీయ సంఘములతోను బాగుగా నానాచింతనలెను. ఈ నానాచింతనమునకు హిందూదేశ మర్హతను బడసి యున్నదనియు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందరియితరదేశములవారితోపాటు భారతీయులు గూడ సమానాభిములను పొందుతారనుట చక్కగా గుర్తించియున్నారనియు మీరువారికి బోధింపవలెను. ఇది చాల ముఖ్యమైనదియు కష్టమైనదియు నగు కార్యము. దీనిని నెరవేర్చుటకు మీ కంటే శ్రేష్ఠులగురా రెవరు లేరనియు విశ్రుతము బాగుగా నెరవేరుననియు నేను సద్భావభూతముగ కోరుచున్నాను.

రాజప్రతినిధి

అని యిండియామంత్రి వ్రాసెను. “ఇది శాస్త్రిగారి కత్యధికముదానముగు ప్రశంస యనియు శాస్త్రిగారు నిర్వహించి తలసిన ఘనకార్యవిషయమున కిది అత్యధికముగు ప్రోత్సాహమునను నేను బంపించుచున్నాను. నే నీకే చెప్పవలసిన జేమియు లేదును నా అభిప్రాయములను కొన్నిటిని సంకల్పమున తెలుపగోరుచున్నాను. నా కార్యవిషయము సంఘ సభ్యు లందఱును నాఅభిప్రాయములతో నేకీభరించియున్నారు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సంబంధము తొలగిగూడ దని తలంచు వారందఱును గూడ నా అభిప్రాయముల నామోదింపవలెనని నేను నమ్మెదను. ఇదివఱకు శాస్త్రిగారు చేసిన ఘన కార్యములను గూర్చి నేను హెచ్చుగా ప్రశంసింప నవసరము

తను. పాతక పాలకుల కానుకలుబట్టును చుట్టి జొరందింప జేయుటకును బ్రిటిషు మహా సామ్రాజ్యమున హిందూదేశ గౌరవమును వృద్ధిజేసిండుటకును శాస్త్రిగారి ప్రయత్న మే ప్రధాన మని కోరి సంతతివారు శాస్త్రిగారి చరిత్రనును చదివి తెలుసుకొందురగా. లండనులో జరిగిన సామ్రాజ్యసభలోను జనోవాలో జరిగిన నానాదేశసభలోను కవి మహాకవిగా తో గూడ శాస్త్రిగారుచేసిన ఘనకార్యములు లోకవిదితములు. అటుపిమ్మట శాస్త్రిగారు నామోదింపబడిన జరిగిన మహాసభకు యిండియా ప్రతినిధిగా వెళ్ళెను. మనమొసంగిన బాధ్యతను శాస్త్రిగారు కృత్యరహితముగ నెరవేర్చినందులకు మనము ముప్పొంగవలసియున్నది. సత్త్వవర్తనవలనను, వాగ్దాతీయనను వాదసాక్ష్యములవలన శాస్త్రిగారు మహాసభలోను తమ ప్రజ్ఞను వెల్లడించి అధినివేశముల ప్రతినిధులను విదేశముల ప్రతినిధులను భగవంతుడను నందును భారతీయుల యంతును అధికముగు గౌరవమును కలుగజేసిరి. ఘనముగు బాతీయబాధ్యతలను శ్రేష్ఠతముగ నిర్వహించుచు కందరికిని సామ్రాజ్యముగ లేట స్థిమత నవభవము శాస్త్రిగారిగూడ తప్పిందిగాను. ఇదివఱకు శాస్త్రిగారు చేసిన గొప్పపని యింకయుండు చేజూరనిన ఘన కార్యమును గూడ నామోదింపబడిన వారి కందరు శాస్త్రిగారిని నిరసించునారి. తన విరుద్ధము గమనింపవచ్చును గాని శాస్త్రిగారి చేతమునకు వచ్చినది మొదల లోకకీర్తిగా ఆయనను కృతీకరింప లూనిన వారి విరుద్ధము శాస్త్రిగారు లెక్కచేయవలెదు. హిందూదేశ భావమును మనఃపూర్వకముగ కోరునారందఱు శాస్త్రిగారి పట్ల కత్యధికముగు కృతజ్ఞతను కలిగి యున్నారని శాస్త్రిగారు తూర్తిగా సంకల్పి చెందవచ్చును. శాస్త్రిగారి సంచార కృషియులకు ఇండియా కానసభవారు నిరభ్యంతరముగ భవము నిజుటయే యిందులకు ముఖ్య నిదర్శనము.

నిరుదుజరిగిన సామ్రాజ్యసభలో శాస్త్రిగారు ప్రసంగించుచు స్వపరిపాలనమును బడసిన అధినివేశములతో నిరసించుచున్న భారతీయుల యుద్ధములనుగూర్చి యిండియా ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయములను నేకీయుల అభిప్రాయములను తెలియజేసిరి. ఆసందర్భమున శాస్త్రిగారికి మాంటాగుగారు ఘన తేజువగు సహాయముచేసిరి. దానిని మనము మనవగూడెను. మనవజాలము. హిందూదేశ ప్రతినిధులు అధినివేశముల కేగి ఆచటి ప్రముఖులతో చర్చించిపో దుర్భి ప్రాముఖ్యము తొలగి అధిక కఠింయము కలుగవచ్చును. అటుపై చట్టములు కానసభలో దామోదింపబడవచ్చునని సామ్రాజ్యసభలో శాస్త్రిగారు నూచించిరి. ఇందులకు యిండియాదొరతనమువారు శాస్త్రిగారి సహాయముగూడ నంగీకరించిరి. ఈనూతన చాలసమంజస మగుటచే అదేశములమంత్రిలు తమవేంటిగీకరించిరి. ఇప్పుడాదేశములకు శాస్త్రిగారికొక్కరే వెళ్ళుట నిశ్చయింపబడినది. కార్యభాగ మత్యధికముని శాస్త్రిగారు భయపడినను దానిని నిర్వహింప వాకు సమర్థుని మన మిదివరకే గ్రహించితిమి. ఒకతే వెంటనే అనుకూలభరితములు కలుగక పోయినను మన కార్యభాగము కలుగగూడదు. రాజకీయరాజ్యభారములను ఓరిమి హెచ్చుగా నుండవలెను. గాన మనము ఓర్పుయొందవలెను. నమ్మిపోకుట కార్యములకలవు. శాస్త్రిగారిపుడు నాటబోవునీడముతకలాల క్రమమున పుష్కలముగు పంట సంత్పత్తికరముగ కలుగగలదు. శాస్త్రిగారు మొదట ఆస్ట్రేలియాకు వెళ్ళెదరు. అచట శాస్త్రిగారికి మనఃపూర్వకముగు స్వాగతమును అతిశ్రయము వొసంగ తాముపిదముగ నున్నామని అదేశమువారు శాస్త్రిగారికి పంపిన సందేశము నాకు చేరినది. సామ్రాజ్యసభలో హిందూదేశ ప్రతినిధులు సమాన భాగ స్వామ్యములకు మార్పుండగలుగుచున్నారు. ఇట్టి గౌరవములకు ల్లిగర లో లభించునని ఎవరైన తలంచిరా? ఈ గౌరవము చేకూరినదనుటకు యిండియా మంత్రితేజువే నిదర్శనము. ఈ రి వీడ్కోలోను అత్యధికముగు సభివృద్ధి కలిగినది. దానిని మనము సరిగ్రహించియుండుము. నే నిందులకు అంగీదేశమునకు చాల కృతజ్ఞుడను. సామ్రా

జ్యమున హిందూదేశ మేవట మున్నది. ఎట్టి గౌరవమును బడసినది? అని కొందరు గురవచ్చును. ఇందులకు సామ్రాజ్య సంఘ చరిత్రములందే ప్రయోజనము కలదు. బ్రిటిషు అధినివేశముల ప్రభుత్వముతో సమానాభి నను సామ్రాజ్యసభలోను సామ్రాజ్యసభసభలోను, సంభిమహాసభలోను, నానాదేశ మహాసభలోను, వాషింగ్టను సభలోను గూడ హిందూదేశమున కేయుండెను. సందీ ప్రతినిధులైన నితర దేశముల ప్రతినిధులతో పాటు హిందూదేశ ప్రతినిధులుగూడ సంతకములు చేసిరి. శాస్త్రిగారు మిత్రులను అధినివేశములతో మరల చూడవలెను. శాస్త్రిగారు ప్రభుత్వభావములనే వెల్లడించెదరు. శాస్త్రిగారి ప్రయత్నము నెరవేరగాక! దొరతనమువారు సర్వవిధముల శాస్త్రిగారికి తోడ్పడెదరు. నేను రాజప్రతినిధిగా నియమింపబడిన పిమ్మట హిందూదేశమునకు రాబోవుకపుడు దేశీయనాయకులను గూర్చి మాంటాగుగారు విచరించుటలో నేను మొదట శాస్త్రిగారినిగూర్చి వింటిని. మాంటాగుగారు శాస్త్రిగారిని ప్రశంసించిరి. ఆయెంతయును వ్యవమైనది. అని రిడింగు ప్రభువు నుడివెను.

శాస్త్రిగారి ప్రసంగము

నేను నేను చాల గర్వపడుచున్నాను. అందువలన నామనము కలకల బెరి నాభావములను నేను సరిగ వెల్లడింపబాలకున్నాను. ఈ మహాసభలో ప్రభువు నుడివిన ప్రశంసావాక్యములకు నే నెంత యు కృతజ్ఞుడను. నా కృతజ్ఞతను యిండియామంత్రికి విన్నవించ నేను రాజప్రతినిధిని కోరుచున్నాను. ఇండియామంత్రి సందేశమునకు నేను కృతజ్ఞుడను. ఇట్టి ప్రశంసకు నేను బోధుడనగుచునని నేను కలనైన లిలంపతేను. ఇండియా దొరతనమువారు నాకొసంగిన బాధ్యతను నేను బాగుగా నిర్వహింపగలిగితిని అందులకు యిండియా ప్రభుత్వమునకు ప్రశంసయుండు దంతటను గల అధిక గౌరవము కారణము. వెనకటి సంకల్పి నాకు తెలియకుగాని యిప్పుడు యిండియా ప్రభుత్వ ప్రతినిధి విదేశమున కేగినను అదీక గౌరవమునకు పాత్రు డగుచున్నానని నేను చెప్పగలను. వాషింగ్టనులో కార్యము వి. సి. ఎన్, కల్లులు వైగ్రాం నేనాని, కార్యనిర్వహణ వాజ్మయగారు నాకధికముగు సహాయము చేసిరి. ఇతిరకారణములవలన మనస్థిమితము తేక భారతీయులిటీవల చరిత్రీకులను సరిగ గ్రహించబాలక పోయిరి. సామ్రాజ్యసభకు ప్రతినిధిగా నన్ను మెప్పుసభ ప్రభువు నియమించుటలో తూర్వాచారము నతిశ్రమింకెను. ప్రభా ప్రతినిధిని నియమించుట కదియే తొలిసారి ఇండియా దొరతనమువారు ప్రజలతో సుపూర్వముగ కేకీభరించుటవలననే నన్ను నియమింప గలిగిరి. నిజముగ బాతీయప్రభుత్వ మేర్పడినను గూడ బ్రిటిషు సామ్రాజ్యసభలోను యితర సభలలోను గూడ ప్రజల ఆభిప్రాయము లింత కంటే శ్రేష్ఠముగ తెలుపబడునని అనుచువారులగుడ నొప్పుకొనక విప్పదు. అధినివేశములలో భారతీయులస్థితిగూర్చి బ్రిటిషు దొరతనమువారు రాబాధ్యతసంతయు యిండియాదొరతనమునకే వదలి తాము తటస్థముగ నవలంబించిని దేశీయులు తలంచుచున్నారు గాని బ్రిటిషు దొరతనమువారు దానీయలే అట్లు తాటస్థమును పూనతేను. అట్లు పూనుటకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గల అధినివేశములవారు సమర్థులంపటి. హిందూదేశము గూడ సంపూర్ణాధికారము కలిగిన దేశముగా పరిగణింప బడుచున్నదని గూడ దీనివలన విదిత మగుచున్నది. గాననే నేనిప్పుడు భారతప్రతినిధిగా ఆ దేశములకు వెళ్ళుట తటస్థించినది. బ్రిటిషు దొరతనమువారివారా రాజనీతియు జరుపుటకంటే మనము స్వయముగ వ్యవహరించిననే త్వరగా కార్యము సానుకూలముగు నని గూడ నా నమ్మకము. ఆ సభలో నొక్కదేశమువారు తప్పు తక్కినదేశముల మంత్రిలు అందరును చాల్య సద్భావమును చూపిరి. వారు మా అభిప్రాయమును విని గ్రహించి సానుభూతిని చూపి సర్వవిధముల సహాయము చేసెదవని వాగ్దానముచేసిరి. ఇది అంతయును నెరవేరుటకు బ్రిటిషు ప్రధానమంత్రి ఆ సభలోచేసిన ప్రసంగముతే ముఖ్యకారణము. చివరకు లాయడు జర్మిగారు భరతఖండము పక్షమున సామ్రాజ్య సంభలో గంభీరోపన్యాసమును సాధికారముగ వొసంగెను, దానివలననే తీర్మాన మామోదింపబడినది. ఆ తీర్మానమును గూర్చి మొదట ఆచరణవలన బ్రిటిషు దొరతనమువారే నిరూపింపవలసియున్నది. కెనియా ఉగాండాలుగూర్చి బ్రిటిషుదొరతనమువారలంబించువిధానమునే తక్కినదేశములవారును నేను సరింతును. బ్రిటిషు దొరతనము వారు ప్రతిపాదముగ తీర్మానిం

దుకాణములవద్ద జోధింపుటనుగూర్చి వాడు చేసిన ప్రకటనలను బట్టి 'వారి యాపవాద' సములను జట్టిజరచాకలాలు గారి వైదను మరీ కొందరివైనను చేయుటవిన కేసువిచారణ అలసాదాదులో 18 వ తేదీకుడతమున జిల్లామేజిస్ట్రేటు కోర్టులో ప్రారంభమైనది పండిత జకబాబులాలు శైవలూ, కేశవదేవ మాలవ్యా (జట్టుల కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి), అనందప్రసాదు (మండలకాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి), భువాయా రుఖాను (పట్టుల భిలాఫతు సంఘ కార్యదర్శి) వేరకుకావు దెనుక క్రియిండిమెంటెండు ప్రతికట చేసినవాడు, గార్లవై 506,88517 ఏ-వి కేసులకుక్రింద కేసు చేయబడినది. జవహరలాలుగారి సంతకము అన్నవని చెప్పి కొన్ని కరపత్రములను పట్టులకాంగ్రెసు సంఘకథా నివేదికలను నీటి కొత్తాలు దాఖలుచేసెను. మీరు వాగ్దానము శతీక్రమించి విచేరిజట్టులను తెప్పించితిరిగాన మీరు నమృతముగా వాగ్దానము చేయనివో కేసు సాయంకాలమే మీరుకాణమువద్ద జోధనమారంభమగును. మీరు 100 కి 10 రూపాయలచొప్పున జట్టుల మెల మీద జుక్కావాకుడ చెల్లింపవలెను." అని ఒక జట్టులదుకాణ వారునకు (వాయబిజ్ శేఖరు జోలికులు దాఖలుచేసిరి. "మీ లెక్కలను భిలాఫతు కోర్టులో దాఖలుచేయవలెను. తేనివో మీరు జుక్కావా చేయజును" అని. వే. డి. మాలవ్యాగారిక జట్టులదుకాణవారును క్రాసిరిని మరియొక పుత్తరమునుదాఖలు చేసిరి. "కేసు 900ంటుల మీ కేసువిచారణబరుగవలసినది మీరు కాలేదు. అందుకలనమీ విషయములో కోర్టువా రుదారభావమును చూడరను ఉత్తరమును మక్రమెక్కు పుత్తరములను గూడ దాఖలుచేసిరి. ఏప్రిలు 28 వ తేదీన దుకాణములవద్ద జోధింక కారంభించిరి. ఒక దుకాణములోని కేసు మెల్లజోగా నన్ను గూడ నిరోధించిరి" అని కొత్తాలు సాక్ష్యమిచ్చెను. జవహరలాలుగారు కోరగా ఉత్తరములను చదివిరి. "దొరకనజువాయ చేయజున్న దురాగతములను నైరింక నీలులేకు. నే నెల 1 వ తేదీన అజ్ఞోలంపునము ప్రానింభింపజునని కరపత్రములలో జోకవాక్యమున్నది. ఏప్రిలు 28 వ తేదీన స్వరాజ్యసభావకలునకు పండిత జవహరలాలు గా రుదనస్సించుచు విచేరిజట్టులకు జనీమ్మరింపు వలెను. విచేరిజట్టుల దుకాణములవద్ద జోధింపవలెనని యుదనస్సించిరని సి. వి. దీప్రస్వ కేళుకుడు సాక్ష్యమిచ్చెను. విచేరిజట్టులను తెప్పించును. తెప్పించిన తానుకు ర రూపాయలచొప్పున జుక్కావా మిచ్చెవమని మేము వాగ్దానము చేసితిమని ఒకవత్తరము సాక్ష్యమిచ్చెను. కేసు తెప్పించిన విచేరిజట్టుల దరమీద 100 కి 10 రూపాయల వంతున కాంగ్రెసు సంఘము కు జుక్కావాక్రింద 1000 యీపాయలను చెల్లించితిని మరి యొకపాటీ చెప్పెను. జవహరలాలుగా రడిగిషుప్రక్కటలు చేజిక్కిరియింపజును శైవలూ.

పండిత మదన మోహన మాలవ్యాగారు

రావల్పిండిలో నతిగంభీరముగ నువ్వనసింపట

ప్రజల స్వరాజ్యోత్సాహము

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు మే 3 వ తేదీన మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు రావల్పిండినగరమునకు విచ్చేసిరి. ప్రతిపది, ప్రతిగ్రహము తోగణములతో నతిసాగముగ నలకరింపబడినది. పాప లండరు మాలవ్యా పండితుని పురవిధుల వెంటి ఊరెగింపును, తన స్వరాజ్యోత్సాహమును వెల్లడింపిరి. సాయంత్రము 6 క్వి గంటలకు పుర పాలక సంఘపు ఉత్సాహ వసములలో నొక బహిరంగ సభ జరిగెను. సభాసదులు 15000 మందికి తక్కువలేకుండ ఉండిరి. అనులో 2000 మంది స్త్రీలు ఉండిరి. వారి జీర్ణ సారీలులు ప్రత్యేకముగ పండితునికి ఆహ్వాన మిచ్చుచు పాటలు వాదిన పిచ్చట యల్. కన్నీరారంతిగా రధ్యుతుర వహించిరి. అంతట మాలవ్యాగారు హిందీభాషలో నిట్లు పద్యసింపిరి:—

సోదర సోదరి మణులారా, మీసభ ఆత్మదృఢముగ నున్నదిగాని నాకంతస్వరము అతిహీనముగ నున్నది. మీరు నేను చెప్పిలోపు విషయముల నాలకించు నెడల, నిశ్చయముగ నుండుగని నాప్రాధాన్యము. మీరు హృదయపూర్వకముగ నాకోసంగిన స్వాగతమునకు నేను మీకు కృతజ్ఞుడను. నాజీవితకాలములో నా జీవిత యోగ సాధనలు నన్ను నేక మారులు గౌరవించిరి గాని మీ స్వాగతము నిరపమానమైనది. వానిని ఉచితరీతిని స్తుతించుటకు నాకు చాలా వ్యయముగ నున్నది. ఇట్లు సంతోషముతో స్వాగతం బొసంగిన మీ ఆశీర్వాదములు పరమేశ్వరుడు గవనిండుగాక! స్వయముగ నన్ను మర్యాదచేయుటకు మీరిట్టి స్వాగతం బొసంగ లేదనియు, నేనును, ఇతరులు కొందరునుచేరి మనభరతఖండమునకు స్వరాజ్యసంపాదనకు చేయుచున్న కృషిని ప్రశంసించుటకు మీరిట్టి స్వరాజ్యోత్సాహముతో నున్నారని నాదృఢాభిప్రాయము. రెండేడ్లక్రిత మిట్టి సభ లేన్నుడు సమావేశ మగుచుండెడిగావు. 1 1/2 సంవత్సరముల క్రిందటగూడ నిప్పటివలె హిందువులు, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు, సిక్కులు, పార్సీలు చేరి ఎన్నడునూలేనంత ఇరియండి స్త్రీలు మనుష్యుడు బహిరంగసభల కేటించుచుండిరి? ఇట్టి మార్పుకు కారణము తెల్పి? తిరిపిండ్ల క్రిందట 1895 వ సంవత్సరమునందు నేను మీ నగరమునకు వచ్చియుండి నప్పు డొకసభ సమావేశపడెను. ఇప్పుడు వచ్చినవారిలో సగంమందిగూడ ఆసభకు వచ్చియుండలేదని నా జ్ఞాపకము. ఇప్పుడన్ని వర్ణములవాడు, అన్ని మతస్థులచే నధికసంఖ్యాకులొక సభకట్టు వచ్చుటకు కారణమేమి? కారణము విదితమే— మీరు స్వాతంత్ర్యోచ్చ కలిగినది. మీరొక ప్రత్యేకజాతిలో చేరిన వారనజ్ఞాన ముదయించినది. మహమ్మదీయులు కాంగ్రెసులో జేతనంతకాలమది జేయుచునసభ గావడెను—సిక్కులు కాంగ్రెసులో జేతన ప్రత్యేకముగ నున్నంతకాలము అది జేయుచునసభగాకయుండెను—స్త్రీలు కాంగ్రెసులో జేతనంతకాలమది జేయునసభగాకయుండెను. నేను భారతదేశమంతట అన్ని వర్ణముల, అన్ని మతముల స్త్రీ పురుషులు తమ దేశమహాసభ మూలముగ స్వరాజ్యము నాశించుచున్నామను సర్వోత్కృతని స్తుతించుదు.

స్వరాజ్యమననేమి? అది స్వంతరాజ్యము అనగా ఎవరికేతములో వారి స్వంత ప్రభుత్వ పరిపాలనము. ఆంగ్లదేశములో నాంగ్లేయు డెంతస్వంత్రముగనూన్నాడో, మనదేశములో మన మట్లుండ నవేత్తించుచున్నాము. వాటితో బాటు ప్రభుత్వాధికారము మనకుండవలెను. పరాయివాడు నీ గృహమును తరిపాలించుట నీకంత ఇష్టముగానుండును? దేశము విషయములో నాడ నీ పరిస్థితి లుండును. మానవజాతికి పరాశీనము ప్రాణ సంతకుము. ప్రపంచమందూ సజీవులై యున్న జాతులన్నియు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్నవి. అనేకవేల ఏడ్లక్రిందట ప్రపంచమునెట్టి స్వాతంత్ర్యము ప్రబలుచుండెను. మనదేశములో మొదట హిందువులు, తర్వాత మహమ్మదీయులు కాజ్యము చేయుచుండిరిగాని వారందరు భరతఖండములో పుట్టివెరిగి భావములు ప్రతిస్వతంత్రదేశములో ప్రజలు స్వాతంత్ర్యోచ్చను కలిగియుండురు. వాటలు స్వతంత్రమును సుపాదించుటకు తమవర్గస్వమును భారజానీ, ఆత్మసమర్థమును చేయను. దీనికి గొప్పవిద్యుర

మిటివల జరిగిన విరోధానుసంగిగ్రాహ్యమే. అది స్వతంత్రమును సంపాదించుట ప్రారంభించిన మహాసత్యము. ప్రపంచమునకు తత్త్వాత్మ మనభవము తేనెటి మహాసంగ్రామమును చేయుటకు జరగినదేశము తయారయ్యెను. ఆంగ్లదేశము, ప్రాన్సుదేశము గల గజ వణకెను. తమ స్వాతంత్ర్యమును గోల్పోవలసి వచ్చునేమో యని భయపడినది. అది ఏమి చేసెను? స్వాతంత్ర్యసంరక్షణకాగ్రము లక్షలకొలది పుత్రుల నాదేశములు సంగ్రామమునకు సమర్థించెను. రాజులు సామంత కాజులు, సంస్థానాధిపతుల పుత్రులు తమ నిరుపేద దేశములపైకి నిల్చి శత్రువును పోనాడిరి. ఆత్మోత్సాహముతో శత్రువున కొకదెబ్బనేసి తాముక దెబ్బను కైకొనిరి. ప్రాన్సు, ఆంగ్లదేశముల తల్లులు, సతలు అనేకవేల మంది తమ పుత్రులను, భర్తలను దేశసంరక్షణమునకు దానము చేసిరి. అమెరికను ల నేకలు ప్రపంచపు స్వాతంత్ర్యమును రక్షించుటకు మడసిరి.

ఈ మహాసంగ్రామములో భారతీయులు ఆంగ్లేయులకు తోడ్పడవలసినదని మన సార్వభౌము డొకసందేశమును బంపెను. అప్పటి రాజప్రతినిధి మెయ్యుస్టర్ ప్రభువుగూడ నట్లే కోరెను. భారతదేశము తన సహజసాత్విత్యముతో అనేకవేలమందిని యధరంజులకు బంపెను. ఆంగ్లదేశము వీరి సహాయముతో యధములో జయముండెను. బెల్జియం, ప్రాన్సు, ఇటలీ మున్నగుదేశములు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్నవి మనకుట్టి స్వాతంత్ర్యము నెన్నడనుభవించెదము? ప్రపంచపు స్వాతంత్ర్య సమస్యను పరిష్కరించు నప్పుడు మీకుగూడ స్వాతంత్ర్యము లభించక తప్పదని సార్వభౌముడు, రాజప్రతినిధి వాగ్దత్తము చేసిరి. స్వాతంత్ర్యము ఇప్పటికి రాలేదే. ప్రజాభీష్టము ననుసరించి ప్రభుత్వపరిపాలన చేయుటయే స్వాతంత్ర్యము అనబడును. ఆంగ్లదేశములో నిట్టికాంక్షపూయుము గలదు. ప్రతిమండలము తనప్రతినిధుల నెన్నుకొనును. వారందరు చేరి దేశమును పాలించెదరు. అట్టిదేశములలో ప్రజాభీష్టములకు విరుద్ధముగ కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వము పాలించుటకు సాధ్యపడదు. నాకు చేయదగిన సాత్వ్యములసహాయముతో మోపు, అవ్యాయువు నేనులను మోపి ప్రజలను చెరిసాలల కంపుట కట్టిదేశములలో వల్లపడు. ప్రజలకు ఇష్టము లేనప్పుడు ఒక్కరిని చెరిసాలకు పంపినయెడల, పార్లమెంటు, కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వము నాక నమగును. ప్రజాభీష్టమునకు మేరయుండదు. మనపద్ధతిగూడ అట్లు మార్చవలెను. మీకందరకు స్వరాజ్యము గావతేనా? (అవు ననుకేకలు. భారతదేశమందలి స్త్రీలు, పురుషు లంకులు ఏకాభిప్రాయమై స్వరాజ్యము నభిలషించిన యెడల, సర్వోత్కృతుడు తప్పక ప్రసాదించును.

ఏలనైతే ఒకచిలుకకు పంజరములో నెట్టి మంచితోడనమును పెట్టినను ఆచిలుక ఇతరచిలుకలతో చేరి నిరాహుటముగ ఆకసమున నెరుగుటకు ఆసక్తి గలిగి యుండునో, మనము భారతీయులముగూడ ఇతరదేశములతోబాటు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుట కాసక్తిగలిగియున్నాము. భారతదేశము మనదేశము. భారతదేశపు ఉత్పత్తులగూడ మనస్వాధీనమునందు లేవు. మన స్వంతరాజ్యము లేకపోవుటయే దీనికి మూల కారణము. ప్రపంచములో సాటిలేనట్టి రాజ్యమును స్థాపించుటకు స్వదేశము నుండి 6000 మైళ్లదూరము బయలుదేరి వచ్చిన ఆంగ్లేయులు జ్ఞానునియులేగాని అట్లుచేయుటకు వారికి అవకాశ మెవరిగిన మనదేశములు కష్టములు. ఇట్టిస్థితి ఎట్లు కలిగెను? ఆంగ్లేయులకు దేశభక్తి, వికమత్యత, ఆత్మవిశ్వాసము గలవు. ఆంగ్లేయులకు మన్నంత దేశభక్తి మనకేల ఉండగూడదు? ప్రతిమానపుడు కొంతకాలమునకు తొందరగాన, ఆలస్యముగానో చావలసిన గజా. ఈలోపల స్వాతంత్ర్యము ననుభవింపరాదా? ఇట్టి స్వాతంత్ర్యోచ్చ లేనివాడు చచ్చినవానితో సమానము. ఈస్వాతంత్ర్యసంపాదనకు మన మాంగ్లేయులతోబాటు మనద్రవ్యమును, ప్రాణమును త్యాగము చేయుట అత్యవసరము.

వికమత్యము లేనదున మన స్వంతరాజ్యాధికారమును మనము పోగొట్టుకొంటిమి. మనము ఒకమర్త్యమును తిరిగి ఏల సంపాదించరాదు? ఈశ్వరునకు నమస్కారములు, అని వర్ణముల వారిట్టి వికమత్యము కుదురుచున్నది. ఈ వికమత్యపు మొక్కను అన్యోన్యసాధరభావ మననీటితో నడపుము ఇట్లుచే నయెడల ఆమొక్క మట్టిచెట్టువలె మహావృక్షమై, దానినేట్ల భూమిలోకి తాలూకుకు న్యాశించును. మనసోదరదేశములలో నొకరైనను పరిసాలకు పంపబడినను, ఈడ్చబడినను, అనమానించబడినను మనస్వంత సహాధరని కట్టి కష్టములు సంప్రాప్తించినట్లు మనము తలచవలెను. కాని మహాత్మాజీ ఉపదేశానుసారము మనము దౌర్దస్యము నవలంబించరాదు. నిన్ను ప్రాముఖ్యతో క్షమించిన యెడల, కాంతితుడవై

బాధానుభవముతో నాక్రొవ్యమును సంహరింపుము. ఇట్టిభావము మనలో సంకురించినప్పుడు, మనకు స్వరాజ్యప్రాప్తి గలుగును.

స్వాతంత్ర్యము చాల అరుదైన భూషణము. వానిని బడయుట నులభముగాదు. ఆంగ్లేయులు 150 ఏడ్లకు మనదేశముకు పరిపాలించుచున్నారు. మీరు స్వరాజ్యము గావలెనని రూఢిగా దెలిపినయెడల, వారు తప్పక నిచ్చెదరు. పశుబలముతో మీరు స్వరాజ్యము చిక్కదు. వాటితో యధముచేయుటకు మన శాత్రుల మను ఆయుధములకు. వికమత్యముతో మన మీదేశములో స్వరాజ్యమును నిర్మించవచ్చును. అనేక విషయములలో మనకిట్టి వికమత్యము కుదుగులేదు. ఖద్దరునస్త్రుభారణము, మగ్గపాననిషేధము యావన్నుండిచ్చే అవలంబించబడలేదు.

1920-21 లో రు 10200000 ల విదేశవస్త్రములు, విదేశనూలు మనదేశములో వినియోగ చేయబడినది. మీరు మీ నూలును వడికి, మీ స్వంతవస్త్రములను ధరించినయెడల, ఈ గొప్ప మొత్తము మిగిలిపోవును గదా. 15 కోట్లమంది స్త్రీలకి పని దుస్సాధ్య మైతే కాదు లంచులూ, సయల్కొట్టలం దలి ప్రజలు పిండి, వెమనూలందలి స్త్రీలకంటె వడుకుటయాలి దెబ్బన ఆభ్యోగము గలవారు. దేశములందరు వడకుటకు ప్రారంభించ వలెనని నాప్రాధాన్యము. ఒకవేళ, డాక్టరు తీతనప్పుడు వడకుట ఆవుమానముగాజాలదు. మనకోట్లద్రవ్యమును మిగిలించుకొనుట సాధ్యముగాదు.

మద్యమును త్రాగవలెనని ప్రభుత్వమువారు మిమ్ము బాధ చెట్టరు. కోర్టులకు వెళ్లుచు అని ప్రభుత్వమువారు మిమ్ము నిష్పంజించరు. పంచాయితీల మూలముగ మీ తగవులను పరిష్కరించుకొనుదు. ఇట్లు చేసినయెడల మీరు స్వరాజ్యమున కర్హులని ఆంగ్లేయులకు బోధపడును. అప్పుడు మీరు స్వరాజ్యము దొరుకును.

18 సంవత్సరముల వయస్సు మించినవారందరకు కాంగ్రెసు శాసనసభలకూ, తమకేకొలిది తిలకు స్వరాజ్యనిధికి ఇయ్యి త్రాగి తులు. మీ గ్రామములలో వీలైనప్పుడు సభలను చేసి, స్వరాజ్యతపము చేయుదు. 35 కోట్లమంది తమన్న వర్గము గాబోదు."

మరికులాలు భావగాఢ కొంచెమునేపు ప్రసంగించిరి స్త్రీలు స్వరాజ్యభజన చేసినవిక్రుట, సభ రాత్రి 9 గంటలకు ముగిసెను.—(బ్రిటూక్).

న్యాయస్థాన వార్తలు.

రాజప్రదోహనేరము—నిందితుడు నిశ్చింపబడుట
'క్యామిరిపోర్టు' అను పత్రికాసంపాదకు లకు గులాం మహమ్మదుగారు జనవరిమాసమున తనపత్రికయందు రాజప్రదోహ పూరితము లగు వ్యాసముల ప్రకటించెనని వారిపై బి. పి. సి. 124 ఎ 505 నెక్స్ నుల ననుసరించి కేసుచేయబడినది. న్యాయాధిపతి తీర్పులో నావ్యాసములో దెల్పినసంగతులు అబద్ధములని తెల్పెను. నిందితుడే అవి తప్పుని యొప్పుకొని తుమాఫణ చేడిగ నెను. తాను లేనిసమయములో మరియొకరు సంపాదకులు: నున్నపుడవి ప్రచురింపబడినవి అయిన చెప్పెను. అవి వ్రాసినదెవరో మాత్రమాయన పోలీసులకు చెప్పెదరు. నిందితుడు 124 ఎ 505 నెక్స్ నుల క్రింద తప్పుజేసినని చెప్పెను.

న్యాయాధిపతి నిందితుని నేరస్థునిగ నెంచి ఒక్కొక్క నేరమునకు 9 నెలల విడిదైదు విధించి రెండుశతముల ఒకే సారి అనుభవించుటల తీర్పు చెప్పెను.

తిరువళ్ళి క్షేత్రంలో అల్లరి

శనివారము సాయంత్రము తిరువళ్ళి క్షేత్రంలో మట్టను కుప్పం జాలివాడ్రకు ఆప్రాంత్యములందున్న పల్లెవాండ్రకు పెద్దతగవు అయ్యెను. ఆదినము ఉదయం జాలివాడ్రు అంత్యక్రియలు జరుపుటకై ఒక బాలకుని శవమును వెంకటరంగంపేట పీఠిగండ తీసికొని పోవుచుండ గోంతమంది పల్లెవాండ్రు అల్లరిచేసిరి. పోలీసువారి కివయము తెలిసి తక్షణమే కాంతిసాపము చేయగలిగిరి. సాయంత్రము జాలివాండ్రు గుమిగూడి పల్లెవాండ్రను కొట్టుటకై సమకట్టిరి. అధికముగ అల్లరి జరుగక మునుపే పోలీసువారు మిగుల దౌర్భాగ్యముతో అల్లరి నణచివైరి.

సంగదేశపు రాయవైకుంఠనాథసేను 2 వామూరుగూడ శనివారము సాయంత్రము 2 మృత్యురములో మర్మించిరి న్యాయవైకు పత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

మన ప్రకృత రాజ కీర్తి స్థితి

నర సి. శంకర నాయుడు గారి ఉపన్యాసము

యెన్ను శనివారం సాయంత్రం 5 గ 30 నిమిషములకు ఎన్నార నందలి "జస్తిను" ప్రతికా కార్యాలయమునందు నుండ రాజు బ్రాహ్మణేశ్వర సంఘము వారి యాజమాన్యము క్రింద నర సి. శంకరక" వాయడగారు "మన ప్రకృత రాజకీయస్థితి"ని గురించి అతిగంభీరముగ నుపన్యసించిరి. సర. విజ్ఞాపకముగా రాయచెట్టి గారి ప్రకృత వహించిరి. నుమారు 450 మంది సభకు విచ్చేసిరి. కొలదిమంది నారీక గుంజు, విరోపిజనులు కూడ వచ్చియుండిరి. అధిక సంఖ్యాకులు బ్రాహ్మణేశ్వరలే.

నర సి. శంకర నాయుడు గారు

ప్రారంభమున ఇట్లు చెప్పిరి. "నేటిసభావేషమును గురించి నేను విశేషము చెప్పనాగియుండదు. మన మదకాసు పాతలలో నున్నప్పుడు సర. పి. శంకరక" వాయడగారు కిటికల తిరిగి తమస్వదేశమును చేరినది మాకు అందరికి తెలిసి యుండవచ్చును. బ్రాహ్మణేశ్వర సంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద నేటి సభ సమావేశమగుచున్నది. ఈ సంఘమే బ్రాహ్మణేశ్వరశాసనమును ప్రారంభించినది. దక్షిణేశ్వర వారాప్రతికలలో కొందరి ఉద్యమమును ప్రకటించుచు. మరొకందరు నిరసించెదరు. వారి నిరసనలకు మేము ప్రత్యుత్తరములని సంగము. ఇట్లుచేసి ప్రయోజనముండదు. మనమిట్లును సర. శంకరక" గారు రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక సభలో సభ్యులుగ నుండిరి. అత డాంగ్లజేతములో భారత రాజ్యాంగ కార్యదర్శి సభలో పనిచేసి ఇటీవల మనదేశమున కచ్చటించితిరిగి చేరెను. అచ్చట ఆతడు మన బ్రాహ్మణేశ్వరశాసనమును గురించి అనేక విధముల వినియుండ వచ్చును. అతడు వానిని గురించి మనకు చెప్పగలిగిన యెడల, ఇతరులు మన ఉద్యమమును గురించి ఏమి తలచెదరో మనకు బోధపడగలదు. అట్లు విన్నతః వారే, మన లోపాలోపములను గురిచేసికొనవచ్చును."

నర సి. శంకరక" నాయుడు గారు

ఇట్లు ఉపన్యసించిరి. "అగ్రానాధిపా, మహానీయులారా! "మనప్రకృత రాజకీయస్థితి"ని గురించి ఉపన్యసించుటకు నేను అంగీకరించితిని గాని బ్రాహ్మణేశ్వరశాసనమును గురించి ప్రసంగించుటకు నాకు దానిని గురించి నేను విశేషము చెప్ప బూనుకొనలేదు. అనేక విషయములలో నే నీ ఉద్యమముతో నే కీర్తివించెదను. కొలది విషయములలో నాకభిప్రాయభేదముండ వచ్చును, గాని బ్రాహ్మణేశ్వరశాసనము మెట్లు ఇన్వెన్టరీదానిని ఆక యెంతకాలము సాగించవలసిగలిగి మున్నును విషయములనుగురించి ఉపన్యసించుటకు నేనిచ్చుటకీ రాతేను. "మన ప్రకృత రాజరాజకీయస్థితి"ని గురించి బ్రాహ్మణేశ్వర సంఘమునకు ఉపన్యసించుటకు నేనంగీకరించితిని. కానినిట్టి వారు తమ భావి కార్యక్రమము నేర్పటముకొనవచ్చును."

ప్రపంచ పరిస్థితులు - గాంధీ

మనదేశ స్థితినిగురించి యోచించునప్పుడు ప్రపంచ మందలి ఇతరదేశముల లంగతి పరిస్థితులను తప్పక గమనించ వలెను. రష్యా, జపాను, చీనా, అస్ట్రేలియా, ఆంగ్లదేశము లందలి పరిస్థితులకు మనదేశ స్థితితో సంబంధము గలదు. విర్మలాండు, ఈజిప్టు దేశముల పరిస్థితులు మాకు తెలిసియున్నవి. నా. మన మిత్రదేశముల నుండి సంబంధములేకుండ ప్రత్యేకముగ గమనించ వలయు. అట్టి ప్రత్యేక వివరము ఈ కాలమున కనుగుణ్యమైనది కాదు. కొన్నాళ్లక భారతదేశమున కింతదేశములతో సంబంధ మెండుకని కొందరు రాజ్య తంత్రజ్ఞులు బయలుదేరి. వారి అభిప్రాయములు నాకెన్నటికి సమర్థముగా నేరవు. ఇతరదేశములతో సంబంధ మంతస్యములను కలుగజేసి కొనకుండ భారత దేశాభివృద్ధికి ప్రయత్నించ వలెనని గాంధీ పక్షపాలులుబయట ప్రారంభించిరి. ఇది ఎన్నటికి సాధ్యపడదు.

సంయుక్త రాజ్యములకు, విశాఖాఖండమున కిప్పుడవ్యవస్థ సంకటములు గలవు. లోలోపల ఈరెంటికి సమరభావము ప్రబలుచున్నది. విరోపిజాన్యములలోనే నిట్టివిరోధములు, ద్వేషములు పరిపూర్ణముగనున్నవి. ఆంగ్లదేశస్థితినిగురించి నేను చెప్పనవసరములేదు. విర్మలాండులో ప్రజలలో యుద్ధము జరుగుచున్నది. ఈజిప్టుదేశములు ఆంగ్లప్రభుత్వమును బహిష్కరించుచున్నారు.

మనదేశము - ఇతర రాష్ట్రములు

దక్షిణాఫ్రికాలో మనదేశముల కొందరుగలక. నాకచ్చటనేక మంది మిత్రులుగలరు. లండనులో కొందరు బోయర్లు నాకు స్నేహితులున్నారు. వారు నాకొక ప్రోత్సహమును తెచ్చిరి. దక్షిణాఫ్రికాకు ఆంగ్లసామ్రాజ్యముతో ఏలాటి సంబంధములేదు. త విడచి ముట్టరు ఒకపక్షమువారచ్చట ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇక నెప్పటికైన వారికిని, ఆంగ్లేయులకును రాగల స్వతంత్రసమరములో మనదేశము లభ్యుట ఆంగ్లేయుల పక్షము వహించునని వీరికి గొప్పభయము. ఇందులో నెంత సభ్యతా నేను చెప్పబలను. ఇట్టి సంబంధములతో అచ్చటి భారతీయులను మనదేశమునకు తిరిగి పంపివేయుటకు వారేల యత్నింపబడునాలో మనకు అర్థమగుచున్నది.

కెనియా:— ఇచ్చట శ్వేతముఖులతోబాటు మనదేశములకు పౌరసత్వపు హక్కులను సమమానముగ నిజ్యులనిపించిన మనము కొడుచున్నాము. ఇట్లు చేయుటకు కొన్ని ఆటంకములుగలవు. మనకిచ్చట అనేక నాగరజీవగలవు. మహమ్మదీయ నాగరజీ, హిందూ నాగరజీ, క్రైస్తవ నాగరజీ. ఒక కానితో మరియొక వానికి పోలికలేదు. వీరికి అప్పుడప్పుడు పోరాటము అంధునించుచుండును. పోరాటములు తేకుండ చేయుట భారత ప్రభుత్వమునకు ఒక గొప్ప సంతకము. "కెనియాలో నీ పరిస్థితులను దెబ్బపెట్టు. యక్షమా! అచ్చటి క్రైస్తవులు మహమ్మదీయ, హిందూ నాగరజీవ తమ నాగరజీ కంటే తక్కువస్థానము నాకమించుచున్నట్లు భావించెదరు. దీనినిగూర్చి భారతీయులు యోచించిన ట్లగపడదు. ఇట్టి పరిస్థితులలో పరామర్శ రచించించుచున్నది ప్రకటనము. అట్టి యెదురు, దక్షిణాఫ్రికా వలసరాజ్యములలో పరామర్శ కాననముల ననుసరించువారి కందరికి పరామర్శ పౌరసత్వపు హక్కు లొసంగబడును. పరామర్శ నాగరజీవ ప్రతి వా తు నం గీ క రిం చుట అవసరము. ఆంగ్లదేశమున కట్టి పద్ధతి లేదు

ఫిజీ:— ఇచ్చటికి మనదేశములు విశేషముగ హాతిలుగ వెళ్లుచున్నాడు. హరిజనునించుచున్నారేమి అనిననము ఫిజీ ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్నించినయెడల మిత్రములూ కూలీల నెట్లు అదిరి చుచున్నారని వారు ఎంతానిచేయుచును మిత్రములూ కూలీల కష్టనిష్ఠులములను తొలగించుచు, మేముకూడ నట్లేచేసెదమని వారు చెప్పెదరు.

అస్ట్రేలియా:— ఇచ్చటిపరిస్థితులు వేరే. కొన్నాళ్లకనా అస్ట్రేలియాలో కొంతభాగములో ఆసియాదేశమువారు వెళ్లి కార్యక్రమముగ నిగ్గించవలసి. వచ్చును. అత్యున్నతదేశములలో శ్వేతముఖులుండవలెను. మనవారచ్చటికి వెళ్లి నిగ్గించవలసి వచ్చును. ఇట్టిసంస్థానములలో మన మాస్ట్రేలియావారితో కత్తుత్వము కలుగజేసికొనరాదు. వారు కొన్నాళ్లకు మననవాయమును గొరుదురు.

మాంటాగుగారు

ఆంగ్లసామ్రాజ్యములో మనదేశముల స్థితిగతు లిట్లున్నవి అధినిదేశముల రాజ్యముల సభలో భారతదేశములకు ప్రవేశము లభించుట ఒక గొప్పకార్యము. మాంటాగుగారి కిట్టిలాభము నిచ్చింది అని మనము గుర్తించవలెను. మాంటాగుగారి రాజీనామాతో భారతదేశమునకు ఆంగ్లసామ్రాజ్యములో క్షణము గలదను సువస్థ బయలుదేరినది. మనదేశమునకు కనడా, అస్ట్రేలియా మున్నగు అధినిదేశములతోబాటు సరిసమానపు స్థానము గలదని మాంటాగుగారు వాదించిరి. కనడా, అస్ట్రేలియాదేశములు ఆంగ్ల - ఇంపీరియల్ బహువిధికను నిర్ధారించినవి. అవి ఏమి చెప్పినను ఆంగ్లదేశము నోరెత్తదు. కెనియాభారతీయులను గురించి అధినిదేశముల కార్యదర్శి ఒక నోటికీ వచ్చి యెట్లు పడెను. అతని నెన్నడు లక్ష్యవేయలేదు. భారతదేశము తరపున నేనేల ఇట్లు మాంటాగు గూడదని మాంటాగు ప్రశ్నించెను. ప్రధానమంత్రి లామార్ట్ బార్ని ఇట్లు చేయుట మంత్రివర్గపు సమాదాయపు బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమునకు విరుద్ధమని మాంటాగుచేత రాజీనామా వెట్టించెను. కనడా, అస్ట్రేలియాకు స్వంతప్రభుత్వములు గలవు చచ్చిలయంత్ర వాకితరపున మాట్లాడును. అరదాదేశములను పరిపాలించెను. భారతరాజ్యాంగ కార్యదర్శి భారతదేశమును పాలించుచుండును. మంత్రివర్గము

వారు మనదేశపువైస్రాయుల సంఖ్యను, పనులను నిర్ణయించెదరు. భారతదేశ మిట్టిస్థానము నాకమించుచుండగా మాంటాగుగారి అభినిదేశపు స్థానము భారతదేశమున కిచ్చించుటకు ప్రజల ప్రయత్నములు చేసెను.

మన కర్తవ్యము

ఇట్టిపరిస్థితులలో మన కర్తవ్యములే అధినిదేశములు కలసరాజ్యముల కార్యదర్శితోబాటు మన భారతరాజ్యాంగ కార్యదర్శికి మన భారతప్రభుత్వముమీద అధికారము తేకుండ చేయుట మన కర్తవ్యము. అతడు మన పాలకుడుగా నుండరాదు. మన భారతప్రభుత్వమునకు సంపూర్ణపరిపాలనాధికారముజేయలెను. ఈ సంస్కరణములను తయారు చేసినవారి కిట్టి ఉద్దేశములేదు. కార్యనిర్వాహకసభము కాననసభతో నేకాభిప్రాయము గలిగియున్నయెడల, రాజ్యాంగ కార్యదర్శి భారత వ్యవహారములలో బోక్తము కలుగజేసికొనుట కివసర ముండదని వారు చెప్పిరి. ఇట్టి సంబంధములతో భారతప్రభుత్వమునకు సంపూర్ణపరిపాలనాధికారము తలపించును. ప్రజాధికారము, ప్రజాప్రభుత్వము తేక పోవచ్చును. భారతప్రభుత్వమునకు స్వాతంత్ర్యాధికార ముండవలెను. దేశమువ్యవహారములలో భారత రాజ్యాంగ కార్యదర్శి బోక్తము కలుగజేసికొనకుండ మనము చేయవలెను.

భారత సైనికవ్యయము

మన ఆశాయములో నెక్కువభాగము వేరసంరక్షణమునకు నెలవు పెట్టబడుచున్నది. ఎవరికి ఏర్పాటును చేయబడునో భారతప్రభుత్వమువారు కాదు. ఆంగ్లమంత్రివర్గము—యెథ్లె కార్యాలయము. భారతరాజ్యాంగ కార్యదర్శి మంత్రివర్గములో నొకసభ్యుడు. ఇతరసభ్యుల సలహా ననుసరించి ఆతడు ప్రవర్తించవలసియుండును. వారు తీర్మానము చేసిన ట్లర దంగీకరించవలసి యుండును. భారతదేశములో నెంత సైన్య ముండవలెను, ఎంతసామగ్రి సైన్యమునకు ఖర్చుపెట్టవలెను, అని వారచ్చట తీర్మానించెదరు. మన అసమర్థు నిరంకరము: భారతప్రభుత్వము వా చేమిచేయుటకు ఏలుండదు. సైనికవ్యయమున కెంతసామగ్రి కావలసినది తానే తీర్మానించెనని భారతప్రభుత్వపు అధిక సభ్యుడు ప్రమాణము చేయవచ్చును. అరనిప్రమాణము నిజముగాజాలదు. ఆంగ్లదేశములో కొందరినాటికమును జరుపుచుండెను. సామ్రాజ్య నాకాదేశపు వ్యయమునకు అధినిదేశము తేమి నిజ్యుజాలమని నిరాకరించినట్లు ఇటీవల ప్రకటించబడినది. భారతదేశమున కిట్టిస్వతంత్రము లేదు. ఆంగ్లదేశపు సైనికవ్యయమును ప్రతి పార్లమెంటుసభ్యుడు క్రొద్దతో పరీక్షించును. అనవసరపు ఖర్చును వారు తప్పుక తీసివేసెదరు. మన సైనికవ్యయమున కిట్టి పరిశోధన జరుగదు. ఇంత మొత్తము భారత సైన్యమునకు గావలెనని వారు మనకు తెలిచుపటచెతు. మనమొత్తమును ఇచ్చి తీవ్రతెను. ఇట్టి పరిస్థితులను మన ము త త త ప చేయవలెను. ప్రజాధికారముండవలెనని నేను కోరుటలేదు. ఈ విషయముకూడ భారత ప్రభుత్వమునకు సంపూర్ణస్వార్వత్త్ర్య ముండవలెను. సైన్యమున కెంత వ్యయము చేయవలెనో మన రాజప్రతినిధి, కార్యనిర్వాహక సభాసభ్యులు తీర్మానించవలెను గాని, ఆంగ్లమంత్రి వర్గమువారు ఆజ్ఞలను దుడుకించరాదు. ఇట్టి పద్ధతిని ముగించివేయుట కింకొక కారణము గలదు. భారత రాజ్యాంగ కార్యదర్శిసభలో లండను నగరవాసులు, ఆంగ్లధనికులు, లంకామైస తర్తకులు సభ్యులుగ నుండురు. వారు ఇట్టిపట్టు మంత్రివర్గము, భారతరాజ్యాంగ కార్యదర్శి చేయుచుండుచుగాని, భారత ప్రభుత్వమువారి మాటలను సరిచేయురు. భారత రాజ్యాంగ కార్యదర్శి సలహా సభను తీసివేయవలెను. భారతరాజ్యాంగ కార్యదర్శి స్వయముగ భారత వ్యవహారములను నడపుచుండవలెను. ఇట్లు చేయుట అత్యవసరము.

రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము

ఈలాగే రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములమీద భారత ప్రభుత్వమున కెక్కువ అధికార ముండగూడదు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు స్వాతంత్ర్య ముండవలెను. ఇట్టి స్వాతంత్ర్యము మన మదరాసు ప్రభుత్వమునకు బంజీయుండెన యెడల, మలబాకు హత్యలు జరిగియే యుండవు.

ఆర్థిక సమస్య

మన రాష్ట్రీయప్రభుత్వము తన ఇష్టమునచ్చిరంత ద్రవ్యమును భారతప్రభుత్వమునకు చెల్లింపవలెను. ఇప్పుడు వారిష్టము వచ్చినంత వీరియ్యవలసివచ్చినది. వేరసంరక్షణము ప్రధానము అది భారతప్రభుత్వమునని వారు చెప్పెదరు. దీనికి పిమ్మట విద్య, ప్రజారోగ్యము, పరిశ్రమాభివృద్ధి యని వారి వాదము.

ఇందునుబట్టి ఆలోచించినయెడల శాస్త్రీయస్వార్థత్యమును
 ఉండినట్లెందున ఉద్దేశము బలపడును. శాస్త్రీయ స్వార్థత్య
 మనగా ప్రభాధికారిని నాశనముగాదు. దానినిగురించి తర్వాత
 నిరంకుశముగా, ప్రజాపక్షము చేరి వీర్యానించవచ్చును. ఈలా
 గే శాస్త్రీయ శాస్త్రదేశమునుండి తన యావత్తునుచ్చినంత జీత
 ములకు అధికారులను నియమించుటకు సంపూర్ణాధికార ముండ
 వలెను.

మంత్రాలు

మంత్రాల స్థితి గురించి గమనించవలెను. భారతదేశము
 సం దక్షిణాష్టములలో మంత్రాలు తమకావ్యక్తమును
 నిర్వహించేటట్లు బాధ్యులైయున్నాము. వారికాఖిలమన
 మనుకొన్నంత వారణకొన్నంత వారు చేయవలసినవి
 దీనికి ప్రధానమేతువు ద్రవ్యభాగము. విద్యాభాగము
 గ్రాంటులలో నెక్కువ భాగము ఉద్యోగస్థుల చేతులకు,
 హాతకాల భవనములకు వ్యయపెట్టబడుచున్నవిగాని విద్యా
 వాసమునకు చాలతక్కువసాముఖ్యులను ప్రజాశాస్త్రమునకు
 కూడ చాలిత ద్రవ్యములేదు. మంత్రాలు మన విద్యావ్యాప్త
 మునకేమి, ప్రజాశాస్త్రభివృద్ధి కేమి, పరిశ్రమాభివృద్ధి కేమి
 తోడ్పడెదనని దేక్షియాలి ఆశపడుచుండిరి. మంత్రాలు ద్రవ్య
 లోపములే నీశాస్త్రమును ముగించవలసినవి, సంస్క
 రణముల కర్తలు, పార్లమెంటు వాయింటు కమిటీ దీనినిగురించి
 విచారింపి, వారికి తగినట్టి సహాయము చేయుట యావత్తు
 గాదా?

ఇప్పటి రాజకీయ పరిస్థితులలో భారతదేశమునకు అధిని
 వేతర్యాములతోబాటు మాతృక నియంత్రణనికొరకు సమం
 జసముగాదు. సంస్కరణముల విజయమునకు అడ్డముచేసిన ప్ర
 వ్యలోపము మున్నగు విషయములగురించి మనము పార్లమెం
 టుకు తెలియజేయవలెను. ఈ ఆటంకములను తొలగించుట
 పార్లమెంటు సభయొక్క విధ్యుత్తద్యము.

నిర్బంధ విధానము.

ప్రభుత్వమువారి నిబంధనలు విజృంభించి అనుదినము
 పెరిగిపోవుచున్నట్లు కొందరి అభిప్రాయము. దీనిని గురించి
 నేను కొంత ముచ్చటించక తప్పదు.

మన దేశప్రభుత్వములో లా, అడ్డకాభివృద్ధి భారతీ
 యుడే. అతడు లాక్టోబులలో నున్నట్లుగా కీర్తి పొందెను
 అతడు బిడ్డగానుండి, న్యాయపరిపాలనను చేయుచుండెను. అట్టి
 వాడే ప్రభుత్వాధికారుల దుష్కర్మములను నిలువజాలని
 యెడల, ఏమిచేయుటకు సాధ్యమనో నాకు తోచలేదు. కాన
 నముల ప్రకారము సంస్థాపన తేనెప్పుడు కానరాదు నిన్ను
 యోజనమయినది (వినింటి, వినింటి). ఈశాభాధికారి మనదేశ
 యుడే, అతనియందు ముకందరికి సంపూర్ణవిశ్వాసము కలదు.
 మనమింకేమి చేయగలము? మనకు వ్యూహజ్యము వచ్చినను, మన
 దేశములకే ఈ స్థానములను నియమించరలసి యుండును.
 కార్యరీత్యాక ప్రభుత్వమువారు అవ్యాజ్యము చేయునెడల,
 న్యాయ స్థానము లా వానిని సరిచేయవలెను. ఇట్టి
 సందర్భములలో నిందితుడు "ఈ కోర్టుతో నాకేమి
 సంబంధములేదు. ఇది రాక్షస ప్రభుత్వమువారి వ్యూహస్థానము"
 అని చెప్పియెడల, మన మేమి చేయగలము? అతడు ఫలితముల
 ననుభవించవలెను. హైకోర్టులలో కూడ న్యాయము కలుగదని
 కొంద రాచేపించెదరు. నేను వీరి ఆక్షేపణల నంగీకరింపజాలను.
 ఇచ్చట గాకుంటే, ఇంకెచ్చట న్యాయము కలుగును?

బ్రాహ్మణేతరోద్దయము

బ్రాహ్మణేతరోద్దయమును గురించి ఒకటిరెండు విషయ
 ములను చెప్పి నాఉపన్యాసమును ముగించెదను. ప్రభుత్వముతో
 నాధ్యోగికిధారములు చేపట్టలే నని మహమ్మదీయ గురు
 లులు, బ్రాహ్మణగురువులు చెప్పెదరు. బ్రాహ్మణేతరుల
 హితోపదేశము నంగీకరించరు. అత్యంత కావలసిన ప్రభు
 త్వమువారు మనకు చెప్పినట్లు అతడు, అది మనకే తెలియును
 (విప్రు). మనకు తెలియకున్నను ప్రభుత్వము వారు మ
 నకు బోధించ నక్కఱలేదు. ప్రాపంచికవిషయములగురించి
 ప్రభుత్వమువారు మనకు చెప్పవలెను. కడుపునిండ భోజనము
 గావలెను. సంపూర్ణబద్ధ్య, దేశభివృద్ధి గావలెను. ప్రభుత్వము
 వారు "మీరు రెండుకోరికలతో నెక్కవలదు. వానిని బహిష్కరిం
 పుడు" అని చెప్పవలెనని మేము ఎన్నటికికొరజాలము. కొరాక
 దీతుల ననుసరించి జీవించవలెనని మహమ్మదీయులు బ్రాహ్మ
 ణేతరులతో చెప్పవలెనని మేముకొరటలేదు. బ్రాహ్మణులను
 పూజించని ఎవర, మీకు స్వర్గము లభించదని బ్రాహ్మణేతరు
 లతో బ్రాహ్మణులు చెప్పనక్కఱలేదు. ప్రభుత్వమువారు మన

ప్రాపంచికగుణముల నిష్పించినచాలును. క్రైస్తవులు, మహమ్మ
 దీయులు, బ్రాహ్మణులు, మంచములు అంతరు దీనిని మనతో
 చేరి కోరవచ్చును. ప్రాపంచికగుణములను సంపాదించుటకు
 బ్రాహ్మణేతరులంతతో చేరి పని చేయుదురు. మనము
 మంచములను మన సమానులగు నెంచి, నిన్ను బా
 త్యుధర్మము పాటవడవలెను. (వినింటి, వినింటి) బాతతోచేరి
 బిందొరుల అభివృద్ధికి శ్రమపడినాని పాటవడవలెను. బ్రాహ్మ
 ణులతోకూడ నిట్టి సహకారముతో బ్రాహ్మణేతరులు పని
 చేయవచ్చుగాని, వర్ణవిభేదము లుండరాదు. అన్ని వర్ణముల
 వారు సమానస్థానము నాక్రమించవలెను. ఒక వర్ణమువారు ఇం
 కొక వర్ణమువారికంటె ఎక్కువయని తలపరాదు. విరోధియను
 పంచముడు, బ్రాహ్మణుడు, మహమ్మదీ యుడు, క్రైస్తవుడు
 అందరు సమానస్థానము నాక్రమించవలెను. అందరూ సమాను
 లని నా అభిప్రాయము. బ్రాహ్మణేతరుల కిట్టి ఆశయముగలదు.
 (హర్షము- వినింటి, వినింటి అను కేకలు) బ్రాహ్మణులకు
 ప్రత్యేకహక్కు లుండరాదని వారి పోరాటము. ఆలాగే ఇత
 రులకంటె తమకేమి ప్రత్యేకహక్కులు లేనని వారిభావము.

బ్రాహ్మణేతరుల భావికావ్యక్తి మేమి? బ్రాహ్మణే
 తరులు దేశభివృద్ధి కట్టు తోడ్పడగలిగినది హాతు రాబోవు
 ఎన్నికలలో వోటర్లకు చెప్పవలెను. ఇతరులు తమ కార్యక్రమ
 మును ప్రకటించి వోట్లను సంపాదించుటకు యత్నింక వచ్చును.
 ఆధ్యాత్మిక రాజ్యమును గోరువారు ఎన్నికలలో నెప్పుడు
 విజయము కాగలరే అప్పుడు తీర్మానమగును. వోటర్లదయను
 బడయటకు వారు తమ ఆధ్యాత్మిక నూత్రములను నడచి
 పోవలసి యుండును. (హర్షము).

త్యాగరాయ చెట్టిగౌడ్ అంతట బ్రాహ్మణేతర సంఘ
 ము పక్షమున సర్ శంకరక నాయకుగారికి తమ కృతజ్ఞతను
 తెలిపిరి. తనికాచలంకెట్టిగారు అధ్యక్షునకు, ఉపన్యాసకునకు
 వందనము లర్పించెను. అంతటితో సభ ముగిసెను.

నోటీసు

తెలుగు తాలూకాలోని మీరాపూరం అండు
 నిడమర్రు యట్టేటు తాలూకా పెండ్యాల లంక
 యొక్క సాగుబడి హక్కును 1332, 1333,
 అండు 1334 ఫస్ట్ లెటరు పెండ్యాల మకాంలో
 యీ నెల 21, 22 తేదీలను వేలం వెయించబడును
 గనుక కావలసినవారు హాజరై వాడుకొనవచ్చును.

శ్రీ రాజా నెంకటరామయ్య
 అప్పారావు బహదరుగారు,
 జమీందారు.

ప్రకటన

నా తాలూకా నెం B. 17971
 Dated 21-9-1918 రు గల నూరు రూపాయల
 కరెన్సీ నోటుయొక్క రెండో సగభాగము నేను
 నూతన్కి గ్రామము నుంచి పడమటలంక గ్రామ
 మునకు 5-5-22 తేదీని వచ్చుచుండగా పోగొట్టు
 కొన్నాను. సదరు సగము భాగము ఎవరికైనా
 దొరికినట్లయితే నాకు తెచ్చి యిచ్చినవారికి పది
 రూపాయలు బహుమానము ఇచ్చెదను.

గుంటూరు నరసయ్య,
 18-9-22, } నూతన్కి గ్రామం, మంగళగిరి పోస్టు,
 మకాం తెజవాడ. } గుంటూరుజిల్లా

దుగ్గిరాల నాటకశాలలో
 మంచితరుణము. మించిపోనీయకుడు.
 శ్రీకృష్ణవిలాసనభ, గిరాల
 బుధవారము. 17-5-22.

రాత్రి గం 9-30 నిమిషములకు.
 బొబ్బిలియుద్ధ నాటకము
 ప్రదర్శితురు. సీను లభ్యద్యుతము.
 ముగ్ధకంజ ఘంటావిరుడును బడసిన మ. రా. శ్రీ కి.
 యస్. రావుగారిచే హృదయజంగు ఆప్త చేయబడును.
 ఆంధ్రదేశమున ప్రఖ్యాతికెక్కిన రంగస్థలము
 రేట్లు:—రిజర్వుకు ట 2.0-0 లు, కుళ్ళి 1.0-0, వెంటి 0.8-0
 వాచ 0.4-0, స్త్రీలకు ప్రత్యేకస్థలము 0.4-0
 సమయానుకూలముగా రేట్లు హెచ్చి-పడదును.
 నూతులవాటి పున్నయ్యచౌదరి,
 కార్యదర్శి.

గ్లోబ్ కంపెనీవారి వేలిముద్ర సామాను
 పెట్టెతో, ప్రాజెక్టు మొదలగు వాటి
 బాద వేలిముద్ర చేసిన ఇబ్బదులు ఆఫీ
 షల్లో మాదిరి స్ఫుటముగా కనుపడును.
 ర. 1-2-0, గ్లోబ్ కంపెనీ, గుంటూరు

దీనిని 30 దినములు

ప్రాతఃకాలముందు

వాడుడు

ఒక నెలదినములు ప్రాతఃకాల ఆహారమునందు క్యాకరు ఓట్లను వాడుడు. బిడ్డలు యెంత శాగుగ
 పెరిగెదరో తెలియును, మీ యొక్క దేహకలుషత్వము యెంత అభివృద్ధి యగునో గమనించుడు.
 ఉత్పత్తియగుచున్న ఆహారపదార్థము లన్నిటియందు ఓటు ప్రధానమైనది. దేహము నభివృద్ధి చేయుట
 యందును, దేహమునకు అరోగ్యమును కలిగించుటయందు దీనికి సమానమైన దెద్దియైన లేదు.
 ఆహారమునందు ముఖ్యముగా నుండవలసిన 16 వస్తువులు యందులో గలవు.
 మాంసాహారము కంటె నెం డిం తలు బలము నిచ్చును.
 ఇంగ్లాండు, అమెరికాదేశములందు లక్షలకొలది జనులు
 ప్రతి ప్రాతఃకాలమునందును రుచికరమయిన ఈ క్యాకరు ఓట్లనే వాడుచున్నారు.
 ఈ సువాసనగల రొట్టెలు తగరపు డబ్బాలలో ప్యాకు చేయబడి పంపబడుచున్నవి
 దీనిని ఉపయోగించి చూడుడు. (3009 ఎఫ్)
 మద్రాసు, బొంబాయి, కలకత్తా, కరాచి, రంగూన్.

Quaker Oats

MULLER & PHIPPS (India). Ltd.
 Madras Bombay Calcutta Karachi Rangoon

బంగోలు వార్తలు

(మావల్లేక విలేజుకుని యెద్దనుండి)

మా తాలూకాయందు వైతము ఇతర తాలూకాలలో వలె, కాబట్టి మా తాలూకాను చాలమార్లు కలుగుచున్నది. ప్రస్తుతము కడలూరు రాజవంశిగమన స్వకావ్య యోగనిష్ఠాగి ములై యున్న కలూరిశారాణులారావు పంతులుగారి స్వాస్థ్యాగమన, కార్యనిర్వహణ, యంత్రావహములన, గత రెండు సంవత్సరములనుండి మాతాలూకా చక్రవర్తమున నొక నూతనయోగము ప్రాంధమైవనయే చెప్పవచ్చును. నారాణులారావు పంతులుగారి కార్యసేవను, సాంకేతికంగా కొనసాగించుటకు, మా తాలూకా నాయకులు, వారి స్థానము నలంకరించి, బంగోలు కీర్తిని నిలుపుదునని తాలూకావాసులు ఆత్యంతరీతితో నున్న వారు. మాతాలూకా నాయకులకు గొడ్డుబోయినదిగాను. కలూరువానిన తిక్కె నిమ్మతో పోచేయ యంత్రావహములకు, కార్యములు మాతాలూకా వాసులలో గలరు. శ్రీశానాయులు రావుగారు నైతము, తాము రాజీయ రంగమునుంచి కొంతకాలముకు ప్రభుత్వమున రమన విక్రంతి బుచ్చునటకు వెళ్ళినది యుండినను, తనస్థానమున తిమ్మవంటి నాయకులు, అలంకరించి కార్యసేవను సంపూర్ణంగా కొన సాగించుకొనెను యాతురంతి నుండి. కాని వారికి విక్రంతి యాతురంతి తన సంతిరము, మావాడుకులలో నెవరగాని, త్రోవతో ముందం జవేయ బూనక తోయినందులకు ఎంతయు చింతింపము. కాని మనవాడుకుల యీ కార్యోత్సాహమునకు నునమేమి చేయ గలము!

అయినను, దైవధీతమా, మరేమోగాని, తలచిన తలంపుగా యురకలు, నారాయణరావుగారి కార్యక్రమము, తమ క్రితంతముగా నెరవేర్చుచున్నారని వ్రాయుటకు ఎంతయు సంతోషముగ నున్నది. అందు ముఖ్యముగ ధారాగోపాల కామ్రొల్లు, రామదర్శన్య, విశ్వనాథము రామకృష్ణ మొక వారలు సంప్రసిమము. వారి యంత్రావహము అసంతము కారం నేవతో వారికి పెట్టినదే పేరు. గాంధీమహాత్ముడు వచించిన ప్రకారము, స్వకావ్యభ్యుదయమునకు తోడ్పడుటకు నైవకాంధ్రమిత్ర అకపెట్టుకొనుట వట్టి వెళ్ళిదము. ఈ కాలపు యువక ఖంకమే, మనకు ముక్తిసాధనము. గత రెండు మాసము నెలల నుండి మా బంగోలు తాలూకా యువకులు రాజకీయ వాతావరణము అనుమలముగా నుండకపోయినను, కాంగ్రెసు యోగముల కొనసాగించుటకు చేయుచున్న సేవలంతయుని వర్ణింపవలసికాదు. వారి ప్రయత్నములకు భగవానుడు సంతోషము తోడ్పడుగాలి!

దేశబంధు సంక్షోభము

మా తాలూకా వాసులును, శేకబంధులను నగు వల్లూరి నారాయణరావు పంతులుగారిని రాజవంశీగమనము నుండి గూడలూరుకు తరలించు వాడు ముప్పిరి. వారు రాజ

వంశీగమన వీడి మావల్లేకను మీదుగా గూడలూరు వెళ్ళిరి. నారాయణరావు పంతులుగారు శంఖమిత్రాదులు, కాంగ్రెసు ప్రచారకులు, పురవాసులతో ననేకులు ప్రేమనకు వెళ్ళి, వారి కర్మము చేసికొని పోయిరైరి. నారాయణరావు పంతులుగారి యంత్రావహమున నెట్టిమాన్య గమనలేదు. అంతరితో చిరునవ్వుతో మాట్లాడి కాంగ్రెసు ప్రచారము పట్ల తాలూకా వాసులు ఆత్యంతసానుతో కృషి నుపహరిరి.

మనసిపలువర్తనవారములు

మనసిపలు వర్తనవారములలో పూర్వమున్న శరణికులకును ఇప్పటివానికెని, ఎంతయోవ్యత్యాసము గనుబడుచున్నది. పూర్వము అధికారపదవుల విమలమున పాట్లెరుపడి, తగవులాడుకొనుచున్నను, పురపాలకులద్య సంఘమువారు, పట్టణ పాలకులలో మాత్రము నెట్టిలోపమును జూపెట్టిన వారుకారు. కాని అదినయులు ఇప్పుడుపోయినది. పట్టణపాలకుల ఆంధ్ర దృష్టికాతేజని వ్రాంతివలనవికరమలకు చింతింపము. ఇప్పటి పట్టణములోని కోడలు చూచిన భయపడవలసి వచ్చుచున్నది. ఈకోడల వరముకుచేసి ఎన్నేండ్లయినదో వైదమునకే తెలియును. దీనింతయు బాధ్యతెవరు?

గ్రంథాలయము

శ్రీమదస్వతి గ్రంథాలయము నీనదిన ప్రవర్తనముగ ఆత్యంత సిద్ధిలోనికి వచ్చుచున్నదని వ్యాఖ్యకులకు సంతోష కరముగ నున్నది. అదినయు గ్రంథాలయము వారిచ్చి అనకాక నులను గండ్లగుట్టకు వచ్చుచేతుల సంఖ్య ఇంతింతయని వర్ణింపవలసిగాదు. గ్రంథాలయ నిర్వాహకులు శ్రీకృష్ణ గ్రంథాలయ వారాపత్రకుల దేక్షించును, ప్రేక్షకుల తరఫునకు చేయుటకు క్రితపత్రముగ సేవచేయుచున్నాడు పుర వాసులకు ఇంకను గ్రంథాలయము వారెంతయో సేవ చేయ యంత్రావహము గలరు. కాని అగ్రవనములే కొరత, యీ యంత్రావహము కార్యములను వెట్టుకు అడ్డించుచున్నది. ఇప్పటి గ్రంథాలయభవనము కాలచిన్నది. ఇంకెది, ముప్పది చుండి ఒక్కసారిగ కూర్చొని చతుర్విధముల భవనమున స్థలము కాలము. ఈకోడలను నెరవేర్చుటకు, మాపురమునందలి లక్ష్మీ పురులు ముఖ్యముగా కొప్పురపువారు పూనుకొనిన ఎంతయో మేలుచేసిన వాగుదురు.

కాంగ్రెసు ఎన్నికలు

తాలూకా యంతరితుల, కాంగ్రెసు ఎన్నికలు జరుగు చున్నది. ధారాగోపాలకృష్ణ, కురుగంటి కామకృష్ణ, కామనాథులు కక్ష్యవరసినారు, చెరువు కుబ్జాస్వయ్యగారు రాష్ట్రీయసంఘమునకు తాలూకా త. పు. ఎన్నికొనబడిరి.

స్వదేశపరిశ్రమాలయము

మాతాలూకాలోగల స్వదేశ పరిశ్రమల పెంకొందింప చేయుటగాను "జాతీయవిద్యాలయ ఇండస్ట్రీయల్స్" అను పేర నొకజాయింత స్థాపనఃఘమును 50 కల రూపాయల మూల ధనముతో సంస్థాపించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

వేసవికాలమునందు ఉపయోగించుటకు తగిన జవీరకములను క్రొత్తగా తెప్పించియున్నాము.

కోట్లు, షర్టులు మున్నగువాటికి తగిన అందమైన షర్టుజవీరములు, టన్నులు, జుఫైర్లు మస్లిన్లు, క్రేపులు, ఆల్పాకాలు, పాప్లిన్లు, వాయిలు, ట్విల్లు, ఇవిగాక కాశీజపాను, కరాచి, బెంగుళూరు, కాంచీపురం మొదలగు స్థలములనుండి పలురకములచీరలు; జాకెట్లు, పావళ్ళను తగిన మేలైన పట్టురకములు, మున్నగునవి మావద్దప్రస్తుతి.

ఇవన్నియు ఇతరులు అమ్ముధరలకంటె తక్కువధరలకు విక్రయించెదము. (65-సి)

ఒకసారివచ్చిచూచిన మీకేతెలియును.

ఎడినమల్ కృష్ణరాజ్ అందుకో, 44 రత్నబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

ప్రోటలిన్

(2)

దంతవ్యాధి సంహారిని

సకలరోగములను పోగొట్టు నొక ఖలుఃప్రావకము.

ఈ లోషను 5 బొట్లు 2 టెన్సు నీళ్ళలో కలిపి దినము రెండుపూటలు పుక్కిలించిన పంటిపోయి, పండ్లు బాపించుట, పంటినుండి కత్తిము, చీము ప్రవించుట, దుర్వాసన, పడుబడుట, వీటిని పోగొట్టి, పండ్లును, కట్టివరకును నోటిని సువాసనతో నుంచును. పండ్లను శుభ్రముగ నుంచును. బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0.

సుఖన్జాన్ (నూతనోత్పత్తి)

గాయములకు, కీళ్ళపట్లకు, నొప్పులకు 5 మున్నోపులకు, కాళ్ళచేతుల పట్లకు, మెడనోప్పి, కంఠనోప్పి, చర్మమునొక మంటలకు, దగ్గులకు, కీలము, జలదోషము, విషజ్వరములకు, నడుమునోప్పి, కత్తిగాయములకు దోష కాటుక, ఇతర విష కాటుకలకు, ఇంకను అన్ని నొప్పులకు వైఫూత, తైలము మొదలగునవి పూత పూయు నుల నొప్పులకును ఉపయోగించును. బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0.

మదరాసు కెమికలు ఇండస్ట్రీసు (లిమిటెడ్) పోస్టు బాక్సు నెం. 1208, మదరాసు.

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహ రావుగారిచే రచించబడినది గ్రంథములు— నాటకములు

వర్మవాపురుకుత్సేయము	0-12-0
రాధాకృష్ణనాటకము	8-0
కోకిల	0-12-0
విప్రనారాయణ	0-12-0
వనవాసరాఘవము	0-12-0
విజయరాఘవము	1- 0-0
కళ్యాణరాఘవము	0- 8-0
బుద్ధబాధసుధ	1- 0-0
వృద్ధవివాహముప్రహసనము	0- 8-0
హాస్యవల్లరి	0-12-0

(అచ్చులో నున్నవి)

సాక్షి 1 వ వాల్యూము, 2 వ వాల్యూము, మూడవవాల్యూము. [3513]

పూర్ణిమముద్రక— నాటకములు

వలయువారు, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావు పంతులు గారు, పితాపురం, ఆని వ్రాయవలెను.

తాళిసాదిచూయు

(కార్యధరసంహిత)

తాళిసాదిచూయు. కార్యసంహితకు బలమిచ్చును.

దగ్గు ఎగరూపిలోగమును పోగొట్టును.

తాళిసాదిచూయు. ముచ్చెల్లతో పొడిన జ్వరమును, కాం

తులను, అతిపారమును పోగొట్టును.

తాళిసాదిచూయు. కీయలోగములో మిక్కిలి యు

పయోగకరము

తాళిసాదిచూయు. ముచ్చెల్లము, గ్రహణిలోగము, పాం

డులోగములను పోగొట్టును.

తాళిసాదిచూయు. ముచ్చెల్లము తరుచుచున్న జలు

బుల దగ్గుల పోగొట్టును.

తాళిసాదిచూయు. గొట్టితీర్చుటకు వచ్చు అరుదని,

వాంతులను పోగొట్టును.

తాళిసాదిచూయు. ముగంతుక రాచుకొనిపోవుట, స్వ

రహీము మొదలగు గొంతుపంబంధమైన వ్యా

ధిభలయంను మిక్కిలి యుపయోగించును.

తైల్యలకు ప్రత్యేకమైన ధరలు. (సోమ)

చూర్ణము 10 రు 1-8-0

తైల్యము 50-కి 0-8-0

నడింగు దైర్యకు

కావ్య అంబుల లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం. టి. సి. ఎం.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదపార్శ్వసి, లిమిటెడ్,

హరిన్ రోడ్, మాంబరో, మదరాసు.

కాటలూరు ఉపయోగ పంపబడును.

అపూర్వరాజకీయ గ్రంథములు

1. పుష్పాంజలి (భావగీతములు)	1 8 0
2. తిలకుమహాశయుని సంపూర్ణ ఉపన్యాసములు	2 4 0
3. గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ జీవితము	1 8 0
4. ఆంధ్రమాత (రాజకీయనాటకము)	1 0 0
5. స్వరాజ్యపతాకము	1 0 0
6. సంస్కారణి	1 0 0
7. స్వరాజ్యధ్వజము	0 12 0
8. స్వరాజ్యరథము	0 8 0
9. గాంధీ మహాశయము	0 8 0
10. ఆల్మ ప్రభుత్వలనిర్బంధము	0 10 0
11. అసియాఖండవిజ్ఞానరహస్యము	0 8 0
12. నిరాకరణోద్యమతత్వము(ఆంధ్రమాసు)	0 6 0

ఆంధ్రదేశమున ప్రకటింపబడు రాజకీయ గ్రంథము లన్నియు. మావద్ద దొరకును.

(3402) ఉపేంద్రప్రచురణాలయము,

17, నారాయణ మొదలిది, మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆశ్రయగ్రంథములో జ్యోతి గారడి, యోగద్యోతి హస్తాశ్రయము, ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, భూమివైద్యము, యంత్రములు, ఆమెకొనారి చీట్లపేజీల మాసాల విశ్లేషణ విశదవిద్యలు లభింపు. ఇంతే గాక మనుష్యుని నాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుష్టియిటు, జీవముతో సమాధియగుట, భరితములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయొక్క గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును నివసిత ఆశ్రయస్థులముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. 2113-688) పి. జి. జి. బాగ్గంపాడు, ఒంగోలు, గుంటూరు జిల్లా.

(3081) "కత్తికట్టలు"

కత్తికట్టి అల్లి గజము పొడుగు గలది. సోగవైనది 1-కి రూ 4-8-0 దీనిని కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజీఖర్చుచేత వలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అద్వాన్సు పంపవలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు లండన్ కో కట్టర్స్ ఆండ్ లాక్ మేకర్స్ లిం. ఇండొపురం. (గోదావరి జిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ ఆర్డెసు: "ఇండొప్రీస్" ఇండొపురం

తెలకుప్పలకు పూచీయైన

చెరువున నెనె యందు తెలకుప్పలు వైపుతే వలన ఏ దినుసులో మామయై పోవును. ఈయోగము ఒక మహాత్మునిచే శ్రేష్ఠమైన మూలకలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యిచ్చిన ధరకంటె రెండింతలు రైకము నాపనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి. తో సహా రూ 8 లు. ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను. (34:0) The Arvin Nurser, P O Kamtau Darbhanga.

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తసీసరస రక్తముయొక్క పరిశుద్ధతను పోగొట్టు యందు శేర్మిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకొనందు ఎచ్చిటిరైనను తపోలాభము తుదితముగా సంపాదించు. (2978)

నిలాసము పి. డి. సావంతీ నెం 144 ఫనసవాడీ, బొంబాయి

For Sale Overland.

చెలతక్కువ. శ్రేష్ఠమైనవస్తువు.

మోటారుకారు, మాడెల్

go. American Car

స్టీమరు మోటారుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం దొరకనటువంటిన్ని, సదరు మోటారు కారు, మాడెల్ 90 ఓవర్లొండు యీక్రింద అడ్డెసు వారివద్ద విక్రయమునకు వున్నది.

నలయువారు యీక్రింద అడ్డెసువారికి వ్రాసి విచారించ కోరెదము.

(17) బుద్ధినారాయణ సూర్యనారాయణ. గుంటూరు ఫరంవారు, గుంటూరు.

ప్రచండమైన ఈ ఉష్ణ కాలమునందు దేహమునున్న ముఖ్యముగ మొదడునున్న చల్లగ పెట్టుటకు

భృంగావలక తెలము

అనే స్నానతైలము చాల ప్రసిద్ధి జెందినది. కండ్లమంట, హస్తపాదములదాహము, శరీరతాపము ఇవి ఈ తెలలోపయోగపడవలెనెనె నివృత్తి యగును. మొదలగు చాల చలయమున్ను. చర్మము వ్యధపుగాను, చల్లదిగాను, ఆరోగ్యముగాను అగుచున్నది. వెల్లులు అతకాలములో తెలువగుట, పూడిపోవుట వీనిని నివృత్తియను. సూర్యావర్తము మొదలయిన తలనొప్పలు, తలచుట్టులు మొదలైన వికారములకు నివారణ మగును. అనేక ఆయుర్వేద - ఆంగల వైద్యశ్రేణులవల్ల ఈ తెలము కష్టమగుచు యున్నది. దీనిని బొందిన ఆయుర్వేద చికిత్సలున్న యన్. కే. పి. డి. ఆయుర్వేదశాస్త్రము ప్రయందు (ప్రధాన డాక్టరును వైద్యకలానికి సంపాదకులుగాను పండు (2497) ఆయుర్వేద భూషణం పండిత యం. దురైస్వామి అయ్యంగర్, పి. కే. పి. వ. వ. వారిచే ఈ తెలము తయారుచేయబడినది ఖరీదు సీసా 1-కి రూ 1-4-0. తపోలాభము మొదలైనవి ప్రత్యేకము. ఆర్యశాపధశాల, 7. ఆదియప్ప మొదలివీధి, వేవేరి, మదరాస్.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతక చక్రము (మండలి) యొక్క పేజీలుగాని (2) పుట్టిన తేది, జననకాల భుదీయలుగాని (3) జాతకముయొక్క జన్మ నామము, ప్రస్తుతపు కాయము, మాకు ఉత్తరము వాయువయముగాని, ఈయూటిలో నెదియో యొక్కటి మాకు పంపినయెడల, జాతకముయొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరగోళము, భవనంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళత్ర సౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సూతులు దాఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రూ 1-4-0 లకు పి. పి. గా పంపెదము. ఈ వ్రాసినసంగతులు 50 గా నన్నయెడల, జాతకము యొక్క ఆయుర్దాయము అభివృద్ధి. జయభోవు ప్రతిసంగి ఫలములు, అనగా, మహాదేవ, ఆంధ్రకాఫలములు గల పూరా జాతకము, శాస్త్రవ్యవస్థలముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూరా జాతకమునకు రూ 5 లు, అగును. పూరాజాతకము వ్రాయించు కొనువారు రూ 2 లు, అద్వాన్సు ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా అభివృద్ధి తయారుచేసి తీర్చిన రూ 8 లకు పి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయించు, నెలలవారిగా 12 నెలల ఫలములు వివరముగా వ్రాయుటకు పి. పి. ఖర్చులతో రూ 1-4-0లు అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మనామము గాని, మాకు పంపిన చాలును.

జాతకమార్పాడము

మొదటిభాగము

జ్యోతిషముందు ఏమియు ప్రవేశము లేనివారికి ఈ గ్రంథము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనినిబట్టి భూకథవివృద్ధి మూలములు అతిసులభముగా తెలియును. కావలసిన వారికి పి. పి. ఖర్చులతో రూ 2-8-0 లకు పి. పి. గా పంపెదము.

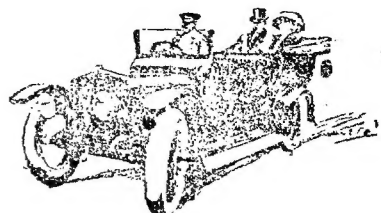
రెండవ భాగము

ఇది అచ్చుపూర్తియై సిద్ధముగా నున్నది. 800 పేజీలు. ఇందు లక్ష స్ఫుటము, గ్రహస్ఫుటము, భావస్ఫుటము, వద్యులములు, పాదశతపద్య, అష్టకపద్య, తాత్పర్యసహితముగా నుమారు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదేవ ఆంధ్రకాఫలములును, ఇంకను అనేక సంగతులతో మిక్కిలి సులభతైలిని అత్యద్భుతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంగతులు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సొమ్ము వాపసు చేయుదుము. ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు ధరఖాస్తులు పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల వెంటనే పి. పి. గా పంపెదము. దీనివెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ 2-0-0-0 లు. ఆలస్యవైసో ప్రతులు దొరకవు. ఆ రెళ్ళ వెంకట శాస్త్రి. గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరి జిల్లా) (3512)

ది ఇన్ డెవెన్ డెంటు ప్రేడింగు కంపెనీ

7 ఏ-ఫోర్టువీధి, బొంబాయి. మాది, నాలు, బంగారగు, వెండి, కాయధాన్యములు మున్నగువాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కమీషను తుచ్చు కొని ప్రతిజాగాలోను అమ్మకము చేయునట్టియు కొనునట్టియు ఏజెంట్లు కావలెను. వివరములకు బాబు వ్రాయవలెను. (87)

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

ఈపాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేట్లు గవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస దొరకును, భోజనమునకు నెల 1-కి రూ 16 లు చొప్పున కల్పించవలెను. (11) GALLEY'S MOTOR INSTITUTE. Post Box No. 1000, Kilpauk, Madras

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు.

- 1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు 0-1-0
2. మహాత్ముని దివ్యవాణి (వచనము) 0-1-0
3. భారతమాతఫలములు (పాట) 0-1-6
4. స్వరాంజ్యాందోళనము (వచనము) 0-1-6
5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట) 0-2-0
6. ఆంధ్రపౌరుషము (పద్యరత్నములు) 0-2-0
7. పంజాబుపాట (బొబ్బిలి కథవలె) 0-2-0
8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు) 0-3-0
9. రామదండుపాట (రాధమజన) 0-3-0
10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు 0-3-0
11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము 0-3-0
12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు) 0-4-0
13. లోకమాన్య బాగం తిలకు మారికధ 0-8-0
14. స్వరాజ్యదర్శనము (కాంగ్రెసుకథ) 0-8-0
ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు. స్వదేశపు సకల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

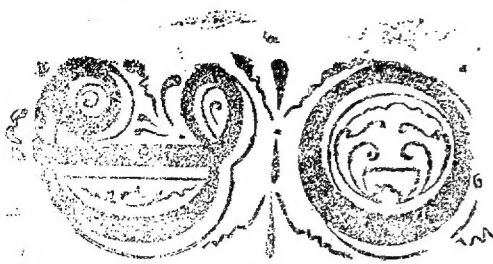
శ్రీ దాంద్ర బాదపురాణము

అచ్చుగుచ్చుది. చాలావ్యాసహాస్యము. పాండవుగాణములో సోక భాగము. ఇందు జధర వి శాక్షి సోమసుందరేశ్వరుల వీలలల దెబ్బతియొకటి విశ్లేషణలు, వర్ణింపబడి యున్నది. పద్యములు మారుమతలు వెల 0-12-0 అణాలు. ఆంధ్రలోపాఖ్యానము. ఇందు అతిరీతిండామరుని బంధులు మొదలగు కథ అనేకము లున్నవి. మంచి తెలు వెల రూ 1-8-0. విశ్లేష పాదుకాపట్టాభిషేకము. కలక్షణ నాటకము. వెల 0-12-0 అణాలు. శ్రీరామవనవాసము. లక్షణము క్త నాటకము. అచ్చుగుచ్చుది. వెల 0-12-0 అణాలు. నవమంచి శేషాద్రికర్ప, తేనుగు పండితుడు, హైదరాబాద్.

కుష్టురోగ నివారణి

యోగ్యతాపత్రములు (873) కుష్టురోగములు నివారణ కావను అనుమానముతో వ్యాధి చేల వృద్ధిపరచుకొనెదరు? శిశు 18 సం॥ర ముల నుంచియు కాన్నేహితులు కొందరు 5, 6 సం॥ర ముల నుంచియు, కుష్టుము స్ఫుర్ణనామలేని మచ్చలు, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టురోగనివారిణి" నేవించి రోగవిముక్తులమై చాలసఖముగా యున్నాము. N. వెంటురెడ్డి, భూస్వామి, కంఠేన కృష్ణజిల్లా అష్టాదశ కుష్టురోగములను, కుడుగులలో దీనినిమించిన దివ్యావధము లేదు. గుణములేదని ఋజువుచేయువారికి రూ 116 లు బహుమానము "మా కుష్టురోగనివారిణి" గుర్తించి మాకు కుష్టురోగాంతములు బయలుదేరుచున్నవి. శాగ్రత్త. ఒకనెల దినములకంటె అధికముగా సరిపడుచుండు దేశ్యా రూ 6-0-0. ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం. (873) కొత్తపేటపోస్టు (గోదావరి జిల్లా)

Register No. M. 1118

ప్రతిదిని

Vol. 9.

చెన్న పట్టణం

సంపుటము ౯

పలువిధ సాదాబంగారు

ఉంగరములు

కెంపులు, పువ్వురాగములు

చేర్చి కట్టబడిన

ఉంగరములు మావద్ద తయారుగా నున్నవి

వివాహ సమయములందు,

ద్రామా, సర్కసు, మున్నగు వాటిలో నుండు ప్రదర్శన

నకులకు బహుమానముగా నిచ్చుటకు తగినది

సవనం బంగారుకు పూచీ నియ్య దును.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి (1842) అండు కంపెనీ, వగలవర్తకులు 649 వైవాహికాశాస్త్ర, మద్రాసు.

(3081) "కత్తికట్టలు"

కెట్టికట్ట గల్లె గజము, పొడుగు గలవి. సాగవైనవి. 1-కి రూ. 4-8-0.

దజను కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజీ ఖర్చు వేరే వలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి ఆద్యున్న పంపవలెను.

బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc.

వెదాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

టెలిగ్రాఫిక్ ఆద్రెసు: "ఇండస్ట్రీ" వెదాపురం.

వనాపధిసరస్వరిల్లా

ర కృపానతను రక్తముయొక్క పరిశుద్ధతను పొగొట్టుట గాంధీ జైన్ నిక్షా గాంచినది. ధర 1-10-0

ఇండియా నిల్వశాల నందు ఎచ్చటికైనను శిశులూపుర్య పుచితముగా పంపబడును. (2878)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 భనసవాడీ, బొంబాయి

ది ఇన్ డెవెన్ డెంటు ప్రేడింగు కంపెనీ

7-ఫోర్టవీధి, బొంబాయి.

మాది, నాలు, బంగారము, వెండి, కాయధాన్యములు గువాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కమిషను పుచ్చుక విన్న పరిజాగాలోను ఆమృతము చేయునట్టియు కొనుగట్టియు కొలూకా పై కావలెను. విహములకు జాబు వ్రాయవలెను. (57)

మలయచందనము

గనేరియా

అను సెగరోగమునకు కుశారము పథ్యము లేదు. పిచికారీతో పని లేదు.

ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధములు సెగరోగమును మూడు పూలలో మాన్యును. స్త్రీల కోనును వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజకొదము. (1251) డబ్బీ 1కి వెల 2-4-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయనరం. (గోదావరిజిల్లా)

గాంధీ-నూతన శకము

గాంధీగారి పూర్వము భారతదేశమున నెందరో గొప్ప రాజకీయవేత్తలు గలరు. కాని భారత ప్రజావాహుశక్తి మనముల జూరకొనినది గాంధీగారి క్కరే. వారిరాజకీయ సిద్ధాంతము, భారత ప్రజావిజ్ఞానమున కచ్చుగు దీపిల్లునరిపొయెను. వారిరాజకీయవిధానములు భారతప్రజా సముదాయముయొక్క రాజకీయశక్తికి అనువుగ నుండెను. ఇది వరకు గల రాజకీయవాదులకు పలుకుబడిని వారిపలుకుబడితో పోల్చిచూచినయెడల వారికి యోగ్యతలేమంది తమ పాత్రీకుల యందు మాత్రమే పలుకుబడి యున్నట్లు గాన్పించును. గాంధీ గారిసం దేశమునందును, వారు స్వాతంత్ర్యసంపాదన కరలంబించు మార్గము లందును ప్రజాసామాన్యమునకు సుబోధ్యమైన విషయ మేదో యుండితిరవలయును. గాంధీగారిప్రతిభ వెలుగుటకు

ప్రారంభింపక పూర్వము రాజకీయరంగమున నాయకత్వము హించి పోరాడుచుండినవా రందఱును సంవత్సరమున గొక దుండు ధరికూడెను రాష్ట్రీయసభలందు సమావేశమైన కొన్నివేల యువకుల యాంగీకారము జరిగెడివారు. గాంధీగారి వారప్రతిభలు తిద్దెను. వారుఆధునికజాతి గాంధీగారు ప్రజావిజ్ఞానమును లోలది జానపదుల నుద్బోధింపగడగెను. తమ మనమావేశములందు తమజనమనవాగ్ధ్యంబుని భాషాప న్యాసములతో సభ్యుల మన గొని, ప్రభుత్వవిధానమునకు, విషయవిషయిత తులను దెలుపుచుండెడి గోళ్లెలును, మెనా శను గతతరమువారనునట్లు వోచుచున్నది. వారి మ్ను ఆకాలమెంతదూరముగ గన్పించుచున్నది. ముఱును వారివిభానముల విలువ ఎట్లున్నను, ధానములును నిందార్జ ములైనను ప్రజలసా కాని భావి స్థితి ఎట్లుండినను అవి హృదయమును తళపరుచుకొనె ము లేదు. ఇట్టివాయకత్వము సంకీర్ణించినందు గాజకీయ ఆంధ్రతను మనము దూరమచును ఏపీఠతను గాంధీగారిపలుకుబడికి కార ఆయనయొక్క నాయకత్వమును ాలము భారతదేశమును స్వరాజ్య మొ. విధాతచే నియమింపబడిన వాడేదే త పోవచ్చును. కాని భారతదేశమునందు రాజ మునుఆకాశభయమునండి తీసికొనినచ్చి భూమిపై మా ితు గూడ వ్యాపింపజేసిన దీక్షునే యనువిషయమును జాలము. ఇదివరకు నే కొద్దిమంది మాక్స్-యగు రాజకీ యముక చర్యలు వీరు రాజకీయములందు ప్రవేశించినతరువాత ప్రజాసామాన్యము సాక్షుగ మారెను. ఇందులకు వారికి కృతజ్ఞ ా దెలుపవలెను. గత మాచుతత్వముల నుండియు దేశమం లటను పీయవ్యాసించునపుడు జరుగుచుచున్నతమ లగు సభ ిన, వారు ఏర్పాటులుజేసి జయప్రదముగజరిపి వారతాళము ను ప్రస్తుతము జరుగుచున్న కద్దరప్రచారమును ఇదివరకు ఏక లమునందుగాని ప్రచర్చింపబడిన సంరంభములను వెలవెల బార యుచున్నవి ప్రజలను నిర్బంభ పెట్టినవియు, సంఘబహిష్కారము ంచెదరని భయపెట్టినవియు మతనమ్మకములు, మొదలగు దెదరించినవియు వారి ప్రయత్నములవలన ఫలితములను యెంతర్థింపివివర్ణించినను గలిగెనను విషయమునుమాత్రము మనము ఇదివరకు ప్రజలయందు రాజకీయజీవితము జడ చ్చును సజీవమైన ప్రజ్యుల్లుయండెను. ఇంది లము. ప్రజలలో కాశ్యతముగ నీజీవము నిలు ారంగమునందుంతవరకే నిలచునో కనుతము ప్రజలలో రాజకీయజీవ గాంధీగారి రేమిచేసినను ఏమిచేయక ా అందు ముఖ్యముగా వారిరాజకీయ ప్రజలకుతల్పాహము గల్పించిరి.

ఈ దివ్యాత్మకము శ్రీమ మహతా గార్ల రాజకీయతంత్రముల కుకధాతువుకు జలపథానములతోడను సరిపోల్చి చూచినప్పు యండు జలములేని రోగ పూర్వము ఆదివాదుల రాజకీయములకు అజీర్ణము, మలబద్ధముగాంధీగారి రాజకీయ సిద్ధాంతములను చూచున తోరేమనెదరు కాదమైన వెనుకబడవు. గాంధీగారు శరి వారలకు స్వకాలములయొక్క మార్పుకొన నెంచు మితవాదు ఓవఱులచే తయారయినవాదులనుగూడ రంగమునండి వెను పొక్కిరిం చురియో పోట్టే గాక అరవిందునని గూడ ప్రజా ఆయుర్యేచ్ఛాశ్రమం,

గౌరవమునండి దొలగద్రోచెను. అదివాదుల రాజకీయా దర్శ ములు మితివాదుల రాజకీయాదర్శములకంటె ఎక్కువగ మా త్రముండెను. మితవాదు లధిగతేశాసమును గోరినయెడల నతి వాదులు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును గోరిరి అతివాదుల రాజ కీయచర్యలను పశ్చిమదేశమునండి యెరుపు తెచ్చుకొనిరి. ఆర్థిక బహిష్కారము, బాతిద్యేవము, రాజకీయపు బండిపోటులు, బొం బుల సిద్ధాంతము మొదలగునన్నియు విరోధా విప్లవకాయల నుండి గ్రహించినవే. 1907 సం. యుగాంకిరు పత్రికనుండి ఈ క్రింది విషయముల జరిగినయెడల ఆకాలపు స్థితికిం ఈ కాలపు స్థితికి నెంత వ్యత్యాసము గలదో గమనింపవచ్చును. "ఓదోడిడి దేశకా! నే నీదినమున నిన్ను పూజించుచున్నాను. మాకు సహ యువుగము! నీవెంతకాలమును పున్నమునండు చీడపురుగువలె దాగియుండి మాదేశపు సత్తువంతన పీర్చివైచితివి. రమ్మ! తిరిగి దేశమునందు సంగ్రామకౌతూహలమును పునర్జీవింపజేయు ము. భారతీయులు తిరిగి నిన్ను రాధించినయెడల వారు ఆయధ ములకు గావలసిన ధనమును సంగ్రామమున కవసరమగు ధైర్య సాహసములుగూడ నొసంగెదనని నీవాదినమున నాకు వాగ్దాస్య మొనర్చితివి. నిన్నీ జినున నేవారాధించుటకీయే గావలెను." దీనికిని, అహింసాసూత్రము, రాట్న సిద్ధాంతము, దౌర్జన్యరా హిత్య అసహాయోత్తమమునకును మధ్య మన మెంతదూరము చనుదెంచితిమి! అప్పుడు బాతీయవాదుల సిద్ధాంతములను మా ర్గములను మితవాదుల సిద్ధాంతములకంటెను మార్గములకంటెను ప్రజారంజకముగ నుండెనా? తిరుగుబాటుదారుల యుత్తమ మెంతమాత్రమును ప్రజలసమ్మతిని దానికంటె నధికముగ బడయ లేదు. బెంగాలు, మహారాష్ట్రము, పంజాబు మొదలగు పెద్ద పెద్ద పరగణాలలో ఇంతులన కొంతవరకు మార్పులు గలిగిన విషయము సత్యమే. కాని ఏవో కొన్నితరగతులవారిలో కొంత మంది మాత్రమే ఈ విప్లవోద్యమమున తేరిరి. ఈ యుద్ధమము పట్టణములందు మాత్రమే వ్రాకెను. ఈ యుద్ధమముకోట్లకొలది గల జానపదులను సమీపింపలేదు. గాంధీ యుద్ధమము జానపదుల రాజభక్తిని పిడికెటుయందు దెచ్చుకొనెను. ఈ జానపదభారత దేశమే ఇప్పుడును ఇకముందును ప్రధానపాత్ర ధరించునది. గాంధీకి పూర్వము విప్లవోద్యమమున వేలకొలది దేశగా గాంధీ యుద్ధమమున కోట్లకొలది దేశి గాంధీ యుద్ధమము కొనసాగింప ప్రమాణము లొనర్చుచుండిరి. గాంధీ యుద్ధమము బాతీయో ద్యమ దీనితో పోల్చిన యెడల విప్లవోద్యమమొక తరగతివారి యుద్ధమముగ దోచును. (డెయిలీ ఎక్స్ప్రెసు)

నోటీసు

గుంటూరు డిస్ట్రిక్టు తెనాలి తాలూకా కలేవరం గ్రామ కాపురములు లేటు లక్కరాజు వెంకట్రాయుడుగారి కుమారుడు లేటు గొప్పయ్యగారి భార్య కాయమ్మగారికి ఘమాద 9 సంల క్రిందట లక్కరాజు కనకసుందరంగారి ద్వితీయపుత్రుడగు గోపాలకాపును సన్నిహితవారసుడగు లేటు అప్పారావుగారి అనజ్జతో దత్తుచేసి వ్రుంటిని. సదరుదత్తు సరియైనదికావని దత్తు చెల్ల వేరదని దూరపువాసులలో కొందరు వాసుకపరచుచున్నం దున సదరు దత్తతను రద్దుపరచుచు క్రమమయినవారసుయొక్క దత్తత అధికారముతో సదరు కాయమ్మగారికి సదరు కనక సుందరముగారి చతుర్థపుత్రుడగు మురవారి కృష్ణారావును వెం పును యిచ్చి గుండుభినామ సంల వైకాఖ బండ్ బుధవారము కలేవరం గ్రామములో దత్తతయను ఉపనయనము చేయడ మాను. (108)

లక్కరాజు కనకసుందరం, కలేవరం, (చుకాం) దోర్నకల్.

అహమ్మదాబాదు సభలు

ఇందు అహమ్మదాబాదు పురచారిత్రంబును, దేశీయసభా మందిర రమ్యంబును, తాత్కాలికాధ్యక్షు లగు హాకిం ఆజ్మల్ ఖానుగారి గంభీరోపన్యాసంబును, భిలాఫతు సమస్యయు, సహాయనిరాకరణతత్వంబును, గాంధీ మహాత్ముని సంపూర్ణోపన్యాసంబును, చిత్రనంజనదాను, వారి సతీ మణి యొక్క యుల్లేజంబు లగు సందేశములును, వెల్పు యువరాజుగారి రాకయు, మాపిశాల కథములును, దేశీయమహాసభాదేశమును చక్కగ ముద్రింపబడినవి. వెల ప్రతి 1-కి రూ. 0-4-0 50 ప్రతులు రూ. 9-0-0. 100 ప్రతులు ,, 18-0-0 5 అణాలు చీట్లు పంపినవారికి పుస్తకము బుక్కు పోస్టు ద్వారా పంపబడును. [989-3541] ములుగు-వెంకటరమణయ్య, నర్సి-లుపేట, బందరు.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆశురగ్రంథములో జ్యోతి గారడీ, యోగ్యుని హస్తాలసము, ఇంద్ర ము ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, భూతిదైత్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేజీ తమ సెలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంద్ర తే గా క మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయొత్తన గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన ఆత్మస్తుతిముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. 2118-688) పి ఆర్. జనార్దనరామయ్య, బంగళ, గుంటూరు జిల్లా.

(3081) "కత్తికట్టలు"

కెద్రకత్తి గల్గి గజము పొడుగు గలవి. సాగనైనవి 1-కి రూ 4-8-0 దజను కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజీఖర్చువేరే వలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు పంపకలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc. పెద్దాపురం. (గోదావరి జిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ ఆర్డెసు: "ఇండస్ట్రీసు" పెద్దాపురం

తెల్లకుప్పలతో పూచీయైన

కౌన్సెలర్
చర్యమునైన యందు కెల్లకుప్పలు వైపుత వలన ర దినులలో మాయమై పోవును. ఈయోగము ఒకమహాత్మునిచే శ్రేష్ఠమైన మూలికలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యిచ్చిన ధరకంటె రెండింతలు కైకము వాపనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి తో సమా ర్ప రి లు. ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయకలెను. (3470) The Aryan Nurser, P O Kamtau Darbhanga.

వనాషధినరస్పరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుద్ధతను పోగొట్టు యందు శేర్మిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చుటికైనను తపోలాభార్థు పుడితముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్
నెం 144 ఫనసవాడీ, బొంబాయి

For Sale Overland.

వెలతక్కువ. శ్రేష్ఠమైనవస్తువు.

మోటారుకారు, మాడెల్

go. American Car

స్ట్రీమరు మోస్తరుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం దొరకనటువంటిన్ని, సదరు మోటారు కారు, మాడెల్ 90 ఓవర్లొందు యీక్రింద అడ్డ సు వారివద్ద విక్రయమునకు వున్నది.

నలయువారు యీక్రింద అడ్డసువారికి వ్రాసి విచారించ కోరెదము.

(17) బుద్రినారాయణ సూర్యనారాయణ.
గుంటూరు ఫరంవారు, గుంటూరు.

ప్రచండమైన ఈ ఉష్ణ కాలమునందు దేహమునున్న ముఖ్యముగ మెదడునున్న చల్లగ పెట్టుటకు

భృంగామలక తైలము

అనే స్నాన తైలము చాల ప్రసిద్ధి చెందినది. కండ్లమంట, హస్తపాదములదాహము, శరీరతాపము ఇవి ఈ తైలోపయోగమున వలె పంటనే నివృత్తి యగును. మెదడుకు చాల చలవయిచ్చును. చర్మము మృదువుగాను, చల్లదిగాను, ఆరోగ్యముగాను అగుచున్నది. పెద్దలులు అకాలములో కెలువగుట, పూడిపోవుట వీనిని నివృత్తియను. నూర్యారక్తము మొదలయిన రుణిష్టలు, ఈ తైలము మొదలైన వికారములన్నవి నివారణ మగును. అనేక ఆయుర్వేద - అంగల వైద్యశ్రేణులవల్ల ఈ తైలము శ్రేష్ఠముగా చేయబడి యున్నది. దిట్టమా బొందిన ఆయుర్వేద చికిత్సలున్న యన్. కే. పి. డి. ఆయుర్వేదాగ్రాంతియందు ప్రధాన డాక్టరున్న వైద్యకలానిధి సుపాదకముగాను పండు (2497) ఆయుర్వేద భూషణం పండిత యం. దురైస్వామి ఆయ్యం - ర్, పి. కే. పి. సీ. వారిచే ఈతైలము తయారుచేయబడినది ఖరీదు సీసా 1-కి రూ 1-4-0. తపోలాభార్థు మొదలైనవి ప్రత్యేకము. ఆర్యబోషధశాల, 7. ఆదియప్ప మొదలివీధి, వేవేరి, మదరాస్.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకచక్రము (కుండలి) యొక్క పజిలుగాని (2) పుట్టినతేది, జననకాల భుజియలుగాని (3) జాతిభుజియొక్క జన్మ నానుము, ప్రస్తుతపు కాయస్థు, మాకు ఉత్తరము వాయువసు యుగాని, ఈమూటిలో నేదియో యొకటి మాకు పంపినయె డల, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాంగ్యము, ధనసంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళిత్ర సౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంగతులు దా ఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రూ 1-4-0 లకు పి. పి. గా పం పెదము. ఈ వ్రాసినసంగతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము ఆఖరువరకు. జరుగుబోవు ప్రతిసంగిర ఫలములు, అనగా, మహాదశ, అంకర్తకాఫలములు గల పూరా జాతకము, శాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూరా జాతకమునకు రూ 5 లు, అగును. పూరాజాతకము వ్రాయించు కొనవారు రూ 2 లు, అడ్వాన్సు ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా ఆఖరువరకు తయారుచేసి తక్కిన రూ 3 లకు పి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయుచు, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు విక రముగా వ్రాయుటకు పి. పి. ఖర్చులతో రూ 1-4-0 లు అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మనామము గాని, మాకు పంపిన చాలు.

జాతకమారాండము

మొదటిభాగము

జ్యోతిషమందు ఏమియు ప్రవేశము లేనివారికి ఈగ్రంథ ము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనినిబట్టి భూకథవివ్యవస్థయ నూపలములు అతిసులభముగా తెలియును. కావలసిన వారికి పి. పి. ఖర్చులతో రూ 2-8-0 లకు పి. పి. గా పంపెదము.

రెండవ భాగము

ఇది అచ్చుపూర్తికల యిద్దముగా నున్నది. 300 పేజీలు. ఇందు లగ్న స్థూటము, గ్రహస్థూటము, భావస్థూటము, వడ్డల ములు, మోడకవర్గ, అష్టకవర్గ, తాత్పర్యసహితముగా సుమారు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదశ అంతర్దశాఫలములును, ఇంకను అనేక సంగతులతో మిక్కిలి సులభతైలిని ఆత్మదృష్టతముగా వ్రాయ బడినది. దీనివలన అన్ని సంగతులు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సొమ్ము వాపను చేయుదుము. ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు ధరఖాస్తులు పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల వెంటనే పి. పి. గా పంపెదము. దీనివెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ 2-0-0-0 లు.

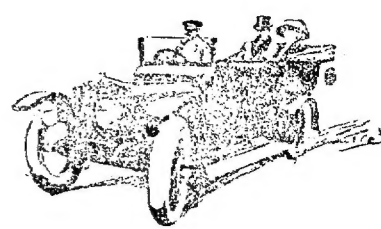
ఆలస్యవైసవో ప్రతులు దొరకవు.

ఆ కెల్ల వెంకట శాస్త్రి.
గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు.
(గోదావరి జిల్లా)

ది ఇన్ డెపెన్ డెంటు ప్రేడింగు కంపెనీ

7 ఏ-ఫోర్టువీధి, బొంబాయి.
మాడి, నాలు, బంగారగు, వెండి, కాయభాగ్యములు మున్నగువాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కమీషను తీచ్చు కొని ప్రతిజాగాలగు అమ్మకము చేయునట్టిలాగు కొనుగట్టిము ఏజెంట్లు కావలెను. వివరములకు జబు వ్రాయకలెను. (57)

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

ఈపాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై స్ట్రెప్టికెట్టు గవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస దొరకును. భోజనమునకు నెల 1-కి రూ 16 లు చొప్పున కెల్లించవలెను. (11) GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.
Post Box No. 100, Kilpauk, Madras

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు

- 1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు 0-1-0
 - 2. మహాత్ముని దివ్యవాణి (వచనము) 0-1-0
 - 3. భారతమాతపలుకులు (పాట) 0-1-6
 - 4. స్వరాంజ్యందోశనము (వచనము) 0-1-6
 - 5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట) 0-2-0
 - 6. ఆంధ్రపారుషము (పద్యరత్నములు) 0-2-0
 - 7. పంజాబుపాట (బొబ్బిలి కథవలె) 0-2-0
 - 8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు) 0-3-0
 - 9. రామదండుపాట (రాధమజన) 0-3-0
 - 10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు 0-3-0
 - 11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము 0-3-0
 - 12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు) 0-4-0
 - 13. లోకమాన్య బాగోలి తిలకు హరికథ 0-8-0
 - 14. స్వరాజ్యదర్పణము (కాంగ్రెసుకథ) 0-8-0
- ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు. స్వదేశపుస్తకశాల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

శ్రీ దాండ్ర బచా దత్తరామము

అచ్చగుచ్చుడి
ఆంధ్ర శ్రీమద్రామాంబాణము
అచ్చగుచ్చుడి
హోద్యమాహాత్మ్యము. పాండవుగాణములో సోక భాగము. ఇందు జదుర మీ వాడీ సోమసుందరేశ్వరు లీలలు దెబ్బతియ్యుట విచిత్రములు వర్ణించబడి యున్నవి. పద్యములు మారుతే - రూ 0-12-0 అణాలు. ఆంధ్రతోపాఖ్యానము. ఇందు అతిభిండానుకుని జంపుట మొదలగు కథ లనేకము లున్నవి. మంచి తెలుసు వెల రూ 1-8-0-0. విచిత్ర పాదుకావల్లభిషేకము. శలతూణిపాటకము. వెల 0-12-0 అణాలు. శ్రీరామవనవాసము. లక్షణ సుకృతపాటకము. అచ్చగుచ్చుడి. వెల 0-12-0 అణాలు. కవసుంచి శేషాద్రిశర్మ, గెనుగు పండితుడు, హైదరాబాద్ కడక.

కుష్టురోగనివారణి

యోగ్యతాపత్రములు (873)
కుష్టురోగములు నివారణ కావను అనుమానముతో వ్యాధి రోల వృద్ధిచరచుకొనెదరు? శాస 18 సం॥ర ముల నుంచియు వాస్తవీకులు కొందరు 5, 6 సం॥ర ముల నుంచియు, కుష్టుము స్ఫుర్భావములేని చచ్చు, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టురోగనివారణి" సేవించి రోగవిముక్తులమై చాలసుఖముగా యుగ్గాము.
N. వెంటురెడ్డి, భూస్వామి, కంత్తేరు కృష్ణాజిల్లా అప్పారెడ్డి కుష్టురోగములను, కుడుగ్గులలో దీనినిమించిన దివ్యావధము లేదు. గుణములేదని ఋజువుచేయువారికి రూ 116 లు బహుమానము "మా కుష్టురోగనివారణి" సుగంధి మాయ కుష్టురోగాంతకములు బయలుదేరుచున్న చిగ్గరై. ఒకనెల దినములకంటె అధికముగా సరిపడుచుగూడ వ్యా రూ 6-0-0 ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం.
(873) కొత్తపేటపోస్టు (గోదావరి జిల్లా)